B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY

Published weekly by the

Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

28. N-RS. SESTDIENA, 1973. G. GADA 14. JŪLIJS 23. GADS SATURDAY JULY 14, 1973

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Uldis Grava apcietināts

New York Times 7. jūlijā ziņoja, ka 6. jūlijā somu policija paturējusi apcietinājumā 9 personas, apcietinātas konferences vietas tuvumā. Tie izteikušies, ka reprezentējot Baltijas valstis Igauniju, Lietuvu un Latviju, ko Padomju savienība pievienojusi pirms Otrā pasaules kara. Neesot skaidrs, kādu likumu šī grupa pārkāpusi. Tā reprezentējot Baltiešu pasaules apvienību, un tanī piedalījušies pieci Amerikas pavalstnieki. Ārlietu ministrs Rodžers par šo arestu bijis informēts un griezies pie somu iestādēm.

Konference beidzās 6. jūlijā, nolemjot, ka 35 nāciju pārstāvji tiksies Ženēvā 18. septembrī.

HELSINKOS APCIETINĀTA BALTIEŠU DELEGĀCIJA

Ziņas no Helsinkiem 5. jūlijā vēstīja, ka pieci no deviņiem baltiešu delegācijas locekļiem apcietināti. Kad igauņu namā Ņujorkā pulcējās baltiešu žurnālisti un redaktori, lai šo notikumu pārrunātu un mēģinātu atrast labākās iespējas šo ziņu izmantošanai, katram žurnālistam par notikumu bija citādas un bieži pretrunīgas ziņas. Gandrīz nekādas informācijas tai laikā nebija arī amerikāņu preses izdevumiem. Tikai United Press Internacional varēja ziņot, ka somu policija arestējusi 4 amerikāņus un vienu kanadieti, kas esot igauņu un latviešu izcelsmes. Par apcietināšanas iemeslu minēta lapiņu dalīšana konferences delegātiem viesnīcas priekšā, tomēr ziņojumā bija minēti tikai trīs vārdi.

Tālākās baltiešu žurnālistu pārrunās vislabāk informēti likās igauņi, bet arī latviešiem bija laba informācija.

Pēc igauņu ziņām 5. jūlijā, pl. 10 no rīta pēc Helsinku laika apcietināti Igauņu nacionālās komitejas priekšsēdis ASV Ilmārs Plērs, Igauņu nacionālās pārvaldes Kanadā ārlietu komisijas priekšsēdis Juris Kahars no Toronto un soms Krajanems, kas ātri atbrīvots.

Pēcpusdienā ap pl. 4 pēc Helsinku laika (ap pl. 11 no rīta pēc Ņujorkas laika) apcietināti arī Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis Uldis Grava un Baltiešu pasaules apvienības priekšsēdis Jozus Valunas no Čikagas. Viņš apcietināts Interkontinentālā viesnīcā, kur baltiešu delegāti bija apmetušies. Otrs lietuviešu pārstāvis J. Genis devies pie somu policijas noskaidrot apcietināšanas iemeslus, bet arī viņš apcietināts. Par iemesliem minēta lapiņu izplatīšana un delegātu miera traucēšanu, kerot tos aiz svārku stūriem un mēģinot nodot baltiešu memorandu, kas ziņojumā apzīmēts par brošūru. Par apcietināšanu ziņots arī amerikāņu sūtniecībai Helsinkos.

Baltiešu delegācija Helsinkos ieradās 2. jūlijā deviņu cilvēku sastāvā. No latviešiem delegācijā vēl bija Imants Freimanis no Zviedrijas, bet lietuviešiem bijusi arī vienīgā dāma delegācijā Egle-Žilonis. Delegācija runāja visu rietumos dzīvojošo baltiešu vārdā. Tai

(Turpinājums 20. lp.)

Latvijas lietveža Lielbritanijā memorands

Sakarā ar Eiropas drošības un sadarbības konferenci Helsinkos, kurai šinīs dienās seko ārlietu ministru sanāksme, Latvijas lietvedis Lielbritanijā T. V. Ozoliņš iesniedzis britu ārlietu ministrijā rūpīgi izstrādātu memorandu par mūsu zemes okupantu nelikumībām un pārkāpumiem pret mūsu valsti un tautu. Memoranda pavadrakstā bija izteiktas mūsu vēlmes.

Parādot savu solidāritāti, arī mūsu baltiešu kolēgas — Lietuvas lietvedis V. Balickas un Igaunijas kancelejas šefs A. Bergmanis tai pašā reizē iesnieguši piemērotas notas.

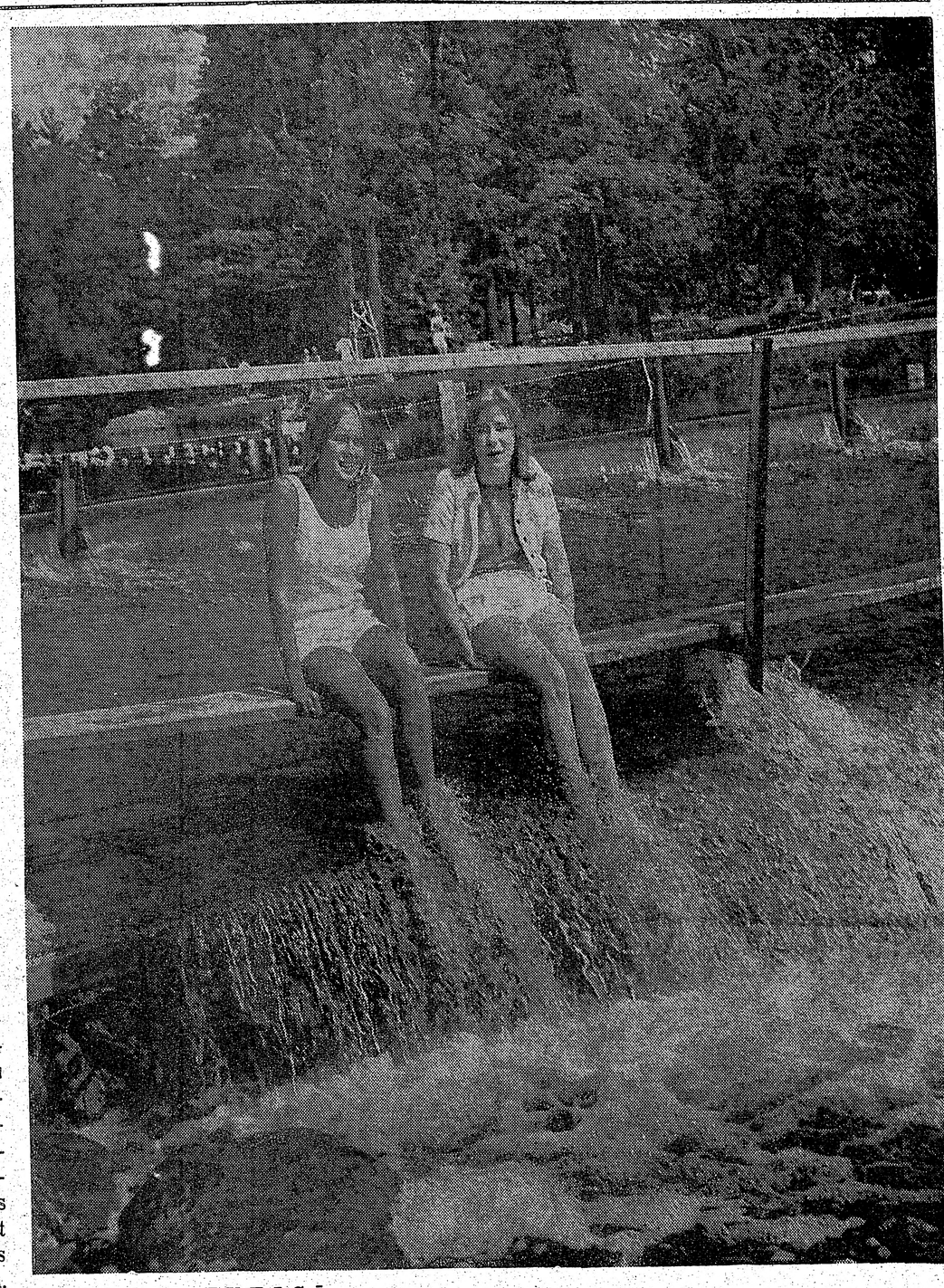

VASARAS TVEICĒ

Augšējais uzņēmums izdarīts Sidrabenes peldvietā, kas dos atspirdzinājumu un veldzi arī šī Toronto Sv. Andreja draudzes lauku īpašuma 20 gadu jubilejas svētku apmeklētājiem 14. un 15. jūlijā. Foto: J. Ligers

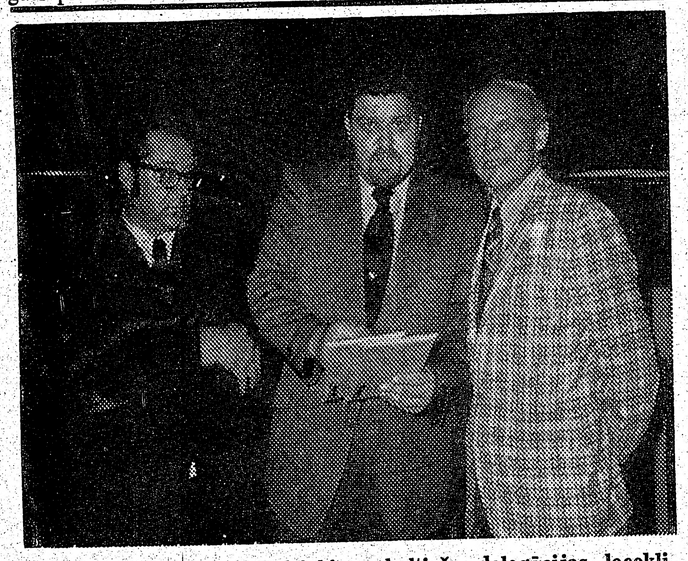

Pirms izlidošanas uz Helsinkiem baltiešu delegācijas locekļi Džons Genys (lietuvietis) un Uldis Grava pārspriež pēdējos jautājumus ar Pasaules baltiešu apvienības valdes locekli Juri Valaiti pa labi).

Apellācija Eiropas un Baltijas valstu drošībai

Brīvā pasaulē dzīvojošie Austrumeiropas un Centrāleiropas tautu pārstāvji griezušies pie brīvās pasaules valstīm un to valdībām, tāpat brīvās preses un internacionālām organizācijām ar īpašu apellāciju neatteikties palīdzēt Baltijas valstīm viņu brīvības cīņā pret padomju jaunkolonismu un rusifikāciju, tāpēc ka šo valstu taisnīgās prasības pamatotas ar vēsturiskiem, kultūrāliem un etniskiem faktiem. Apellācijā lūgts novērtēt Pad. savienības tieksmes Eiropas drošības konferencē pēc status quo Eiropā, ASV ietekmes vājināšanas Eiropā, lai savukārt tur palielinātu savu ietekmi. Tālāk norādīts, ka ir iemesls bažām, ka Pad. savienība būs sagatavojusies izdarīt ievērojamas koncesijas un solījumus nākotnē, lai izvairītos no savas netaisnīgi polītikas korrigēšanas nākotnē.

Apellāciju Stokholmā parakstījuši: Poļu bēgļu padomes priekšsēdis Zviedrijā I. Sikorskis, Igauņu nacionālā fonda priekšsēdis E. Kreps, Latviešu nacionālā fonda priekšnieks V. Ginters, Lietuviešu apvienības Zviedrijā priekšsēdis V. Vilkenas, Brīvo ungāru centrālās savienības Zviedrijā priekšsēdis A. Rozēfi, ACEN delegācijas Stokholmā priekšsēdis V. Pateks un Baltiešu komitejas sekretārs A. Horms.

Apellācijā norādīts, ka vairums rietumvalstu ar ASV priekšgalā nav atzinušas Baltijas valstu aneksiju un ka kara un varas lietošanas nosodījums bazējas uz t.s. Briana-Keloga 1928. g. paktu, kas vēl šodien ir spēkā un ko apstiprina arī Apvienoto Nāciju 1945. g. charta. Territoriālās pārmaiņas, kas izdarītas ar militāriem līdzekļiem, neatzīst arī t.s. Stimsona doktrina, kas pirmoreiz formulēta ASV ārlietu ministra Henrija Stimsona notā Japānai un Ķīnai 1932. gadā un kuru ASV apstiprinājušas 1940. gada 27. jūlijā, deklarējot, ka ASV neatzīst Baltijas valstu pievienošanu ar varu Pad. savienībai, sakarā ar slepeno Hitlera un Staļina nolīgumu.

Vēl minēts, ka ar baltiešu organizāciju un atsevišķu individu darbību ārzemēs un tautas pasīvo pretestību dzimtenē ir panākts, ka rietumvalstis nav atzinušas Baltijas valstu inkorporāciju Pad. savienībā, un šo valstu diplomātiskie pārstāvji varējuši turpināt savu darbību, kaut gan Pad. savienība atkārtoti mēģinājusi panākt šīs aneksijas atzīšanu, bet līdz šim bez

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1973. G. 14. JŪLIJS 28. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

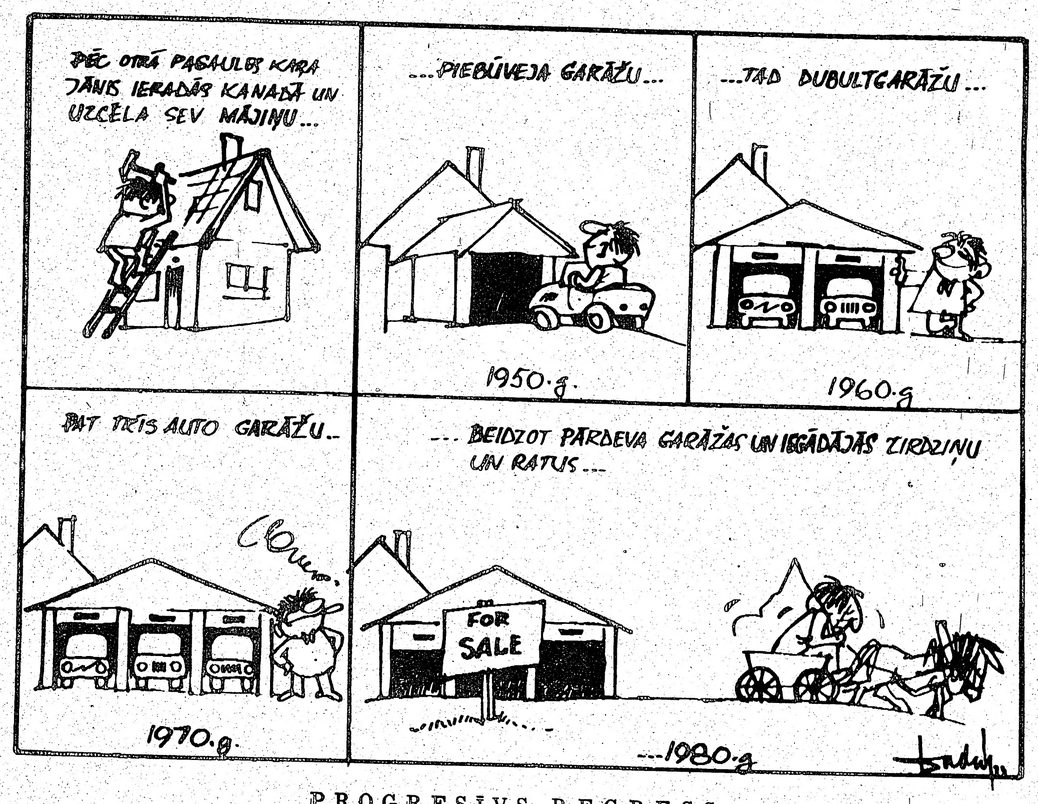

PROGRESĪVS REGRESS

Dadža zīmējums

Apspiesto tautu nedēļa

Apspiesto Eiropas tautu asambleja (ACEN) un Apspiesto tautu amerikāņu draugu biedrība, sakarā ar Apspiesto tautu nedēļu īpašā manifestā aicina vērst uzmanību publiskajam likumam (Public Law 86—90), ko ASV kongress pieņēma vienprātīgi, izsludinot katru gadu jūlija trešo nedēļu par Apspiesto tautu nedēļu.

Apspiesto tautu nedēļa šajā likumā motivēta ar vārdiem: „Lielumlielā apspiesto tautu vairuma brīvības un neatkarības ilgas veido spēcīgu pretkara nostāju un ir labākā cerība taisnīgam un ilgstošam mieram..." Mūsu pārliecība ir, ka spēcīga padomju kaŗaspēka izveidošanās visus šos gadus apstiprina vairāk kā jebkad šo paskaidrojumu kā neapstrīdamu argumentu.

Apspiesto tautu nedēļa, kopš tās izsludināšanas 1959. gadā, ir sagādājusi amerikāņiem piemērotu izdevību parādīt savu sludinātā Apspiesto tautu nedēļeiropas tautām. Visā valstī izsludinātā Apspiesti tautu nedēļa, ko ik gadu proklamē ASV prezidents, pavalstu gubernātori un pilsētu galvas, sagādā amerikāņiem publisku platformu rūpēm par 100 miljonu austrum un centrāleiropiešu nožēlojamo stāvokli zem komūnistu varas.

Šā gada apspiesto tautu nedēļa iezīmēsies uz ASV prezidenta Ričarda Niksona un padomju komūnistu partijas ģenerālsekretāra Brežņeva nesenās galotņu konferences fona. Miera interesēs var pieņemt diplomātisko sarunu turpināšanas vajadzību ar padomiešiem, par spīti morālai un ideoloģiskai plaisai, kas šķir brīvo pasauli no komūnistiskās. Bet mums jānorāda, ka padomju solījumus un padomju garantijas nevar pieņemt par nominālvērtībām. Patiesībā visi fakti kopš Otra pasaules kaŗa izcelšanās ir tikai nepārtraukta virkne svinīgu līgumu lūgšana, lai pēc tam to skandalozā veidā lauztu. Apspiesto tautu nedēļā tas atgādināms, jo Austrum un Centrāleiropas tautas vēl vienmēr gaida padomju kaŗa laika solījumu ievērošanu, dodot brīvību un pašnoteikšanās tiesības visām tautām, kā arī brīvas vēlēšanas.

Saimnieciskā krize Pad. savienībā un visā komūnistiskajā blokā spiedusi Kremļa līderus griezties pie Rietumiem pēc pārtikas, mašīnām, technoloģijas un ilgtermiņa kreditiem. Pēdējo dažu gadu lauksaimniecības krize bijusi tik lielā apjomā, ka varēja satricināt visu komūnistisko sistēmu, ja rietumu valstis nebūtu sniegušas palīdzību, sagādājot nedzirdētus daudzumus labības par zemu cenu. Sevišķi nepārsteidz, ka vēlēdamies iegūt šo nepieciešamo Rietumu palīdzību, padomju līderi atklāti deklarējuši miermīlīgas koeksistences mērķus un pieņēmuši toni, kāds vajadzīgs labvēlīgas atmosfairas veicināšanai. Šinī sakarībā interesanti atzīmēt, ka tajā pašā dienā, kad laikrakstos parādījās Brežņeva samierināšanās runa, laikraksts Washington Post iespieda rakstu pār visu lappusi, kuŗā ziņoja, ka padomju valdība piegādājusi lielos vairumos MIG 21 lidmašīnas marksistu valdībai Dienvidjemenā un ka šo lidmašīnu pilotus apmācīs kubieši. Kubas padomdevēji apmācīs arī komandas, kas iefiltrēsies naftas bagātā sultāna Omana zemē, lai gāztu tās rietumnieciski noskaņoto valdību.

Eiropas drošības koference, ko iesāka 3. jūlijā Helsinkos, pēc kuŗas ilgu laiku neatlaidīgi prasīja Pad. savienība divu nolūku dēļ — iegūt Rietumu atzīšanu Pad. savienības uzspiestam režīmam un robežām Austrumeiropā — pirmoreiz dos Kremlim iespēju ietekmēt Rietumu valdību politiku. Helsinku konference var izvērsties labvēlīga tikai Pad. savienībai, ja rietumvalstis necentīsies darboties pretī un izmantot konferenci sava stāvokļa nostabilizēšanai. Tas būtu galvenais ASV mērķis Helsinkos.

Nav izvēles starp jautājumiem, kas ir morāliski pareizi un kas ir politiski izdevīgi. Galīgā analizē mēs konfrontējamies ar situāciju, kuŗā morāliski pareizais ir arī politiski pareizais, un kas ir politiski taisnīgs, ir arī morāliski taisnīgs.

(Turpinājums 9. lp.)

Lasītāju vēstules

CITĀDĀS DOMĀS

Par latviskās izglītības veicināšanu, sabiedrības līdzekļu došanu un to izlietošanu, bijis jādzird arī daudz rūgtu vārdu. Tie izskan gandrīz kā pārmetums organizācijām un draudzēm. Tā kāda māte Grand Rapidos izsakās: „Lasu laikrakstos, vietējos biļetenos un apkārtrakstos, ka sniegts materiāls atbalsts jauniešiem dažādu kursu un citāda veida latviskās izglītības pasākumu apmeklēšanai, bet man pirms 15 gadiem vienai pašai vajadzēja izaudzināt un izskolot dēlu un meitu. Viņi abi piedalījās jaunatnes pulciņā, apmeklējot vidusskolu un vēlāk studējot. Toreiz no sabiedrības nesaņēmu ne plika vērdiņa, bērni tomēr izauguši par latviešiem, darbojas latviešu sabiedriskos pasākumos, ko ne gluži var teikt par jauniešiem, kas auguši vēlākos gados. Tagad sabiedrības labvēlību bauda pat jaunieši, kuŗu abi vecāki strādā algotu darbu un materiāli daudz labāk situēti nekā mūsu ieceļošanas sākuma gados."

Zinu kādu citu gadījumu, kad kāds jaunietis bija saņēmis draudzes atbalstu kursu apmeklēšanai Gaŗezerā, bet vecāki no pabalsta atteicās, jo paši spējot par kursiem samaksāt un nekādu pabalstu neesot lūguši. Gadījies arī, ka vietējā latviešu kreditsabiedrība piešķīrusi stipendiju kursu apmeklēšanai, bet tā nav izmantota, jo nebijis pēc tās pieprasītāju.

V. Z. Grand Rapidos

☆

„THE PASTALA"

Lasīju Latvija Amerikā aprakstu par Rīgas paviljonu starptautiskās Karavānas laikā Latviešu namā Toronto, kur daudzie tūkstoši apmeklētāju varējuši iepazīties ar latviešu pastalām: „The Pastala". Mūsu zemnieki agrāk pastalas gatavoja tādēļ, ka citi ādas apavi bija dārgi. Pastalas iezīmē trūcību un uzskatāmas par „nabadzības simbolu", bet sveštautieši nesaskata kultūru nabadzībā... **Valdis Šteinmillers**
Toronto

☆

LATVISKS TĒRPS

Irisas Šīmanes rakstā „500 darba stundu latviskam tērpam:: (Latvija Amerikā 22. nrā) īsti labi nav saprotams teikums: „Ne jau tādēļ, ka tērpu rotā latvju raksts, tas tūliņ kļuvis latvisks!" Būtu vēlams rakstītājas paskaidrojums — kas ir latvisks tērps, nerunājot par tautas tērpu, un vai latvju rakstus nemaz nedrīkstētu „izniekot" moderno tērpu rotāšanai?

Par „A" un citām līnijām varētu runāt: tās nāk un iet. Paliek tikai jautājums, kur var pasūtināt latvisku tērpu piegrieztnes? **A. B.**
Toronto

☆

VĒL PAR DZIMTENES APCIEMOJUMIEM

V. Irbe savās polēmikās ar citādi domājošiem literātiem paudis uzskatu, it kā dzimtenes apciemošana būtu kāds noziegums pret tautas interesēm. Būtu jāsaprot, ka latviešu tauta Latvijā, kas izolēta no ārpasaules un nes komūnisma un pārkrievināšanas jūgu, alkst pēc sakariem ar tautiešiem svešumā. Šo sakarnieku lomu vislabāk var veikt trimdas literāti, modinot un palīdzot uzturēt možu garu pēc cilvēciskām tiesībām un brīvības, kaut par to būtu maksājami arī mesli.

Jāšaubās, vai komūnistu propagandas ieguvumi būtu sevišķi nozīmīgi, jo Latvijas tagadējie apstākļi visiem zināmi, tur drīkst runāt tikai to, kas režīmam patīk. Jādomā arī par to, vai ir vērts atsacīties no mērķtiecīga apciemojuma tikai tāpēc, ka okupanti iegūst mūsu dolarus, jo viņiem savu ideju izplatīšanai līdzekļu nekad nav trūcis. Aplam cīnīties pret apciemojumiem vispār, jo mums nav iespējams atturēt tos, kas režīmam grib kalpot. Mēs veltīgi nopūlamies ar apciemojumu nosodīšanu, nepadomājot, kā tos varētu izmantot mūsu nacionālpolitiskiem nolūkiem. Esmu sarunājies ar daudziem dzimtenes apmeklētājiem, bet privātu domu izmaiņa vienmēr bijusi iespējama, kaut gan ar izsekošanu ir jārēķinās.

Okupācijas varas radītie trūkumi dzimtenē katram saskatāmi, tikai jānožēlo, ka līdzšim nekas nav darīts, lai jauniešus šiem apmeklējumiem sagatavotu un viņi šos trūkumus labāk redzētu, apzinātos savas dzīves priekšrocības.

J. Čipāns, Grimsbijā, Ont.

☆

„LINČU TIESAS"

Kārlis Skalbe savās Mazajās piezīmēs kādreiz skumji pateica: „Mēs esam pārāk augstu pārvērtējuši mūsu izglītoto latviešu tautu..."

Pagājuši jau kādi piecdesmit gadi, bet vēl šodien mēs varam šos pašus vārdus attiecināt uz vēl augstāk izglītoto ASV tautas kreiso daļu — tās politiķiem un presi. Votergeitas iebrukuma dalībnieki izdarījuši kādu akciju, radikāļi saka — „spiegošanu", bet pārkāpums ir samērā nesvarīgs, jo nav vērsts pret valsts interesēm, bet pret vēlēšanu sacensībā esošo pretinieka partiju. Pēc daudzu zemju, arī Latvijas sodu likuma, šāda „spiegošana" nav sodāma.

Ja kreisos radikāļus nebūtu pārņēmusi vajāšanas psichoze, tie nebūtu Votergeitas lietu simtkārt pārspīlējuši, to izkliegdami par lielāko skandalu ASV vēsturē" un prese un televīzijas raidītāji to nebūtu piekāruši pie „lielā zvana". Pēc šādas „procedūras", kur par „tiesnešiem", vēl pirms oficiālās tiesas sprieduma uzmetas tūkstošiem politiķu un preses darbinieku, pārvēršot to par „linču tiesu", liekas, ka oficiālajai tiesai būs viss process jāizbeidz.

Bet kreisie šo apstākli neņem vērā, lai gan sevišķais apsūdzētājs Kokss brīdinājis senātu pārtraukt televīzijā pārraidītās nopratināšanas. Radikāļi grib ar šo Votergeitu iegūt sev pēc iespējas vairāk politiskā kapitāla. Tomēr ir skaidrs, ka Mekgaverna demokratu partija to neiegūs. Pat jau tagad, pašā Votergeitas karstumā, jau sākusies veco un īsto demokratu pāriešana republikāņos.

„Linču tiesas" amerikāņu vairākumam tomēr vairs nepatīk. Viceprezidents Agņū kādā sanāksmē par tām izteicies, ka neaicinātie „prokurori", līdzīgi maitu ērģļiem, uzbrūk un knābā ikvienu, kas pagadās viņu ceļā. **Alberts Kalniņš**
Toronto

LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave. North

Tauta, kur ir tava dzeja?

RAKSTNIEKU SARIKOJUMS 3. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS ĶELNĒ 22. JŪLIJĀ

Latviešu dzeja ir augusi ciešā kopsakarā ar dziesmu svētkiem, tāpēc šīm abām gara rosībām vēsturiskajā attīstībā bieži bijuši kopēji pagriezienu punkti. Šogad, kad atzīmējam latviešu vispārējo dziesmu svētku simtgadi, pagājuši arī 100 gadi, kopš iznāca Ausekļa pirmais dzejoļu krājums. Viņa Gaismas pils sākotnējā variantā bija uzrakstīta 1873. gadā un ar Jāzepa Vītola mūziku vēlākos gadu desmitos ir kļuvusi par sava veida dziesmu svētku himnu. Dzejoļa priekšpēdējā pantā toreiz 23 gadus vecais dzejnieks ir pravietiskā aizredzē skatījis to, kam bija lemts piepildīties 45 gadus vēlāk:

Zilā gaisā plivinātos
Sarkanbalti karogi,
Dobji, dobji atskanētu
Sirmo garu dainojums.

Dzejas vārdam ir liela vara nākotnes notikumu sagatavošanā. Tas palīdz drupināt imperijas, spārno tautas pretī brīvības un cilvēcības ideāliem. To labi saprot arī tagadējie mūsu zemes okupētāji, un tāpēc oficiālajā latviešu dzejas antoloģijā (1. sējums Rīgā, 1970, 192. lp) iepriekš citētais Ausekļa dzejas pants ir izlaists. Bet tā kā grāmata pretendē uz zinātniska izdevuma raksturu, tad atvainojumam pievienota piezīme: „Publicēts tradicionālais dzejoļa variants". Aiz šiem četriem vārdiem varam saklausīt smagas cīņas starp grāmatas sastādītāju — tagad jau aizsaulē aizgājušo krietno zinātnieku J. A. Jansonu un „redkolēģiju" ar „literatūras čekistu" A. Griguli priekšgalā. Padomju pasaule ir tiešām vieta, kur dzeju uzlūko ļoti nopietni, un tās dēļ liek cietumos un trako mājās.

Lai godinātu Ausekli, kas pirmais dzejā ieviesis Latvijas vārdu un devis daudzus simbolus mūsu nacionālajā domāšanā, rakstnieku rīts dziesmu svētkos Ķelnē sākšies ar Ausekļa dzejoli Tautai, ko skandēs aktrise Dagmāra Kurmiņa, un Andrejs Jansons (no Ņujorkas) uz kokles atskaņos L. Apkalna speciāli šim gadījumam rakstīto mūziku.

Ja kādreiz ir dzirdētas pesimistiskas balsis par mūsu dzejas apsikumu tiklab trimdā, kā mājās, tad okupētajā tēvzemē latviešu dzeja 60 gados pēkšņi izrāvās no „spāniešu zābakiem" un ar savu daudzplākšņaino simboliku pārbiedēja literātūras uzraugus. Tie tad nu centās ļoti, lai tagad turienes dzejā atkal iestātos pagurums. Trimdā diezgan bīstams apklusums bija pamanāms 50 gadu vidū, un nelaikis Jānis Rudzītis 1956. gadā par trimdas dzeju rakstīja, ka „izredzes nav krāšņas": „...no visiem tiem tūkstošiem jauniešu, kas Vācijas nometnēs pabeidza latviešu ģimnaziju, radies tikai viens vienīgs, kuŗā redzam augam dzejnieku. Domāju te Olafu Stumbru". Taču dziesmu svētkos Ķelnē trešdaļa autoru nāks no šīm pašām nometņu ģimnazijām, un otra trešdaļa būs par viņiem vēl jaunāki. Visvairāk par šo jauno autoru rašanos tagad priecātos pats Jānis Rudzītis.

Plašu rakstnieku sarīkojumu organizēšanā tāpēc tagad nav grūtību atrast autorus. Grūtības ir atrast autoru izvēlei tādu principu, lai neviens nejustos atstāts vai aizvainots. 3. Eiropas latviešu dziesmu svētku rakstnieku rītam, kas notiks Ķelnes Girčenichā, svētdien, 22. jūlijā, pl. 10. Šis princips ir: aicināt autorus, kas nav dzirdēti abos iepriekšējos Eiropas dziesmu svētkos, un ierobežotā laika dēļ ir iespējama tikai dzejoļu lasīšana. Ar pāris motivētiem izņēmumiem šis princips ir ievērots. Rakstnieku sarīkojumā piedalās 15 autori: 4 no Vācijas, 4 no Zviedrijas, 2 no Anglijas, 1 no Dānijas, 1 no Francijas, 2 no Savienotajām Valstīm un 1 no Kanadas. Klausītāju rindās, cik zināms, būs klāt vēl daudz citu izcilu autoru, gan Eiropā dzīvojoši, gan no aizjūras, kuŗus būtu prieks dzirdēt, ja vien sarīkojuma ilgums to atļautu.

Rakstnieku parādi ievadīs Ilze Šķipsna ar 4 minūšu ilgu tēlojumu par latviešu gara avotiem — Mēmā meita. Sekos Janīna Babre, Arnolds Apse, Indra Gubiņa, Irma Bērziņa, Lidija Dombrovska un Margarita Ausala. Sarīkojuma vidus daļā 3 Zviedrijā dzīvojošie autori: Pāvils Johansons, Juris Kronbergs un Richards Rīdzinieks solījuši risināt sarunu dzejā. Beigu posmā dzirdēsim Margitu Gūtmani, Albertu Spoģi, Āriju Zveju un Veltu Sniķeri. Sarīkojumu nobeigs Tautas balvas laureāts Andrejs Eglītis, un viņa dzejas noskaņu tālāk turpinās Girčenicha ērģeles, Kanadas viešņai Anitai Rundānei spēlējot Alfreda Kalniņa Variācijas par Jāzepa Vītola temu. Vidus daļā īsu latviešu mūzikas interlūdi sniegs jaunā pianiste Daina Borgiele.

Sarīkojumā nebūs referāta, tikai īsi Auseklim veltīti ievadvārdi un autoru pieteikšana. Sarīkojumu vadīs Jānis Andrups, scēniskajam iekārtojumam talkā nācis Ervīns Grīns. Ievadā aktrise Dagmāra Kurmiņa skandēs Ausekļa „Tautai" ar Longina Apkalna rakstītu mūziku, ko atskaņos Andrejs Jansons.

Girčenichā ir ap 1000 vietu, un kaut reizē ar rakstnieku rītu notiek arī trešā teātŗa izrāde, nav šaubu, ka skaistā zāle būs pilna klausītāju, kas nāks meklēt atbildi Ausekļa degošajam un arī tagad aktuālajam jautājumam: „Tauta, kur ir tava dzeja?", tā dzeja, kas var rādīt ceļu vēstures nelaimju pārspēšanai.

J. A.

Guna Ikona

VELTĪJUMS SNIEDZEI GRANTEI
JĀNIM KĻAVIŅAM
UN TIEM, KAS VĒL NĀKS

Pat pate māte
saka: esi (ellišķa)
mašīna,
dzenies
un raujies no saules
līdz mēness lēktam.
Tavas dzelzs iekšas
neķer nekas.

Vienīgi,
reizēm,
svešumā dzimušo jauno
Latvijas brīvības sauciens
*sidraba **rīkli***
saldi sadrebina.

3. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU PLAKĀTS

Sasauc dziesma

LATVIEŠU 5. VISPĀRĒJOS
DZIESMU SVĒTKOS

Piektdien, 31. augustā

13.00 LATVISKĀS JAUNDEJAS
Cuyahoga Community College auditorijā

Pieteiktas 16 deju kopas. Labākās jaundejas godalgos.

Sestdien, 1. septembrī

15.00 TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS
Cleveland Arena

Pieteiktas 34 deju kopas ar 951 dejotāju.

Pasūtiniet paši sev un dāvanai
Daugavas Vanagu Kanadā izdoto

Ģen. Oskara Dankera

NO ATMIŅU PŪRA

Grāmata aptver 265 l. ar līdz šim vēl nepublicētām atmiņām un 123 fotoattēliem

Glīti iesieta **Cena $7.50**

Pasūtināma
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College ielā, Toronto, Ont. Canada M6G 1A5

Lūdzu piesūtiet „NO ATMIŅU PŪRA" .....eks.
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Samaksai pievienoju $.....
Datums: Paraksts:

Latvijas baptisti apsūdz okupācijas režīmu

SŪDZĪBA NELEGĀLI IZSŪTĪTA BRĪVAJĀ PASAULĒ AR 47 PARAKSTIEM UN 28 APCIETINĀTO FOTOGRAFIJĀM

Latvija Amerikā redakcija saņēmusi no Informācijas biroja Stokholmā rakstu, kas slepeni izsūtīts no Latvijas un tulkots no krievu valodas. Tajā pašā laikā saņemtas arī 28 ticības dēļ apcietināto fotografijas. Raksta oriģināls adresēts Latvijas PSRS augstākās padomes prezidija priekšsēdim, bet noraksti piesūtīti Latvijas komūnistu partijas 1. sekretāram, Latvijas ministru padomes priekšsēdim, Drošības komitejas priekšsēdim, prokuroram un cietušo piederīgiem. Zem dokumenta, „Rīgas un apkārtnes evaņģelija ticīgo baptistu sūdzība" 47 paraksti. Sūdzība sākas ar vārdiem: „Godātais KP sekretār!" un tai šāds saturs:

Mēs pirmo reizi griežamies pie Jums ar šādu sūdzību un lūgumu. Jums raksta Rīgā un tās apkārtnē dzīvojošie evaņģelija ticīgie baptisti.

Jau vairākus gadus mēs, kopjot savu ticību dzīvajam Dievam, ciešam dažāda veida vajāšanu: draudus, sodus, izsekošanu, reliģisko jūtu aizkārumu, kratīšanas un arestus.

Katrs no mums cenšas būt priekšzīmīgs savā darbā un dzīvē. Mēs godīgi veicam savus pilsoņu pienākumus pret valsti un sabiedrību, bet mēs arī saprotam, ka taisnīga un laba tautas pārvaldīšana nedod tiesības jebkuram apspiest un noniecināt cilvēcīgās, pilsoniskās un kristīgās jūtas: likuma robežās kopt savu ticību, izvēlēties lūgšanas namu, izraudzīt savu garīgo centru un tā kalpotājus. Tam visam būtu jābūt katra cilvēka privātai lietai. Visas šīs un citas ticīgo tiesības ir paredzētas Padomju savienības konstitūcijā un starptautiskos dokumentos, kuŗus Padomju savienības valdība ir parakstījusi.

Bet kāda ir īstenība?

1. Uz mūsu lūgumu par reģistrāciju, ko mēs iesniedzām pēc 2. formulāra, ko sastādījusi Pad. savienības ministru padome, mēs saņēmām mutvārdu un rakstveida atbildes, kas neattiecas uz lietas būtību. Atļauju reģistrācijai mēs nesaņēmām. Tā nav mūsu, bet reģistrācijas iestāžu vaina.

Pēc Pad. savienības kriminālkodeka 142. p., kā to paskaidroja krimināllietu kollēģijas priekšsēdis b. Anaškins, reģistrācijas trūkums nerada kriminālu pārkāpumu.

2. Par sapulcēšanos reliģiskām lūgšanām mēs vairākas reizes esam sodīti ar naudas sodu apm. 1000 rubļu apmērā. Mūsu ticības brālim N. M. Vasiļjevam (ģimenē 5 cilvēki) soda samaksai atņēma radio aparātu. Kādam citam atņēma pensiju.

3. Mūs spiež apmeklēt un atzīt tās reliģiskās vienības un kalpotājus, kas pēc evaņģeliskās Kristus mācības savas tiesības ir zaudējuši. Bet mums ir ņemtas tiesības izraudzīt īstus baznīcas kalpus. To izšķir vietējā un Maskavas garīgo lietu pārvalde.

4. Mums nav iespēju izmantot savas pilsoņa tiesības. Mēs prasām: „No kuŗa laika mūsu zemē apbedīšana, laulības u.c. tiek uzskatītas par kriminālu nodarījumu?"

Mūsu ticības brāļa Michaila Koļesņičenko laulības ar Nadeždu Janovicu 1972. gada vasarā uz to norāda. Reģistrācijas iestādē mums aizliedza laulāt, tāpēc līgavainis un līgava laulājās savā mājā. Tas bija iemesls, kāpēc iejaucās milicija un KGB.

Ir grūti attēlot ticīgo (un arī neticīgo) kāzu viesu uztraukumu par milicijas rīcību, kas ielauzās kāzu namā KGB majora Buchaņko vadībā. Rupji, aizkaroši vārdi, draudi, dokumentu, šofeŗu un mašīnu pārbaude, līgavaiņa un līgavas aizvešana uz pratināšanu — tā tikai daļa no nelikumīgās rīcības, ko atļāvās ļaudis, kas pārstāv augstāko varu.

Un rezultāts — ne šīs nelikumības tika sodītas, bet Janoviču ģimenei bija jāmaksā sods 50 rubļu apmērā.

Mēs klusējām, nežēlojāmies, nepacēlām balsis, lai citi to dzirdētu. Mēs lūdzām Dievu un no sirds piedevām, zinādami, ka mums kā kristiešiem, kas godīgi seko savai ticībai, tā lemts. Bībelē ir rakstīts, ka ciešanas un pārbaudījumi būs jānes Kristus vārda dēļ.

Bet apdraudēti tiek visi mūsu ticības brāļi un viņu ģimenes. „Mēs apgriezīsim jums galvas", teica majors Buchaņko brālim Bondarenko un citiem (1971. gadā Savčenko dzīvoklī 20 liecinieku klātienē).

Mēs esam spiesti par to rakstīt un sūdzēties. Visi ticīgie ir dziļi norūpējušies un uztraukti par mūsu ticības brāļu A. Petrova, M. Paukova un M. Koļešņičenko likteni, kuŗus arestēja 1973. gada janvārī, kā arī par J. Gondarenko un viņa ģimenes vajāšanu, atlaižot ģimenes apgādnieku no darba.

Visa notikumu norise liecina, ka mūsu brāļus grib kvalificēt kā kriminālus noziedzniekus.

Mūsu ticības brāļa Žiļejeva nopratināšanā KGB majors Buchaņko prasījis, lai viņš liecina, ka J. Bondarenko nicinoši izteicies par Padomju savienību un tās iekārtu. Līdzīgas nepatiesas liecības prasītas arī citiem pratinātiem lieciniekiem.

Vai tā nav rupja Padomju savienības likumu un pilsoņu tiesību pārkāpšana?

Apmēram 20 notikušās kratīšanas, izdarītas ticīgo mājās pēc prokurātūras pavēles, lieku reizi apliecina iestāžu nelikumīgo rīcību pret ticīgiem: ir atņemta reliģiskā literātūra, tiklab priekšrevolūcijas kā pēcrevolūcijas laika izdevumi, magnetofoni, magnetofonu lentes, radio aparāti, virtuves piederumi, ģimenes fotografijas, pastkartes, vecāku vēstules u.c., kam nav nekāda sakara ar kaut kādu noziegumu.

Kratīšanas izdara ar viltu: trešdien, 31. janvāŗa vakarā pie dažu mūsu ticības brāļu dzīvokļu durvīm klauvēja varas iestāžu pārstāvji un teica, ka nododama telegramma. Tādā veidā viņi iekļuva dzīvoklī un pārmeklēja jau izgērbušos iemītniekus.

Ja kaut kur durvis neatveŗ, tās tiek uzlauztas. Tiek atlauzti arī skapji un citas mēbeles.

Visas kratīšanas izdara KGB ierēdņi, pat neminot savus vārdus. Dažās vietās tie sevi nosauc par „eksprešiem', citur par dažādiem speciālistiem, „konsultantiem" u.c.

Viss tas vēlreiz pasvītrā šīs vajāšanas nelikumību.

Pāris dienu pirms kratīšanām ticīgo ģimenēs parasti nosūtītas personas, kas uzdodas par ticīgiem, ārstiem, ticības dēļ cietušiem u.t.t. un mēģina uzsākt pretvalstiskas sarunas. Tāda ir iestāžu negodīgā un dziļu sašutumu radošā rīcība pret ticīgiem.

Mēs Jums un visai tautai no sirds apliecinām, ka mūsu brāļi un visa evaņģeliskā baptistu brālība nekad savā kalpošanā nekādā veidā nevēršas pret mūsu valsts likumiem, zemi un tautu.

Mēs stingri turamies pie bībeles mācības: „Tad nu es pamācu par visām lietām, lai notiek lūgšanas, aizlūgšanas un pateikšanas par visiem cilvēkiem. Par ķēniņiem un visiem, kas ir augstā kārtā. Lai mēs mierīgi un klusi dzīvojam Dieva bijāšanā un godā. Jo tas ir labi un patīkami Dieva mūsu Pestītāja priekšā." (Tim. 2. 1—3) „Un meklējiet tās pilsētas labklājību, kurp es jūs esmu licis aizvest un pielūdziet to Kungu viņas dēļ, jo kad viņai labi klāsies, tad arī jums labi klāsies (Jer. 29. 7.).

Mēs ticam, ka Latvijas valsts iestādes patiesi un objektīvi mūs sapratīs, pareizi novērtēs mūsu patiesos apstākļus un novērsīs augšā minētos likumu pārkāpumus.

Pamatojoties uz teikto, mēs ar dziļu pārliecību lūdzam apmierināt mūsu prasības;

1. Atbrīvot no cietuma mūsu ticības brāļus: Koļešņičenko, Petrovu un Paukovu.
2. Pārtraukt J. Bondarenko vajāšanu un dot viņam un viņa ģimenei iespēju dzīvot un strādāt kā visiem citiem pilsoņiem.
3. Atdot kratīšanās atņemto literātūru un citas mantas.
4. Pārtraukt iejaukšanos baznīcas iekšējās lietās.
5. Reģistrēt mūsu draudzi.

Gribam nobeigt ar bībeles vārdiem, ka Dieva priekšā mēs esam tīri un pret Jums neko neesam nogrēkojušies.

1973. gada februārī.

Baznīcas uzdevumā

(47 paraksti)

Vientuļa iela Lauros, Vidzemē.

Latviešu nacionālais fonds

Austrālijas latviešu devums

Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) prezidija sēdē 18. jūnijā priekšsēdis G. Bračs plaši ziņoja par savu braucienu uz Eiropu un par tikšanos ar latviešu vadošām personām dažādās Eiropas zemēs. Stokholmā, Zviedrijā, bijusi apspriede ar PBLA informācijas biroja darbiniekiem I. Freimani un J. Mālīti, kā arī ar LNF vadītāju dzejnieku A. Eglīti. G. Bračs atzina, ka pastāv zināmas nesaskaņas abu minēto organizāciju starpā, bet viņš bija ieskatos, ka tās abas ir nepieciešamas un nekāda paralēlisma nav. Tās abas varētu labi sadarboties, viena otrai izpalīdzēt ar materiāliem un informāciju un tādējādi savu darbību papildināt. G. Bračs piedalījies arī Zviedrijas latviešu nacionālās padomes valdes sēdē. Bijusi arī informātīva sanāksme, kuŗā viņš stāstījis par latviešu aktīvitāti Austrālijā. Sanāksme bijusi labi apmeklēta, un visi izrādīja lielu interesi. G. Bračs izteica izbrīnu par to, ka līdz šim diezgan daudz Austrālijas latviešu gan apmeklējuši Stokholmu, bet neviens nav neko plašākai publikai pastāstījis par latviešu dzīvi un darbošanos Austrālijā.

Pinebergā, Vācijā, LAAJ priekšsēdis ticies ar CK priekšsēdi A. Cipuli un Minsterē ar latviešu ģimnazijas direktoru Dr. Z. Vītenu, internāta vadītāju I. Balodi, vairākiem skolotājiem un skolniekiem, ieskaitot V. Medeni no Austrālijas. Ģimnazijā pašlaik 74 skolēni, no kuŗiem 58 dzīvo internātā. Tos māca 11 pilna darba laika skolotāji, un vēl daži ar nepilnu stundu skaitu. Minsteres ģimnazija vēlētos savākt no visām zemēm jaunatnes kursu dokumentus, lai varētu saskaņot kursu programmas.

Anglijā, Londonā, G. Bračs piedalījies LNPL valdes sēdē DV namā un arī bērnu svētkos Vulstonā, DV īpašumā „Mūsmājas". Tur bijis pāri par 400 apmeklētāju. G. Bračs ļoti atzinīgi novērtē DV darbību un viņu iegūtos īpašumus. Šo rindu rakstītājam to visu bija ļoti interesanti noklausīties, jo viņš pats visas šīs vietas apmeklējis, piedalījies dažādās sēdēs un sanākmēs un mazliet par visu to rakstījis arī šī laikraksta slejās.

Bez minētā LAAJ prezidija sēdē vēl pārrunāja par veco ļaužu mītnes celšanu Sidnejā un vairākiem citiem vietēja rakstura jautājumiem, ieskaitot Adelaides latviešu sporta kluba cīņu par identitātes uzturēšanu, kas vairs nav gluži vietēja rakstura jautājums. Jaunatnes daļas vadītājs J. Dūšelis ziņoja, ka notikusi Jaunatnes apvienības sapulce un ievēlēta jauna valde. Tās priekšsēdis ir Jānis Čečiņš, bet valdes locekļi: Inda Rolava, Inta Krastiņa, Gundega Zariņa, Miķelis Stārķis un Jānis Dūšelis, visi sidnejieši.

LAAJ kasieris J. Gulbis ziņoja par līdzekļu vākšanu mūsu interešu aizstāvēšanai Eiropas drošības konferencē. Akcija vēl nav pilnīgi nobeigta, bet Austrālijas latviešu devums jau pārsniedzis paredzēto 4000 dol. robežu. Lielākais individuālais ziedojums bijis 100 dol., bet vairāki pensionāri atsūtījuši pa 10 vai 20 dol.

Sēdē bez priekšsēža G. Brača vēl piedalījās sekretārs J. Čečiņš, Kultūras daļas vad. vietnieks un Kultūras fonda priekšsēdis Ed. Šmugajs, KF valdes sekretārs A. Zariņš, Jaunatnes daļas vadītājs J. Dūšelis, prezidija loceklis G. Bērziņš, kasieris J. Gulbis un DV Austrālijas valdes priekšsēdis J. Masulāns.

Ed. Šmugajs

Kā baltieši „apsveica" Brežņevu

Liekas, ka Brežņeva vizīte ASV būtu noritējusi bez kādas reakcijas no baltiešu puses, ja Baltiešu jaunatne brīvībai (BYFF) maija sākumā nebūtu publicējusi uzsaukumu, ko vēlāk parakstīja 19 igauņu, latviešu un lietuviešu redzamākie sabiedriskie darbinieki.

Šīs akcijas ietvaros pirmdien, 18. jūnijā — dienā, kad Brežņevs oficiāli ieradās Vašingtonā — ar plakātiem un skrejlapām labi apgādāts autobuss, greznots 12 pēdu gariem saukļiem pret Brežņevu, devās ceļā no Ņujorkas uz Vašingtonu. Ja arī pirms pāris dienām uz šo braucienu bija pieteikušies vairāk dalībnieku nekā autobuss varēja uzņemt, atiešanas brīdī pie norunātās satikšanās vietas ieradās tikai daļa, un autobuss aizbrauca ar daudzām brīvām vietām, pie tam bez baltiešiem braucēju vidū bija arī pāris ukraiņu studentu.

Autobuss sasniedza mērķi laikā, lai pievienotos Vašingtonas un apkaimes baltiešu rīkotajai demonstrācijai (apm. 150 cilvēku), kas ar plakātiem un karogiem staigāja krievu sūtniecības tuvumā. Daži dalībnieki bija ieradušies arī no Baltimoras un Filadelfijas.

PIE BALTĀ NAMA

Pēc tam, papildināts jauniem spēkiem, autobuss devās virzienā uz Balto namu, lai izzinātu, cik tuvu var tam piekļūt. Ielas vairāku kvartālu apjomā ap Balto namu bija satiksmei slēgtas, bet, braucot pa dažādiem līčloču ceļiem, palaimējās piekļūt pie Baltā nama sētas. Ieraugot milzīgos sarkanos karogus, pārklātus ēkām, tāpat neskaitāmos padomju karogus, kas kopā ar ASV karogiem bija piestiprināti pie katra stabа, autobusa pasažieri uz brīdi šausmās un neticībā sastinga. Tiklīdz tie sāka rāpties ārā no autobusa, tā klāt bija 8 policisti. Tie bija sekojuši autobusam uz motocikliem, bet nebija to aizturējuši — viņi laikam nebija īsti skaidrībā, vai šāds saukļiem nolipināts autobuss būtu uzlūkojams par „demonstrāciju" vai ne. Policisti aizrādīja, ka Vašingtonā neesot atļauts demonstrēt tuvāk par 500 pēdām no sūtniecības. „Kādas sūtniecības?" jaunieši vaicāja, „mēs domājām, ka atrodamies pie Baltā nama!" — „Jā, bet tur pašreiz viesojas ārzemju diplomāts," policisti atbildēja. „Kāds ārzemju diplomāts, vai Kisingers?" jaunieši atkal vaicāja un informēja policistus, ka Brežņevs nav diplomāts, tikai savas partijas ģenerālsekretārs.

Policisti tālākās sarunās neielaidās, draudēja visus arestēt un par katru personu prasīt 50 dol. izpirkšanas naudu. Autobuss devās tālāk. Otrā un trešā dienā atkārtojās līdzīgi manevri, jo autobuss centās uzrasties to vietu tuvumā, kur Brežņevs tobrīd uzturējās. Piedraudētā izpirkšanas nauda trešajā dienā bija sakāpusi jau līdz 150 dol. par personu. Neviens tomēr īstenībā netika arestēts.

Otrdienā BYFF pārstāvji no Ņujorkas apmeklēja ASV kongresa un senāta ēkas, ilgāku laiku viesojoties senātora Džeksona birojā. Tur viņi noskaidroja, ka sen. Džeksona ierosinātais papildinājums ASV - PSRS tirdzniecības līgumam domāts ne tikai žīdu labā, bet arī baltiešu, ukraiņu u. c. apspiesto tautu izceļošanas atvieglināšanai. (Nākamā dienā sen. Džeksons piedalījās televīzijas programmā „Today", kur arī uzsvēra šo pašu apstākli, minēdams trīs baltiešu tautas arī vārdā). Sen. Džeksona asistenti izteicās, ka baltiešu vēstuļu kampaņa saviem senātoriem varētu palīdzēt šo likuma papildinājumu iedzīvināt, jo līdz šim daži galvenie senātori — piem., Dževits, Hruska — pagaidām vilcinās to parakstīt.

AR VODKU PIE BREŽŅEVA

Citi jaunieši, apgādājušies ar pudeli pēkšņi modē nākušās markas „Watergeite Vodka", lūkoja doties vizītē pie Brežņeva uz Blēra namu, taču modrā policija apstādināja arī šo pasākumu.

Baltiešu protestus Vašingtonā bija pamanījusi arī amerikāņu prese un par tiem rakstīja kā Washington Post, tā New York Times, New York Post, Wall Street Journal u. c. laikraksti. Ziņu izplatīja arī UPI un AP ziņu aģentūras.

Sestdien, 23. jūnijā, BYFF rīkotā sapulcē Ņujorkā, Hameršīlda laukumā pie Apv. nācijām, pulcējās apm. 400 — 500 dalībnieku. To vadīja Ints Rupners, bet pirmais runāja PBLA pr-dis Uldis Grava, paziņojot, ka pēc nedēļas Pasaules baltiešu apvienības pārstāvji dosies uz Helsinkiem un mēģinās ietekmēt Eiropas drošības konferences dalībniekus baltiešiem labvēlīgā virzienā. U. Grava asi nosodīja pašreizējo ASV politiku pret Pad. savienību un atgādināja tautas nesalauzto garu okupētajā dzimtenē, kas ir drošākā ķīla nākotnei.

Alģis Norvila, Lietuviešu katoļu studentu apvienības priekšsēdis, savā uzrunā atzina, ka pat daļa lietuviešu jauniešu, kas dzimuši Amerikā, un viņu ģimenes nekad nav pieskaitījušas sevi emigrantu saimei. Viņi nerims strādāt savas dzimtenes labā, kamēr tā būs brīva. Ukraiņu students Bohdans Vitvickis norādīja, ka visām padomju apspiestām tautām ir kopējs mērķis, tāpēc tām vajadzētu izveidot apvienotu, spēcīgu grupu, kas daudz nozīmīgāk varētu ietekmēt kā valstsvīrus, tā pasaules presi.

Pirmo reizi baltiešu sapulcē izmantoja arī t. s. „ielas teātri" — mīmu spēli, atainojot padomju psihiatrisko slimnīcu, kur „ārsts" un divas „māsas" pārvērš kādu brīvdomīgu Amalrika grāmatas lasītāju par dzīvu mironi.

Igauņu pārstāvis Andres Jurjādo savā uzrunā atgādināja, ka sapulcei visai zīmīga diena — 23. jūniju igauņi vēl šodien svin kā Uzvaras dienu (pēc landesvēra sakaušanas pie Cēsīm 1919. g.). Viņš uzsvēra, ka savās prasībās pēc politisko ieslodzīto atbrīvošanas mums jāiestājas ne tikai par baltiešiem, kā Simas Kudirku un astoņiem nosodītajiem Kaunas nemierniekiem, bet arī par ukraiņu patriotiem, tāpat žīdiem, gruzīniem, armēņiem, poļiem, ungāriem, čechiem, slovakiem — un arī krieviem (jo, piem., Solženīcins, Amalriks un Grigorenko savukārt iestājušies par mums).

SMAGĀ APSŪDZĪBA APSPIEDĒJIEM

Mins. J. Balkūnas apsūdzēja ne tikai ASV un Apv. Nācijas par baltiešu atstāšanu savam liktenim, bet arī vērsās pret savu oficiālo baznīcu, kas mūsu ticīgo ciešanas ignorē. Rādīdams ar roku pāri ielai, kur atrodas Sv. Ģimenes baznīca un Vatikāna pārstāvja pie Apv. nācijām rezidence, viņš sauca: „Šinī ģimenē mēs esam atstumtie, kam it kā nebūtu tiesības kalpot Dievam — tikai tāpēc, ka esam igauņi, latvieši vai lietuvieši. Bet vai tā ir mūsu vaina, ka Dievs mūs radījis var igauņiem, latviešiem vai lietuviešiem? Mēs pastāvēsim uz savām tiesībām un nerimsimies, kamēr nebūsim ieguvuši īstu mieru. Mums nav jācieš tikai tāpēc, ka kādam iepaticies kļūt par pasaules imperijas būvētāju!" Mon. Balkūnas teica, ka īstā vieta demonstrācijām būtu pie padomju sūtniecības. Sapulces dalībnieki ar karogiem, plakātiem un skrejlapām (todien ņujorkiešiem izdalīja tuvu pie 50.000 skrejlapu) sakārtojās gājienam, kas izstiepās pa trim pilsētas kvartāliem. Pa priekšu brauca igauņu Lānes smagais auto, piemēroti izrotāts plakātiem un karogiem. Sapulces laikā šis auto tika lietots par runātāju tribīni un skatuvi „ielas teātrim". Pirms sapulces vietas atstāšanas sapulces vadītājs Ints Rupners nolasīja rezolūciju, ko pieņēma ar visām balsīm.

Demonstrācija beidzās pie krievu sūtniecības, nodziedot visas trīs Baltijas valstu himnas. Latviešu sapulcē bija mazāk nekā parasts, varbūt daži baidījās izjaukt romantisko Līgo vakara noskaņu.

Protesta demonstrācijas notika arī Bostonā un Filadelfijā, un abās vietās amerikāņu prese tām veltīja izcilu uzmanību.

„PASMATRĪ, RIČARD"

Pēc sešu dienu intensīvām **sarunām ASV prezidents un** Pad. savienības varenais gatavojas atvadīties. Brežņevs, omulīgi tērzēdams, sāk salīdzināt abas zemes: „Pasmatrī, Ričard Milhausovič, mūsu zemēm **daudz līdzības — abas** varenas un plašas, ar daudznāciju pilsoņiem u. t. t. Tikai vienā lietā gan interesanta atšķirība: pie mums tas ir rietumu krasts, kas man sagādā nepārtrauktas galvassāpes savu dumpīgo iedzīvotāju dēļ, bet pie tevis gan laikam — lai nu ar tiem austrumiem šā vai tā — rietumos visi priekšzīmīgi paklausīgi..."

D. V

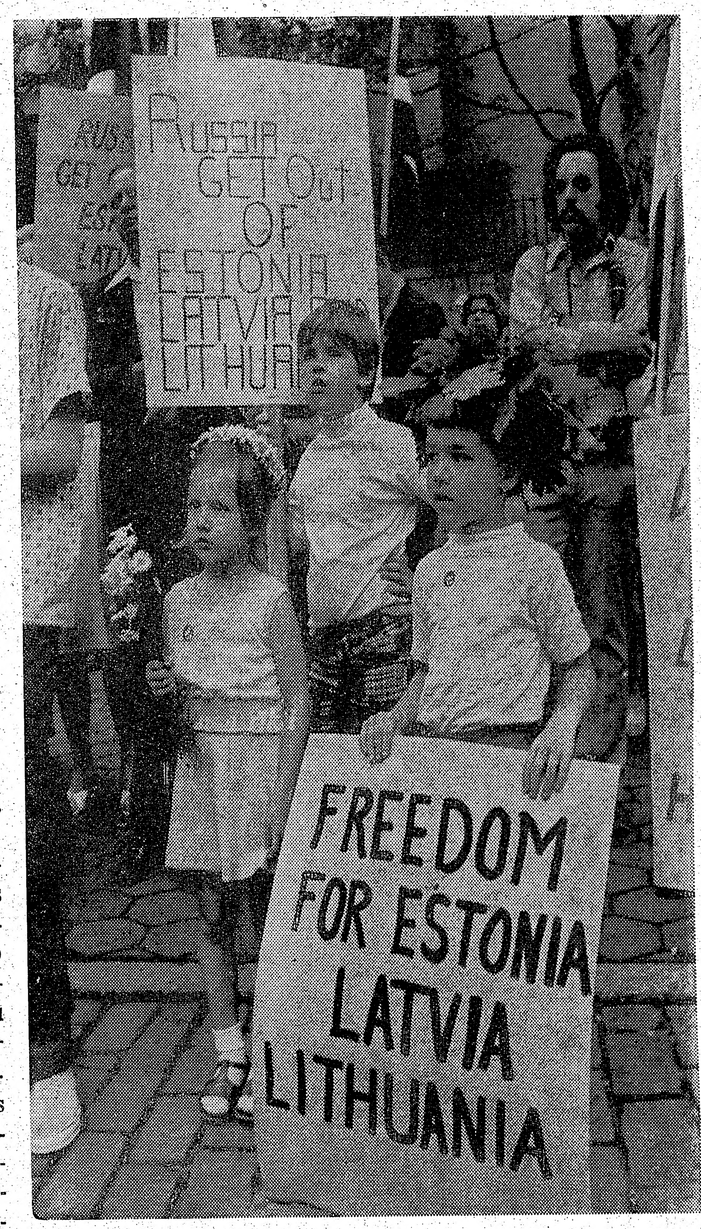

Baltiešu protesta demonstrācija pret Brežņeva ierašanos bija tieši Jāņu vakarā, tādēļ daļa demonstrantu ieradās vainagiem un Jāņu zāļēm, lai „aplīgotu" Kremļa viesi kodīgiem vārdiem angļu valodā.

Baltiešu demonstranti Ņujorkā protestē pret Brežņeva apciemojumu ASV, prasot brīvību apspiestajām tautām un krievu izvākšanos no Baltijas valstīm. Citi plakāti atgādināja Baltijas tautu ciešanas un okupantuvarmācības. Foto: Br. Rozītis

Pasaules baltiešu iesniegums Eiropas drošības konferencei

Eiropas drošības un sadarbības konference Helsinkos, Somijā, sākās 3. jūlijā, pulcējoties 34 valstu ārlietu ministriem. Uz Helsinkiem izbraucis arī Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava. Pasaules baltiešu apvienība sagatavojusi īpašu memorandu, lai to kopā ar atsevišķo tautību memorandiem iesniegtu to valstu delegācijām, kas piedalās konferencē. Visu baltiešu memorandu parakstījis Pasaules baltiešu konferences prezidents Dr. Jozefs Valiunas, norādot, ka ar šo iesniegumu Baltiešu pasaules apvienība vēlas iepazīstināt ārlietu ministrus un to pārstāvētās valdības ar saviem uzskatiem un ka apvienībā pārstāvētas visas igauņu, latviešu un lietuviešu organizācijas brīvajā pasaulē, tāpat trīs Baltijas valstu nāciju, kas pašreiz atrodas Pad. savienības okupācijā, vēlēšanās un centieni. Memorandā konferences dalībniekiem teikts:

Kad iesāksies Eiropas drošības un sadarbības konference, jūsu valdība izdarīs daudz svarīgu lēmumu, kas attieksies uz visām Eiropas tautām nākamajos gados. Sakarā ar šiem svarīgajiem jautājumiem mēs vēlamies griezt jūsu uzmanību sekojošiem faktiem:

1. Pēc mūsu informācijas šajā konferencē piedalīsies 34 valstis, ieskaitot visas Eiropas valstis, izņemot Igauniju, Latviju un Lietuvu. Šīm trim reiz neatkarīgām valstīm, kas bija Tautu savienības locekles, nav pārstāvības, tāpēc ka Pad. savienība tās ar varu okupēja un pievienoja sev 1940. gadā. Mēs ticam, ka konference pilnībā neveiks paredzētos mērķus bez visu Eiropas valstu pārstāvības, ieskaitot Igauniju, Latviju un Lietuvu. Tāpēc mūsu lūgums jūsu valdībai ir, lai Pasaules baltiešu pārstāvjiem būtu atļauts piedalīties šajā svarīgajā konferencē un runāt Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tautu vārdā.

2. Tālāk mēs vēlētos vērst jūsu uzmanību uz faktu, ka Igaunija, Latvijas un Lietuva tika pievienota Pad. savienībai 1939. gadā ar Molotova - Rībentropa paktu (padomju - vācu līgumu). Tā bija daudzo neuzbrukšanas līgumu, ko Igaunija, Latvija un Lietuva parakstīja ar Pad. savienību 1926., 1932., 1934. un 1939. gadā, patvarīga laušana. Šā iemesla dēļ mēs lūdzam padomju - vācu līgumu izsludināt par spēkā neesošu un to atcelt attieksmē uz trim Baltijas valstīm — Igauniju, Latviju un Lietuvu, kā tas attiecināts uz Pad. savienības un Polijas 1941. gada līgumu un Vācijas federālās republikas 1938. gada Minchenes līgumu attiecībā uz Čechoslovakiju.

3. Pasaules baltiešu apvienība tic, ka Eiropas drošības un sadarbības konferences dalībniekiem būtu jāapstiprina Internacionālo likumu pamatprincipi, kas pēc savas rakstura nepieļauj izņēmumus. Sekojot šiem principiem, mums jālūdz, lai konferences dalībnieki attiektos atzīt ar varu uzspiesto Baltijas valstu inkorporāciju Pad. savienībā.

4. Mēs ceram, ka goda pilns politisks atrisinājums tiks atrasts Baltijas valstīm saskaņā ar internacionāliem likumiem un katras nācijas stingriem pašnoteikšanās principiem, kā tas pasludināts 1970. g. Apvienoto nāciju 2625 (XXV) rezolūcijā par draudzīgām attieksmēm tautu starpā.

5. Neaizkaramās katras valsts, lielas vai mazas, pašnoteikšanās tiesības būtu piemērojamas arī trīs Baltijas valstīm Igaunijai, Latvijai un Lietuvai. Mēs tāpēc ierosinām, lai šī konference, kas pamatojas uz savstarpēju sadarbību, uzņemtos un atrisinātu šo vitāli svarīgo jautājumu.

Daudzus gadus šīm trim Baltijas valstīm atņemta viņu politiskā neatkarības un kultūrālā brīvība ar nelikumīgu un vardarbīgu pievienošanu Pad. savienībai. Mēs lūdzam, lai atjaunotu neatkarības un brīvības tiesības Igaunijai, Latvijai un Lietuvai!

Mēs ticam, ka šīs vēstules saturs iemantos jūsu labvēlīgu uzmanību un ka konferences laikā mums būs privilēģija satikties ar jūsu ekselenci vai jūsu pārstāvi. Ar mūsu delegāciju varēs kontaktēties Inter - Continental viesnīcā Helsinkos.

A.

Sv. Katrīnu latviešu skolā gatavības apliecības ieguva, no kreisās (tautas tērpos): K. Andersona, J. Timšāna, aiz viņas skolas pārzinis S. Timšāns, D. Dālberga, B. Senkēviča, K. Kārkliņš, A. Ivsiņš un E. Zenka; aizmugurē tautas deju vadītājs H. Šternbergs, māc. J. Prauliņš ar dzīvesbiedri, skolotāji un apsveicēji.
Foto: B. Savickis

Priekšnesumi trijās valodās

BALTIEŠU FESTIVĀLS ŅUDŽERSIJĀ

Ap 3000 apmeklētāju pulcējās baltiešu festivālā Garden State Arts centra sarīkojumu vietā Ņudžersijā, noskatoties un noklausoties pāri par 200 baltiešu dziedātāju, dejotāju un atsevišķu mākslinieku priekšnesumus. Tos ievadīja un nobeidza latviešu grupa, ja neskaita igauņu tenora nodziedāto ASV himnu.

Sākuma daļā Ņujorkas latviešu kokļu un dziedātāju ansamblis Andreja Jansona vadībā atskaņoja septiņas dziesmas un dejas. Ansamblī ir 15 koklētāju un dziedātāju. Priekšnesumi bija labi sagatavoti un apmeklētājiem patika, ko liecināja biežie aplausi. Priekšnesumus pabeidza Longailendas koris diriģenta R. Baloža vadībā. Korī dziedāja ap 50 dalībnieku, visi tautas tērpos.

Publikas atzinību izpelnījās arī 60 dalībnieku lielais lietuviešu tautas deju ansamblis Grandinele no Klīvlandes L. Sagisa vadībā. Viņš Lietuvas neatkarības laikā organizējis Lietuvas nacionālo tautas deju ansambli, bet kopš 1953. gada Klīvlandē izveidojis tautas deju grupu, kas uzstājusies ne vien ASV, bet arī Eiropā un Dienvidamerikā, ieskaitot pat audienci pie pāvesta Romā. Lielā deju grupa lietuviešu mūzikas pavadībā guva skatītājos lielu piekrišanu. Tautas tērpi bija saskaņoti, stilizēta tautas mūzika, paturētas dažas seno lietuviešu paražas.

Ne tik labi veicās otrai lietuviešu grupai, Ņudžersijas sieviešu sekstetam „Zibuokles", kas vēlējās piemēroties tam laikmetam, ko mēdzam raksturot ar apzīmējumu „Kad mēs jauni bijām". Kaut arī tā dziedātāja tautas tērpos, dziesmu stils nedeva to iespaidu, kādu gribējās sagaidīt šajā festivālā.

Leikvūdas igauņu deju kopa 50 dalībnieku sastāvā iepriecināja ar saviem dejotājiem, it sevišķi ar gados jaunākajiem. Vingrotājas bija pieaicinājušas papildspēkus no Ņujorkas. Tenors Heincs Rēvalds Astas Rēvaldes klavieru pavadījumā dziedāja trīs dziesmas, pie tam vienu dziesmu duetā ar jauno Čikagas dziedātāju Karmenu Animegi. Maija Tobiasa Dīsberga spēlēja klavieru solo, atskaņojot sava vectētiņa, ievērojamā igauņu komponista Rūdolfa Tobiasa Prelūdi, bet vidusskolnieks Prīts Pābo atskaņoja Šopēna Polonēzi. Viņš gājušo gadu ieguvis otru godalgu klasiskās mūzikas atskaņošanā vietējā Ņudžersijas mākslas fonda sacensībās.

Programmas pieteicēja bija Dr. Dženks Stukas. Viņš sarīkojuma sākumā gaŗākā runā pieminēja baltiešu likteni un vēsturi.

Baltiešiem rīcības komitejas priekšsēdis bija lietuvietis V. Melinis, bet vicepriekšsēži E. Donis un J. Simonsons. No latviešiem komitejā vēl darbojās biļešu nozares vadītājs K. Steģis un sekretāra palīgs H. Dzenis. Bez tam darbojās ģenerālkomiteja, kur no latviešiem bija A. Blodnieks, J. Blumbergs, I. Lauzums, K. Kopans, Ž. Kristbergs, A. Krūmiņš un L. Pogainis.

Rīkotāji bija sagatavojuši programmas oriģinālvalodās ar angliskiem tulkojumiem. Sarīkojums sekmēja baltiešu sadarbību kultūrālā laukā.

VAD

SPIEGI RŪPNIECĪBĀ

Parasti mēs iedomājamies, ka spiegs darbojas vienas vai otras valsts labā, bet pavisam aizmirstam spiegošanu saimniecības vai rūpniecības nozarē, kas vienā otrā valstī ir pat lielāka nekā politiskā.

Vācu nedēļas žurnāls Der Spiegel raksta, ka Rietumvācijas vācu firmām spiegošana rūpniecībā gadā izmaksājot 3000 miljonu vācu marku, kamēr amerikāņu firmām Amerikā tā izmaksājot 4000 miljonu dol.

Spiegošana rūpniecībā ir sen zināma lieta. Jau 6. g.s., t.i. pirms 1400 g. divi mūki atklāja resp. izspiegoja, kā ķīnieši gatavo zīdu, turot to lielā slepenībā 3000 gadu. Ar to tad arī izbeidzās ķīniešu un persiešu zīda monopols. Kāds franču mūks 17. gadsimta sākumā no ķīniešiem izspiegoja porcelāna pagatavošanas māku. Neatkarīgi no ķīniešiem un frančiem, arī kāds vācu Drēzdenes aptiekas māceklis 18. gadsimtā atklāja, kā pagatavot porcelānu. Līdzīgas lietas notiek arī tagad. Tā franču policija krievu Aeroflot direktora mājā atrada kaudzi visādu dokumentu un zīmējumu par franču-angļu Consord lidmašīnas būvi.

Pādējos divos gados Rietumvācijā pārdoti dažādi elektroniski spiegošanas aparāti, ar kuŗiem spiegs netālu no citas ēkas var uzņemt kādu svarīgu un slepenu apspriedi-konferenci. Ko šāda filma dod? Speciālisti, kas māk nolasīt no lūpām visu runāto, var uzzināt, kas spriests un lemts. Mikrofoni tagad ir krekla pogas lielumā vai arī iebūvēti pildāmspalvā, kas var uztvert sarunas vairāk simt jardu attālumā. Baterijas var darboties vairākas dienas, pat nedēļu ilgi. Bieži vien arī īsti speciālisti savā nozarē „meklē" darbu, lai tikai uzzinātu, kā to veic vai pagatavo konkurentu firma. Lielāku pilsētu telefona grāmatu dzeltenajās lapās nodaļā detective vai investigation varam atrast simtiem pakalpojumu sludinājumu. Arī Rietumvācijā ir šāda aģentūras.

V. A.

Daugavas Vanagu vadība apspriežas

DV centrālās valdes ideoloģiskās nozares vadītāja, bij. DV priekšnieka V. Haznera lauku īpašumā, Adirondaku nacionālā parkā 30. jūnijā un 1. jūlijā notika apspriede DV ideoloģiskajos un nacionālpolitiskajos jautājumos, izvērtējot arī pašreizējo politisko situāciju rietumu pasaulē, par cik tā skaŗ Latvijas atbrīvošanas jautājumu.

Apspriedē piedalījās DV Kanadas valdes priekšsēdis un DV CV kultūras nozares vadītājs E. Krūka, DV CV loceklis sevišķiem uzdevumiem A. Puķīte, DVM redaktrise T. Krūka un bij. vanadžu priekšniece ASV V. Freija. Klāt bija arī DV darbinieks red. G. Grīnbergs. Savas domas rakstveidā bija iesteikuši DV ASV priekšnieks un DV CV loceklis J. Utināns un DVM redakcijas vadītājs R. Čaks.

V. Hazners cita vidū iepazīstināja apspriedes dalībniekus ar grāmatas par DV organizācijas tapšanas gaitu. Grāmata sauksies Laiks, telpa, ļaudis, un tā iznāks divās daļās, ar apmēram gada atstarpi. Pirmā daļa aptvers organizācijas darbu un otra — darbību atsevišķās DV zemēs.

Pirmās grāmatas manuskripts jau praktiski pabeigts. Paredz, ka rudenī to varēs jau nodot iespiešanai. Pašreiz sāk ienākt līdzstrādnieku manu skripti otrai grāmatai. Katra grāmata būs illustrēta ar apm. 50—100 fotoattēliem. To izdos Daugavas Vanagu apgāds Kanadā.

Pasūtini
SPECIĀL
CERTIF
labāko d
LAT
INTER
EXPR
To sakām mēs
jūsu pi
Par tiem jūsu
iegādāties vis
daļu no par
tas ir apm.
iegājuši veik
nopirkuši ma
$300 vērtībā,
INTER
EXPRES
var jums pies
darījumie
Speciālos ru
var arī ļoti
nīt pret pa
ļiem.
PILNĪGA GA
APDRO
Certifikātu
apm. 3 nedēļ
Speciālā ru
$
ŠĪ CENA
JUMS JĀMA
CITU IZDEV
rat sūtīt kat
vēlaties.
Pieprasait m
kata
PASŪTIN
tika
INTE
EXPRE
125 East
Fift
NEW YOR
tālr.
Ļoti svarīgi
Ātra
Izvēlaties no
modeļiem:
Zhiguli Vaz
Jaunais, uz
(Export Mo
Zhiguli Vaz
Furgon Stati
Wagon
Moskvitch 4
(Export Mo
Moskvitch 4
Zaporochets
Pieprasait
illustrēto a
automašīnu
ņemam pas
DZĪV
PĀRSŪTĀ
D
Iebraucēji
sait speciā
Mums ir 2
šais darīju
tūkstošie
k
Speciā
certi
labāk
Intertrade E
East 23rd. Stre
Y. 10010, kas
jau 28 gadus dā
Pad. Savienī
ciālie rubļu cer
dāvana piederī
Speciālie rub
vērtīgāki par
tie ir izdev
ar tiem var
speciālajos Vn
zemju valūta
apm. ¼ no
parastajos rub
kas parastajos
sātu 10 rubļu
2½, vai pat le
Certifikātus
mainīt arī p
Speciālo rub
Jūs varat sūtīt
tie tiek piegād
giem 3 — 4
Pieprasiet ja
pārliecinaities,
speciālie rubļu
Tuvākai info
TERTRADE
125 East 23rd.
New York, N.

Pasūtiniet tagad SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz LATVIJU

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

var jums piesūtīt par šādiem darījumiem paraugus.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.70

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU. Jūs varat sūtīt katru summu ko vēlaties.

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3653.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model) Zhiguli Vaz 2103	**$4136.00**
Furgon Station Wagon	**$4025.00**
Moskvitch 412 IE (Export Model)	**$3703.00**
Moskvitch 408 IE	**3405.00**
Zaporochets Zaz 968	**$2335.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 24 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 28 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.60 Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinaities, cik vērtīgi ir speciālie rubļu centifikāti.

Tuvākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N.Y., tālr. 932-1539.

Eduards Freimanis

UZ MIERA IELEJU

(Beigas)

„Vai šādu ieleju neviens negrib iekarot?''

„Nē! Ļaudis pielūdz lielās pilsētas ar rūpnīcām, grib dzīvot augstceltnēs un dzīties pēc zinātnes brīnumiem.''

„Kā ielejā ar slimnīcām un dievnamiem?''

„Slimnīcu nevajag, jo visi veseli.''

„Neticami!''

„Veselību saglabā tieša saskare ar pasaules valdītāju varu. Tāpēc arī baznīcas liekas; nav vajadzīgi starpnieki starp cilvēku un Dievu.''

„Vai tad cilvēki dzīvo mūžīgi?''

„Ikviens zina savu laiku, kad aiziet, lai atdzimtu jaunā būtē. Tikai neticīgie baidās no nāves.''

„Miera ielejas ļaudis atdzimst sludinātājos, kas jau gadu tūkstošus saglabājuši pasaules līdzsvaru.''

„Kā jūs to zināt?''

„Ir cilvēki, kas klusumā sadzird Dieva balsi. Tāpēc zinu, ka mana garīgā būte senāk iemājojusi kādā Miera ielejas sencī; tāpat spēju sarunāties ar pasaules valdītāju spēku; tāpēc zinu, kāds ceļš man atvēlēts, kur mana īstā dzimtene.''

„Vai varu braukt jums līdz?'' Alvils ievaicājās kā pārbaudīdams. „Esmu vientuļnieks savā pilsētā, kaut arī diendienā ap mani mutuļo cilvēku tūkstoši.''

„Kāpēc to jautājat? Patiesībā jūs negribat aiziet no savas ikdienas. Jums mīļa šī pilsēta ar kņadu ielās, dvingu krogos, ielas staiguļu smaidiem un līdz izvirtībai pārbagātiem preču namiem.''

„Jums taisnība. Vai spējat manas domas lasīt?''

„Ja cilvēkā uzmanīgi ieskatās, var atklāt, ar kādu zīmogu viņš apzīmogots. Jūs tikai ar šodienu sāksit patiesi dzīvot —''

Viņi bija sasnieguši Suronas centru. Svešinieks apturēja spēkratus, un Alvis atvadījās.

*
**

Kurp doties? Turpat priekšā sēdēja Kambores viesnīca — izbalējušu ķieģeļu milzenis ar uzbāzīgi krāsainu izkārtni. Pazīstama celtne — gandrīz kā paša māja. Daudz dīkdienīgu stundu bija tanī pavadīts, sūcot alu, kam medus krāsa, bet vērmeļu rūgtums. Kāda jēga bija tādai nīkšanai? Bet kāda būtu jēga kļūt centīgam pilsonim, kas var lepoties ar iekrāto naudu, glīto māju un kristieša tikumiem? Nebija neviena ne virs zemes, ne debesīs, ne ellē, kas bēdātu par Alvila klaidonību. Kāpēc tad nepasēdēt pie alus galdiņa, pāpājot niekus ar gadījuma paziņām? Tā varēja viegli tikt galā ar dienu, un nakts sarāvās pavisam īsa: dzērāja miegs ir tikpat bezjūtīgs kā gulēšana kapā. Pamodina beidzot galvas sāpes un dedzinošas slāpes, kad diena jau pusē.

Paveŗot ieejas durvis, Alvis atcerējās, ka viņam nebija pat sīknaudas vienai glāzei. Neko darīt: bija jāiet dzertuvei garām. Bet viņš iegāja Kambores kafejnīcā. Palūdza apteksnei ūdeni; izdzēra vienu, otru un lūdza vēl trešo glāzi. Meitene bija sapīkusi par lieko viesi, kas jāapkalpo par velti.

„Jāatmiekšķē vakardienas dzērums? viņa smīnēja, pēdējo glāzi pasniegdama.

„Pašai tev prāts atmiekšķējies,'' Alvils norūca, plašos malkos iztukšoja glāzi un traucās uz izeju. Ūdens atjaunoja noreibumu, radīdams labsajūtu. „Jāmeklē kāds dolarains darbs,'' viņš gausi sprieda, mezdams platus soļus neizdomātā virzienā. Paskatījās pasta torņa pulkstenī: tas rādīja ceturksni pēc četriem. „Vakariņas Pestīšanas Armijā pēc sešiem — derētu kaut ko iegrauzt, lai vēders neķīvējas — jāiet pie Silvijas — varbūt viņa vēl mājās un būs draudzīgā noņoskaņā.'' —

Pacēlis galvu, Alvils noskaidroja savu atrašanās vietu. Tad izraudzīja taisnāko ceļu uz Silvijas dzīvokli.

Viņš iztraucēja draugaļu no miega, bet viņa likās gluži mundra. Kā parasti. Bija grūti pateikt, vai tas bija Dievs vai velns, kas Silviju bija apveltījis ar gandrīz neiedragājamu mieru. Vienīgi ciemiņi, kam vilka daba, spēja viņu uztraukt. Tie nāca neaicināti, cauru nakti grībēja kaukt; rītā kavējās aiziet, kaut arī visu naudu bija izdevuši.

„Tev ģīmis kā izdilis mēness,'' Silvija skatījās Alvilā. „Kur tu slēpies, ka man nerādījies?''

„Esmu gavējis trīs dienas; vakar dzīvoju no alus, šodien no ūdens — un Dieva gara — ar ko mani mieloja kāds hipiju ticīgais.''

„Kāpēc neatnāci pie manis?''

„Domāju: tev ciemiņi.'' —

„Ne jau visu laiku.'' —

„Kā lai nāku bez naudas? Labāk apzogu bagātniekus nekā esmu tavs liekēdis.''

„Tev sava morāle, Alvil. Bet nebēdā par to: mani uzmundrina apziņa, ka ir kāds cilvēks, kas man nenozīmē tikai naudu. Ik dienas piesmeju mīlestību, bet tāpēc jo vairāk esmu izsalkusi īstas draudzības.''

„Ielas staigules nevar cerēt uz patiesu draudzību,'' Alvils domāja, bet nesacīja nekā. „Kad vēders pie mugurkaula pierāvies, tad jābūt diplomātam.''

Viņi iegāja virtuvē. Silvija sāka gatavot sviestmaizes. Brīdi klusējis, Alvils ierunājās skaļi un skaidri:

„Pagājušo nakti mani aplaupīja, bet šodien sastapu interesantāko cilvēku, kādu jebkad esmu redzējis.''

Silvija pavērās viņā tik jautājoši, ka Alvils sīkumos atstāstīja savus vakardienas un šāsdienas piedzīvojumus. Kad viņš beidzot apklusa, Silvija piedāvāja desumaizi un alus pudeli.

„Nepīckā sevi ar domām par debesu lietām,'' viņa smīnēja. „Grēks ir mūsu dzīves saturs; tevi nepaglābs vairs ne mācītājs, ne kāds Miera ielejas meklētājs.''

„Kā tu vari būt tik droša?''

„Pazīstu tevi trīs gadus.''

„Kas ir trīs gadi!''

„Tu esi žūpa un gailis uz mēslu kaudzes — tev vajag sievietes, sievietes, vienalga, kādas. — Ja nav jaunas, tu ķer vecas, ja nav glītas, tu guli ar kraupainām kroplēm. Viss tevī izvirtis — tava miesa, domas un skats; pat tava gaita, mati un ģindenis. Velns ir piestrādājis pie tavas personības — nu esi viņam tik līdzīgs, ka vari ar to lepoties. Esi pārkāpis visus morāles žogus, pārlēcis visus pašlepnuma grāvjus. Tagad stāvi brīvības klajumā — velnišķīgāks par pašu velnu! Dieva valstībai esi neglābjams, tāpēc esi mans draugs.''

„Brīvs es neesmu. Izvirtība nedod brīvību, bet uzmet kaklā verga ķēdes. Un neglābjams esmu tāpēc, ka mūsu sabiedrība ir neglābjama.''

„Nenopel sabiedrību, ja pats esi dimbā.''

„Pasaule kļuvusi schizofreniska! Cilvēki svaidās starp debesīm un elli, starp prātu un trakumu, starp izmisumu un mieru. Technoloģija ir pāraugusi principus.''

„Nu tu runā pārgudri. Zini: es negribu, ka mani moka ar filozofijām. Līču loču domāšana kaitē manai profesijai.''

„Jā, tā ir mana ķibele, ka neesmu tikai žūpa un izvirtulis, bet arī prātvēders un kaut kāda miera meklētājs. Meklēšana ir šolaiku apsēstība.''

„Tev ir tavs miers! Krogū tevi neviens netraucē; es tev cītīgi samaksāju par draugu piegādi. —''

„Tas nav miers; tā ir sastingšana murgos.''

„Atkal tu filozofē. — Kas ar tevi noticis? Vai tas laupītājs tev pa galvu iesita?''

„Nevaru aizmirst svešo braucēju, kas ceļoja uz Miera ieleju. Viņš dzīvoja divi plāksnēs — īstenībā un vīzijās.''

„Viņš tev pasaku stāstīja. Tādas Miera ielejas nemaz nav.''

„Bilizijas džungļi vēl nav izpētīti. Svešais runāja ar tādu ticību, it kā viņš būtu pilnīgi atbrīvojies no mūsu laikmeta murgiem. Katrā viņa vārdā bija miers.''

„Tev vajag gulēt un izgulēties. Tas hipijs tev iedzinis galvā kaut kādu vājprātību. Miegs to iztīrīs no smadzenēm. Rītu velns brīnīsies par mūsu negantību, bet Dievam nebūs par mums nekādas daļas.''

„Nē! Dievam būs par mums daļas!'' Alvis iesaucās, uzlēca no krēsla un izskrēja pa durvīm.

*
**

Viņa gaita likās viegla, it kā zeme būtu zaudējusi daļu no sava pievilkšanas spēka. Viņš skatījās namu izkārtnēs, kas likās kā uguņīgas puķes. No kādām valējām durvīm pretī mutuļoja mūzika — kā vaimanas. Alvils zināja šo vietu. Bieži viņš šeit bija sēdējis kopā ar Silviju, pustumsā dzēris vīnus un skatījies kailajās dejotājās uz skatuves.

(Turpinājums 14. lpp.)

TORONTO ZIŅAS

● Satiksmes negadījumā 1. jūlijā mirušo Elmaru Turkēvicu no Turner and Porter sēru nama un Riverside krematoriju 4. jūlijā izvadīja archibīskaps A. Lūsis, ērģeļu mūziku spēlējot brīvmāksliniecei Editei Timermanei. Iepriekšējā vakarā nelaikim veltītajā aizlūgumā bija pucējušies ap 200 ģimenes draugu, piederīgo un paziņu. Aizkusinošā svētrunā archibīskaps A. Lūsis atcerējās mūžībā aizsauktā dzīves gaitas.

E. Turkēvics Sv. Jozefa slimnīcā ilgus gadus strādāja par virspavāru, jo jau dzimtenē šai arodā bija strādājis Romas viesnīcā, Rīgā.

Anglijā un arī sākuma gados Toronto viņš darbojās DV organizācijā.

● Mūžībā aizgājusi Zelma Pulveris, dzimusi 1887. g. 13. augustā Ķieģeļu pagastā. Viņa mirusi 4. jūlijā Ranson slimnīcā, Vilovdālē, konstatētais nāves cēlonis — žults pūšļa iekaisums. Aizgājēju pēdējā gaitā no Rosar sēru nama uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja 5. jūlijā māc. A. Briedis. Pēc aizgājējas skumst māsas meitas Akmentiņa ar ģimeni Saginavā, ASV un Ātrena ar ģimeni Toronto.

● Doktora slimnīcā 6. jūlijā mirusi Olga Krūmiņa, dzimusi 1889. g. 28. augustā Iecavas pagastā. Viņu pēdējā gaitā no Eliot sēru nama uz Jorkas latviešu kapiem 10. jūlijā izvadīja māc. A. Briedis. Ērģeļu mūziku spēlēja brīvmāksl. V. Kviesis. Pēc aizgājējas skumst meita Melita Ciekurzis ar vīru Augustu un mazmeita Laimdota.

● Māc. A. Briedis salaulājis Juri Zommeri un Sarmīti Reichmani.

● DV Toronto nodaļa rīko šaušanas meistarsacīkstes (pieaugušo un jauniešu klasēs) sestdien, 21. jūlijā, pl. 9 no rīta TLMM kluba īpašumā Bērzainē. Vakarā būs ugunskurs un zaļumballe.

● 12 gadu v. vilim Ozolam Wedgewood pamatskolā skolas pārzinis 21. jūnijā pasniedzis „James S. Wood" godalgu kā labākajam atletam sava skolā (Athlete of the year)

● 18. novembra stipendija latviešu jaunatnei, kuru 1968. g. Latvijas valsts svētku atcerei nodibināja Valdemars Bebris, šogad izņēmuma kārtā jau tagad piešķirta Mārai Ozoliņai latviešu valodas kursiem Mičiganas universitātē. Līdz ar to šī stipendija devusi latviešu jauniešiem jau 500 dol. Iepriekšējie stipendiāti ir Normunds Goba, Velta Kupere, Minsteres ģimnazijas skolnieku žurnāls Snīpis, latvisko zināšanu seminārs un Daina Dreifelde. Stipendijas nolūks ir atbalstīt latvisko izglītību vai zinātnisku darbu, kas pētī latviešu nacionālās problēmas.

Valdemars Bebris paskaidro, ka 100 dol. stipendija nav domāta kā atzinības balva par nopelniem, bet gan kā atbalsts izglītībai. Pieprasījumiem vairojoties, varbūt nākotnē būs iespējams piešķirt vairākas 100 dol. stipendijas vienā gadā.

● Toronto General slimnīcā 30. jūnijā mirusi 57. g. v. Valija Podniece, dzim. Laure, pēc pārciestām 3 sirds operācijām. Viņas vīrs inž. Artenijs Podnieks miris 1971. g. ar sirdstrieku. Aizgājēja atstāj meitu Editi un znotu Uldi Delviku ar mazmeitu Kristu San Diego, Kalifornijā, un svaini Emiliju Podnieci. Nelaiķi pārepelnoja Toronto Memorial Society. Ziedu vietā bija lūgums nodot ziedojumus Ontario sirds slimību fondam.

● Māc. Ā. Čops Sv. Jāņa baznīcā salaulājis Klāvu Zichmani ar Aiju Bramani. Abi jaunlaulātie ir rosīgi LNJAK darbā un šogad aktīvi piedalījās Rīgas paviljona organizēšanā un vadībā.

● Karalienes Elizabetes un prinča Filipa sagaidīšanā pie Toronto pilsētas valdes nama bija arī 30 skautu goda sardze, ko 26. jūnijā komandēja skautu novada priekšnieks Edmunds Ozols.

● Daudzkultūru ministrs Dr. S. Haidašs paziņojis piešķirumu 1650.00 dol. apmērā 23. latviešu skautu grupai Toronto. Grupa sarīkos latviešu skautu džamboreju Daugava, 10 dienu vasaras nometni, lai skautus iepazīstinātu ar viņu nacionālās kultūras pamatiem un iepazīstinātu ar Kanadas kultūras atšķirībām.

● Toronto latviešu sabiedrība kļuvusi bagātāka par vēl vienu literāti — Irmu Grebzdi, kas ar 1. jūliju par pastāvīgu dzīves vietu izraudzījusies Toronto.

● Tā kā archibīskaps A. Lūsis atrodas Eiropā, Saulaines bērnu nometni ar svētbrīdi pie Krītušo karavīru piemineklja atklāja Saulaines bērnu nometnes vadītājs K. Jansons. Pirmās nedēļas nobeigumā bērnu skaits bija 45.

● Sidrabenes bērnu vasaras nometni atklāja svētdien, 8. jūlijā ar vakara dievkalpojumu brīvdabas baznīcā māc. Ā. Čops, pēc tam nometnes kalnā bērnus un vecākus iepazīstināja ar nometnes vadītājiem. Latvijas himnas laikā mastā uzvijās Latvijas valsts karogs. Pirmajā nedēļā nometnos pavisam 61 bērns, vecumā līdz 12 gadiem 38. Basketbola skolā pieteikušies 23 zēni un meitenes. Par atbildīgiem vecākiem vadītājiem darbosies Alfreds Spricenieks (vidusskolas skolot., ģeogrāfijas dep. vad.), Astrīda Benķīte (vidusskolas skolotāja) un Dzintra Ozola (beigusi skolotāju institūtu un strādās par skolotāju Hamiltonā). Vecākie vad. zēniem: Jānis Ozoliņš, Uldis Lagzdiņš, vad. pal. Andris Bebris. Meiteņu vec. vad. Aija Mazsīle un vad. pal. Viki Gregore un Dina Kalna. Mazo bērnu atbildīgā vad. Leonora Klepere, pal. Silvija Melli. Basketbolā skolas vad. Jānis Daugavietis. Nometnes ārsts Dr. L. Lukss, žēlsirdīgā māsa Zigrīda Kalna un Gaida Rāviņa, kas ir arī nometnes administrātore. Nometnes saimniece R. Gaile.

● Kārli Hartmani 90 gadu dzimumdienā sveicināja draudzes mācītājs Ā. Čops.

● Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā par Saulaines nometni ieviesusies kļūda. Nometnes galvenā meiteņu vadītāja ir Sandra Bruniniece, bet lielo meiteņu vadītāja Daina Brumele.

● Latvija Amerikā 7. jūlija n-rā ievietotā foto attēlā par laulībām Sv. Andreja draudzē ieviesusies kļūda līgavas vārda rakstībā. Pareizi jālasa: Ingrida Makare, kas salaulāta ar tālavieti Jāni Andrejsonu.

Federālās valdības programma etniskām grupām

Dr. S. Haidašs, tagadējais daudzkultūru ministrs, ir vienmēr bijis etnisko grupu aizstāvis federālajā parlamentā.

Etniskās grupas visā zemē viņu ir atzinušas par draugu un izcilu personību. Tāpēc arī ministru prezidents Trudo viņu 1972. gada novembrī aicināja par sava kabineta locekli. No šī laika Dr. Haidašs parādījis lielu aktīvitāti, viņam bijis uzdots izveidot jaunu politiku, kas atzīst Kanadu par daudzkultūru zemi. Daudzām etniskām grupām piešķirti naudas pabalsti, radusies daudzkultūru konsultātīvā padome, informācijas un sludinājumu programma etniskai presei un citi veidi.

Savā uzrunā Ukraiņu profesionālo tirgotāju federācijā Edmontonā ministrs S. Haidašs paziņoja: „Mēs paredzam izmantot etnisko presi Kanadā, lai informētu visus kanadiešus par valdības programmu un aktīvītāti. Paredzam izdot 0,5 milj. dolaru, lai tie, kam nav pietiekamu zināšanu oficiālās valodās, tiktu informēti kā par pensijām, ieceļošanas likumiem, patēcātāju aizsardzību u. c.

„Es ticu, ka šī programma ir federālās valdības aktīva pretimnācība un nozīmīga daudziem dažādu nacionālitāšu kanadiešiem," teica Dr. S. Haidašs.

Baltijas valstu pārstāvji starptautiskā Karavānā. No kreisās: Andris Aukmanis, Maija Velme — Rīga. Eha Ladu, Tarmo Heyduk — Tallina. Jurate Kobelskyte, Marius Rusinas — Viļņa.

Karavānu šogad apmeklējušas 1.300.000 personas

PAR LABĀKO ATZĪTS UKRAIŅU KOLOMAYA PAVILJONS, BET IGAUŅU TALLINAS PAVILJONS IEGUVIS GODALGU PAR LABĀKAJIEM MŪZIKĀLIEM PRIEKŠNESUMIEM

Toronto internacionālā Karavāna beidzās ar gadskārtējo balli 3. jūlijā Royal York viesnīcā, piedaloties ap 1000 viesiem, to vidū arī Toronto pašvaldības pārstāvjiem ar pilsētas galvu Dēvidu Krombiju un 50 etnisko paviljonu — „pilsētu galvām" savos amatērpos.

Šajā piektajā gadskārtējā Karavānas banketā ievēlēja arī „Karavānes karalieni", kādu titulu piešķīra 24 g. vecai Martai Džēnai Roajū — „Miss Manila" no Filipīnu paviljona. Viņa iegūs brīvu ceļojumu, turp un atpakaļ, uz Filipīnām. „Miss Karavan dzīvo Toronto tikai divarpus gadus un strādā kādā importa un eksporta firmā.

Labākā paviljona godalgu no 50 paviljoniem ieguva viens no četriem ukraiņu paviljoniem — Kolomaya, kas bija iekārtots Larose avenijas ukraiņu baznīcas pagrabā. Šis paviljons Karavānā piedalījās pirmo gadu un izpelnījās ievērību ar savu mākslas un daiļamatniecības izstādi, tradicionāliem ēdieniem un straujajām jaunatnes dejām. Paviljons godalgai saņēma bronzas trofeju, kas simbolizē kultūrālās minoritātes Toronto.

Igauņu Tallinas paviljonam piešķīra godalgu par labākajiem mūzikāliem priekšnesumiem Karavānas atklāšanas svinībās Natana Filipa laukumā, pie Toronto pilsētas valdes nama.

Toronto internacionālās Karavānas 50 paviljonus 9 dienu laikā, no 23. jūnija līdz 1. jūlijam, apmeklēja pavisam 1 milj. 323.071 persona un Karavāna izmaksāja 371.000 dol., no tiem 79.000 sedzot Toronto pilsētas valdei. Dažādas firmas bija ziedojušas 75.000 dol., bet pārējie izdevumi segti ar ienākumiem par Karavānas ieejas pasēm.

Pēc vērtētāju atzinuma daži paviljoni bijuši teicami ar saviem mūzikas priekšnesumiem, dejām, daiļamatniecības izstrādājumiem, ēdieniem un dzērieniem, bet dažiem vajadzējis „mazliet vairāk uzposties"... Etniskie paviljoni piedāvāja apmeklētājiem savas zemes folkloru, priekšnesumus, tautas tērpus, tradicionālos ēdienus un dzērienus. Kanadas parlamenta opozicijas vadītājs, progresīvi konservātīvais Roberts Stenfilds apmeklēja Ķijevas paviljonu, kur dejoja polku ar paviljona „princesi" un nogaršoja ukraiņu ēdienus, iegriežoties vēl Armenijas paviljonā, bet Jeruzalemes paviljons, ko Stenfilds bija iecerējis apmeklēt, sabata dēļ bija slēgts.

Rīgas paviljonu Latviešu namā apmeklējušas 30.000 personas, to vidū liels skaits arī no ASV. Virtuves saimnieču saceptie speķa pīrāgi pietrūka un gaļas pankūku piecepa vēl klāt Karavānas laikā.

—ls—

KANADAS ZIŅAS

LONDONA

● Londonas latviešu skola mācības gadu pabeidza ar izlaiduma aktu skolas padomes priekšsēža V. Miču̧la mājā. Aktu ar svētbrīdi ievadīja prāv. S. Mozga. Absolventi Suzana Hamiltone un Sīmanis Miču̧lis saņēma no skolas grāmatu veltes, bet skolotāji A. Aukmanis un M. Pīpaste, kā arī absolventu klases pirmā audzinātāja L. Liepa — ziedus, kuŗus no Londonas latviešu kopas pasniedza V. Miču̧lis. Sekoja skolnieku uzvedums un deklamācijas.

● Londonas latviešu un lietuviešu komiteja, kuŗā latviešus pārstāv R. Epneris, 14. jūniju atzīmēja ar atceres dievkalpojumu un vainaga nolikšanu pie krītušo karavīru piemineklja. Igauņi šoreiz nepiedalījās, sakarā ar līdzdalību Hamiltonas igauņu biedrības rīkotā svētbrīdī Seedrioru nometnē pie Eloras. Dievkalpojumu lietuviešu katoļu baznīcā vadīja mācītājs B. Pacevičius, bet veltījumus 14. jūnija upuriem latviski teica prof. A. Dreimanis un lietuviski L. Eimantas. Lai gan dievkalpojuma pamatdaļa bija lietuviešu valodā, dziesmas dziedāja abās valodās, Intas Zvagules ērģeļu pavadījumā. Pēc dievkalpojuma baznīcēni pulcējās Viktorijas parkā, Londonas centrā pie krītušo karavīru piemineklja, kur stāvēja latviešu un lietuviešu jauniešu goda sardze ar karogiem. Lietuviešu un latviešu pārstāvji E. Petrauskas un prof. A. Dreimanis nolika vainagu ar vīsu trīs Baltijas valstu karogu krāsām. Viņi īsās uzrunās angļu valodā pieminēja deportācijas un Baltijas valstu pašreizējo smago stāvokli. Runāja arī ukraiņu studentu pārstāvis, un Londonas pilsētas galvas vietnieks Ed. Blēks, kas ir ukraiņu izcelsmes. Vainaga nolikšanu pārraidīja CFPL televīzijā, par to ziņoja arī The London Free Press.

A.

Šinīs dienās uz
aizvadītiem gadier
Cēsu draudzes sko
Kārlis Hartmani
1883. g. jūlijā Mālp
kas (Valmieras)
ras) skolotāju se
šanas skolotāja
cis Rīgā Jēzus b
vātā) skolā, bet
uz Lēdurgas dra
Šinī laikā H.
mūziku un iestā
mūzikas institūtā,
sāras brīvlaiku
ļu spēli, mūzikas
coties pie Jāze
1908. gadā pēc i
šanas pāriet uz
dzes skolu, bet
gadiem Aug. Dom
ģimnazijā Mīlgrā
stop toreizējos ak
darbiniekus Krišjā
Kārli Skalbi, J.
ņu un citus; arī
saistās sabiedriskā
meļblāzmā.

Hartmanis 1911
uz Dzērbenes min
lu par skolas pā
skolu izveidojot
priekšzīmīgu. Tan
lā mācījušies pā
skolēnu un darboj

Agronoma ju

Agronomam E
tim 25. jūnijā
mūža gadi. Edga
mis 1908. gadā
pagastā. Viņš bei
universitātes lau
fakultāti 1934. g
noma grādu, pēc
zās saimniekot d
jās. Lauksaimnie
ra viņu vēlāk
Gaujienas rajon
kādus pienākumu
krievu okupācija
gadiem Vācijā
Kanadu, kur ies
saimniecības min
niecības darbā L
jot, kā aizsargāt
dzekļus no kaitī
Viņš ir vairāk
publikāciju auto
pensijā, saņēmis
pateicību par va
gadu darbu vals
Kopš studiju lai
darbojies konko
nis, Londonā bijis
pas valdes loc
komisijas priek
draudzes kasieris
brīžos viņa sirds
nošana, ko sācis
Miesnieka un Me
dinājies gleznoša
kiem māksliniek
un piedalījies v
dēs.

Prof.

Ja esat nodo

Chevro

2749

Pārs

ja Vel-
— Viļ-

.000

TALLINAS
ESUMIEM

aņēma bron-
imbolizē kul-
s Toronto.

paviljonam
par labāka-
priekšnesu-
atklāšanas
Filipa lauku-
pilsētas val-

cionālās Ka-
onus 9 dienu
a līdz 1. jū-
pavisam 1
sona un Ka-
371.000 dol.,
dzot Toronto
Dažādas fir-
ojušas 75.000
ie izdevumi
iem par Ka-
sēm.

atzinuma da-
i teicami ar
priekšnesu-
laiļamatniecī-
m, ēdieniem
t dažiem va-
vairāk uz-
kie paviljoni
klētājiem sa-
ru, priekšne-
rpus, tradici-
n dzērienus.
nta opozici-
ogresīvi kon-
ts Stenfilds
s paviljonu,
ar paviljona
ogaršoja uk-
riežoties vēl
nā, bet Je-
s, ko Sten-
š apmeklēt,
ēgts.

nu Latviešu
as 30.000 per-
ls skaits arī
s saimnieču
rāgi pietrūka
u piecepa vēl
aikā.

—ls—

AUDZINĀTĀJAM UN SABIEDRISKAM DARBINIEKAM 90 GADI

Šinīs dienās uz daudziem aizvadītiem gadiem atskatās Cēsu draudzes skolas pārzinis Kārlis Hartmanis. Dzimis 1883. g. jūlijā Mālpilī. Pēc Valkas (Valmieras) kaŗa (Valmieras) skolotāju semināra beigšanas skolotāja gaitas uzsācis Rīgā Jēzus baznīcas (privātā) skolā, bet drīz pārgājis uz Lēdurgas draudzes skolu. Šinī laikā H. cītīgi mācās mūziku un iestājas 1. Rīgas mūzikas institūtā, lai pa vasaras brīvlaiku studētu ērģeļu spēli, mūzikas teoriju mācoties pie Jāzepa Mediņa. 1908. gadā pēc institūta beigšanas pāriet uz Drustu draudzes skolu, bet pēc diviem gadiem Aug. Dombrovska progimnazijā Mīlgrāvī, kur sastop toreizējos aktīvos tautas darbiniekus Krišjāni Baronu, Kārli Skalbi, J. Jaunsudrabiņu un citus; arī viņš pats iesaistās sabiedriskā darbā Ziemeļblāzmā.

Hartmanis 1911. g. pāriet uz Dzērbenes ministrijas skolu par skolas pārzini, jauno skolu izveidojot par visai priekšzīmīgu. Tanī laikā skolā mācījušies pāri par 300 skolēnu un darbojušies 7 skolotāji. Arī K. Hartmanis bija jo aktīvs sabiedriskā dzīvē, vadot koŗi un spēlējot teātri. Sākoties 1. pasaules kaŗām, iesaukts kaŗa dienestā.

Kaŗa laikā Hartmanis beidzies Oranienbaumas kaŗa skolu ar leitnanta pakāpi, bet kaŗavīra gaitām Krievijas armijā beidzoties, saņem štaba kapteiņa pakāpi, apbalvots arī ar vairākiem ordeņiem par nopelniem kaujās.

Latvijā Hartmanis atgriežas 1918. g. vāciešu okupācijas laikā. A. Niedra uzaicina viņu uzņemties skolotāja un ērģelnieka pienākumus Kalsnavas - Vietalvas draudzē, kur kalpo līdz 1923. gadam, kad viņu ievēl par Cēsu draudzes skolas pārzini un Jāņa baznīcas ērģelnieku, kur viņš nostrādā vairāk kā 20 gadus un izglīto vairākus tūkstošus latviešu jaunatnes. 1932. g. Hartmanis tiek apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni.

1944. g. Hartmanis dodas bēgļu gaitās uz Vāciju. 1949. gadā dēls tēvu Kārli Hartmani līdz ar dzīvesbiedri izsauc uz Kanadu, Montrealu. Arī te jubilārs darbojas par ērģelnieku latviešu Trīsvienības draudzē, kā arī turienes vācu un angļu draudzē, bet vēlāk slimības dēļ ērģeļu spēle jāierobežo.

1959. g. H. ar dēla ģimeni un dzīvesbiedri pārnāk uz Toronto. 1968. gadā Hartmanis zaudē savu vienīgo dēlu Voldemāru.

Dzīves vakaru jubilārs pavada vedeklas un mazbērnu mājā, kur tas ar mūža biedri, arī skolotāju, palīdz audzināt mazbērnus, rakstot sava gaŗā mūža atmiņas.

Lai vecā skolotāja un ērģelnieka mūža vakars būtu veselības un prieka pilns.

O. D.

Gavilnieks Kārlis Hartmanis

NO AUGŠAS UZRAUDZĪS AUTOMOBIĻU ĀTRUMU

Ņujorkas Longailendas Nasau apriņķa policijas šefs izkārtojis 3 helikopteru gaisa uzraudzību uz sava apriņķa lielceļiem. Gada pirmajā pusē jo strauji pieaudzis auto nelaimju skaits, kam pamatā galvenokārt bijusi vadītāju neuzmanība, kurai savukārt pamatā jo bieži pārmērīga alkohola lietošana. Helikopteri ar lielceļa policiju sazināsies pa radio, bet būs arī sarežģītas foto ierīces, un uzņēmumus varēs vēlāk tiesā izlietot par pierādījumu. Pirms mēneša izdarīja 15 stundu mēģinājumu sazināties gaisa un zemes policijai, kuŗas rezultātā arestēja 125 motoristus; tas esot daudz lielāks skaits nekā ar agrākām metodēm.

Agronoma jubileja

Agronomam Edgaram Upītim 25. jūnijā piepildījās 65 mūža gadi. Edgars Upītis dzimis 1908. gadā Gaujienas pagastā. Viņš beidzis Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultāti 1934. gadā ar agronoma grādu, pēc tam atgriezās saimniekot dzimtajās mājās. Lauksaimniecības kamera viņu vēlāk nozīmēja par Gaujienas rajona agronomu, kādus pienākumus veica līdz krievu okupācijai. Pēc bēgļu gadiem Vācijā izceļoja uz Kanadu, kur iesaistījās lauksaimniecības ministrijas pētniecības darbā Londonā, pētījot, kā aizsargāt pārtikas līdzekļus no kaitīgām vielām. Viņš ir vairāku zinātnisku publikāciju autors. Aizejot pensijā, saņēmis premjēra pateicību par vairāk nekā 20 gadu darbu valsts dienestā. Kopš studiju laika E. Upītis darbojies konkordijā Zelmenis, Londonā bijis Latviešu kopas valdes locekļis, ev.-lut. komisijas priekšsēdis. Vaļas draudzes kasieris un revīzijas brīžos viņa sirdslieta ir gleznošana, ko sācis mācīties pie Miesnieka un Metuzāla. Papildinājies gleznošamā pie vairākiem māksliniekiem Londonā un piedalījies vairākās izstādēs.

Prof. A. Dreimanis

Apspiesto tautu nedēļa

(Turpinājums no 2. lp.)

Nekas nebūtu labāks stabilām miera izredzēm un rietumvalstu drošībai, kā Rietumu patiesās pūles ierosināt Helsinkos pašnoteikšanās tiesību jautājuma apspriešanu apspiestajām Austrum un Centrāleiropas tautām, saskaņā ar Apvienoto Nāciju chartu un pēckaŗa līgumiem. Vadoties no šiem galvenajiem mērķiem, Rietumiem vienlaicīgi būtu jāmeklē iegūt garantijas vārda un kustības brīvībai, brīvai imigrācijai un visas pārējās pamattiesības apspiestām tautām Kremļa imperijas Eiropas daļā.

Apspiestās Eiropas tautas radijušas grūtības padomju pūlēm paslaucīt tautu brīvības jautājumu zem vēstures paklāja.

1953. gadā bija strādnieku nemieri Pilzenē un Austrumberlīnē. 1956. gadā bija sacelšanās Pozenā, Polijā un lielā ungāru revolūcija. Tam tūlīt pa pēdām sekoja Dubčeka ievadītā čehoslovaku brīvības kustība, kas beidzās ar padomju sarkanarmijas un Varšavas pakta satelitu bruņotu invāziju Čehoslovakijā. 1970. gadā bija plaši izvērsti nemieri Baltijas ostu pilsētās Polijā. 1972. gadā uzliesmoja nacionāli nemieri Kaunā un citās Lietuvas pilsētās, ar plašām demonstrācijām un trīs jaunu protestētāju pašsadedzināšanos kā pēdējo protestu.

Protams, brīvās pasaules interesēs būtu darīt visu, kas tās spēkos, lai nodrošinātu un atbalstītu brīvības centienus padomju imperijas apspiestajām tautām, tāpēc, ka 86—90 likuma teksts runā par taisnīgu un ilgstošu mieru.

Pieminot Apspiesto tautu nedēļu, manifestā, ko parakstījuši Apspiesto tautu amerikāņu draugu biedrības priekšsēdis Kristofers Emmets un ACEN priekšsēdis Stefans Korbonskis, izteikts lūgums ASV kongresam Apspiesto tautu nedēļas debatēs vērst sabiedrības uzmanību uz fundamentālo cilvēka tiesību pastāvīgu pārkāpšanu komūnistiskā režīma pārvaldītās valstīs Austrum un Centrāleiropā, tāpat guberāntoriem un pilsētu galvām izsludināt jūlija trešo nedēļu par Apspiesto tautu nedēļu savās pavalstīs un pilsētās. Visu konfesiju reliģiskie vadītāji savukārt aicināti pieminēt Apspiesto tautu nedēļā savās aizlūgšanās visas apspiestās tautas Austrum un Centrāleiropā. Visi ASV pilsoņi lūgti šajā nedēļā, no 15.—21. jūlijam, apzināties savu svarīgo pienākumu 100 milj. apspiesto tautu locekļu ilgajos meklējumos pēc brīvības un taisnības.

Ja esat nodomājis iegādāties jaunu automašīnu, tad iegriezieties pie firmas

Courtesy

Chevrolet-Oldsmobile Ltd.

2749 Lake Shore Blvd. W., Toronto

Tālr. 255-9151

Pārstāvis ULDIS CIEMGALIS

Vēsturnieka Dr. N. Vīksniņa 80 gadi

Vēsturniekam Dr. Nikolajam Vīksniņam 13. jūlijā piepildījās 80 mūža gadi. Viņa dzimtā vieta ir Vidzemes centrālās augstienes rietumu daļā, kur agrāk bija Nītaures pagasts, Kalnplauku mājās, kur šās pasaules gaitas sācis 1893. gadā. Pēc draudzes skolas pabeigšanas N. Vīksniņš mācījās garīgā skolā Rīgā, ko apgādāja valsts un parasti apmeklēja mazturīgākie. Pēc šās skolas pabeigšanas viņš pārgāja garīgajā seminārā, bet to pēc četru klašu nobeigšanas atstāja, izvēlēdamies savas izglītības turpināšanai vienu no visprivilēģētākajām mācības iestādēm tā laikā Krievijā — Pēterpils vēstures un filoloģijas institūtu, pēc kuŗa absolvēšanas saņēma uzdevumu noorganizēt Jamburgā ģimnaziju, bet to nepaguva vadīt, jo izcēlās revolūcija.

Atgriezies 1920. gadā Latvijā N. Vīkniņš strādāja par skolotāju vairākās Rīgas mācības iestādēs, līdz likvidēšanai arī 4. ģimnazijā un kādu laiku arī Viļa Olava komercskolā. 1940. gadā, pirms krievu okupācijas, viņš ievēlēts par krievu valodas lektoru Latvijas universitātē, bet komūnistiem pārņemtot varu, vairs lekcijas nedrīkstēja lasīt, kaut gan krievu valodas pratēju trūka.

Ārpusskolas izglītības veicināšanai, blakus darbam vidusskolās, N. Vīksniņš lasīja lekcijas tautas augstskolā. Kad nodibinājās viņa ierosinātā Kr. Barona tautas augstskola, viņš vadīja tās vēstures un literātūras nodaļu. 1932. gadā viņš nodibināja vēstures skolotāju biedrību, būdams tajā par priekšsēdi līdz tās likvidēšanai 1939. gadā.

Izglītības turpināšanai N. Vīksniņš no 1927.— 1929. gadam studēja Minchenes universitātē, bet pēc studijām Berlīnes universitātē 1931. gadā ieguva doktora grādu. Bēgļu gados Vācijā turpinājis skolotāja gaitas, būdams arī inspektors Neištates latviešu ģimnazijā, vadījis latviešu ģimnaziju Mellē un Zengvardenē, bet nodibinoties Baltijas universitātei, mācīja tajā krievu valodu, vēlāk lasot Francijas vēsturi un beigās saimniecisko vēsturi.

Izceļojot uz ASV un apmetoties Filadelfijā, N. Vīksniņš rosīgi nodevās latviešu kultūrālajiem pasākumiem un darbojās vairākās latviešu organizācijās, vairākus gadus vadot arī Brīvo latvju biedrības kultūras daļu. Piedalījies par referentu visās trijās Baltijas zinātnieku konferencēs. Rosīgi darbojies arī presē un ir Latvija Amerikā līdzstrādnieks.

Jau no pirmajiem darbības gadiem neatkarīgajā Latvijā Dr. N. Vīksniņš pievērsies vēstures problēmu risināšanai un apcerei, izdodot savus darbus un tulkojumus vai nu grāmatā, vai arī iespiežot periodisko rakstu krājumos. No nozīmīgākajiem darbiem minami izglītības ministrijas 1922. g. izdotā un N. Vīksniņa tulkotā T. Zielinska Antikā pasaule un mēs. Gadu vēlāk iznāca viņa mācības grāmata: Horatija Flaka „Izmeklētas odas" ar latīņu tekstu, tad Ainas no romiešu vēstures (1924.), Latviešu skolotāju savienības izdevumā. 1925. gadā Leta laida klajā N. Karajeva Jauno laiku vēsturi 1. un 2., ar plašu N. Vīksniņa pielikumu: Krievijas vēsture jaunākos laikos. Vesela serija viņa apcerējumu parādījās skolotāju biedrības 1936. g. rakstu krājumā Pagātne un tagadne. 1938. gadā N. Vīksniņa un L. Adamoviča redakcijā iznāca otrs rakstu krājums. Rīgā 1940. gadā izdotās N. Vīksniņa tulkotās Sengrieķu teikas atkārtotā izdevumā iznākušas arī trimdā, Vaidavas apgādā. O. Krolla kultūras birojs 1968. gadā izdeva viņa plašo darbu: Latvijas vēsture jaunā gaismā, par kuŗu Dr. N. Vīksniņam piešķirta Goppera fonda godalga. Iespiestie 1000 grāmatas eksemplāri īsā laikā izpārdoti.

Ģimenes dzīvi Dr. N. Vīksniņš nodibinājis samērā vēlu, tikai 1936. gadā, apprecēdams ģermāņu filologi Helenu Ansoni. Viņa vecākais dēls Juris strādā par profesoru Džordžtaunas universitātē, bet otrs dēls Pēteris pēc medicīnas fakultātes beigšanas strādāja par ārstu Teksasā, bet pašreiz darbojas par kaŗa ārstu kapteiņa pakāpē Rietumvācijā novietotā kaŗaspēkā. Meita Maruta, psiholoģijas doktorande, precējusies ar ķīmijas doktoru Elmāru Hariju Janci. Dr. N. Vīksniņam ir 8 mazbērni. Viņš ievēlēts par goda biedru Brīvo latvju biedrībā un Amerikas latviešu skolotāju biedrībā.

Sveicot gavilnieku viņa 80 gadu dzīves jubilejā, lai atceramies vēstures patiesību: „Tempora mutantur, et nos mutamur in illis".

K. L.

„Lāču ciemā" pie ziņojuma dēļa torontietes — no kreisās: Viviana Vasarāja, Valda Pauzere un Zaiga Frīdenberga. Foto: J. Liģers

Pašam jāgatavo no kociņiem galds, kas noderēs trauku, zobu sukas un pārējo lietiņu novietošanai telts tuvumā. No kreisās torontietes Aina Černenoka, Daina Pauzere un Aina Pauzere. Foto: J. Liģers

Piemiņas vainags pirmajam latvju mūzikas darbiniekam

Šā gada jūnijā aprisa 100 gadu kopš pirmajiem vispārējiem dziesmu svētkiem Rīgā, 1873. gadā no 26. līdz 29. jūlijam. Latvju Mūzikas apgāds ASV šī notikuma pieminai š. g. 29. jūnijā, laidis klajā faksimiliespiedumā nedaudz eksemplāros Pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku nošu krājumu, kas jau pēc Pirmā pasaules kara vētrām bija bibliofilu retums; starplaikā to skaits vēl mazinājies. Tas nu mūsdienu interesentiem dod iespēju iepazīties tiešāk ar 1873. gadā dziedātām dziesmām.

Kā izdevuma priekšvārdā teikts, izmantots mūzikas vēsturnieka Valentīna Bērzkalna oriģināls, kas laikam gan ir vienīgais tāds mūsu trimdinieku īpašumā; drupenais papīrs saglabājies samērā labi. Vēlāka iesējuma dēļ šim eksemplāram gan trūka oriģinālvāka, bet tā kā tas varēja būt līdzīgs titullapai, tad arī jaunā metiena vākam paturēts titullapas veids, ko iekārtojis mākslinieks Arnolds Sildegs. Nošu krājumam 92 lappuses.

Simt gadu vecais krājums var interesēt arī citādi, piemēram, valodnieciski — ne par velti taisni šo dziesmu svētku laikā notika pirmā vispārējā latviešu skolotāju konference, kurā bez citām lietām pārsprieda un pieņēma jau sen aktuālo latviešu valodas pareizrakstības reformu. Pēc tam tad „puķe" vairs nebija „pukķe" un „roze" — „rohze", „Behting" vēlāk pārtapa par Bētiņu u.t.l.

Vēsturiskā skatījumā krājuma vislielākā nozīme ir tā mūzikālajā saturā. Tā vēl joprojām mūs saistīs viens otrs tajā iespiestais cittautu darbs — kā saturā, tā izteiksmē. Kaut arī droši nezinām, kā Rīgas domā izskanēja, piemēram, Rinka Mūsu Tēvs vai Gluka 24. Dāvida dziesma, jau tas vien, ka tādu darbu mūsu koŗi iedrīkstējās toreiz atskaņot, liek sajust bijību. Bet vēl vairāk šai krājumā mūs iepriecina tās „pirmās bezdelīgas" (J. Vītola vārdi), kas atnesa mūsu pašu skaņu mākslas pavasari. Lai nu kādi šie pirmie latviešu skaņdarbi kritiskākam vērtētājam šķistu šobrīd, neaizmirsīsim, ka bez tiem mūsu dziesmu svētku kustība 1873. gadā vēl nebūtu sākusies.

Tā kā mūsu lielo dziesmu svētku simtgade gadās laikā, kad visi latvju koŗi vienkopus pulcēties nevar, tad šā simt gadu vecā nošu krājuma atjaunojumu varam uzlūkot arī par saiti, kas vismaz simboliski vieno mūs visus gan pāri jūrām un žogiem, gan pāri laikiem un politikām. Un reizē lai tas būtu arī sava veida nevīstošākais piemiņas vainags pirmajiem latvju mūzikas darbiniekiem — to ziedu sauju vietā, kuŗas mums, trimdiniekiem, nedz pie piemineklīem Lugažos un Limbažos, nedz Māmuļas zālē Rīgā 1973. gadā vēl nebija atļauts nolikt!

Nedaudzo eksemplāru skaita dēļ tas brīvā tirgū neparādīsies, bet par pašizmaksas cenu Latvijas Mūzikas apgāda ekspedīcijai pieprasāms pēc šādas adreses: Jānis Avotiņš, 3322 St. Antoine Ave., Kalamazoo, Mich. 49007, U.S.A. Pasta izdevumus sedz apgāds. Cena: $3.-. 100 eks, nosūtīti ar braucējiem uz Ķelnes dziesmu svētkiem, kāda daļa atlikta Klīvlandes svētkiem un kāda daļa pataupīta arī Austrālijas kultūras dienām.

Roberts Zuika

Klīvlandes dziesmu svētku simtgades plakāts.

20 gadu ar makšķeri

Toronto Mednieku un makšķernieku kluba 20 gadu jubilejas svinības kluba īpašumā Bērzainē 7. jūlija pievakarē pulcējās 180 dalībnieku, kuŗu vidū bez latviešu organizāciju pārstāvjiem redzēja arī kanadiešu ciemiņus.

Kluba pr-ks Dr. P. Bārdiņš, kas kluba darbību vada jau no tā dibināšanas, savā uzrunā pateicās kluba darbiniekiem un norādīja uz latviešu mednieku un makšķernieku problēmām pirms 20 un vairāk gadiem.

„Pašreiz aprit 19 gadi, kad sanāca dibināšanas sapulcē 27 iniciātori ar E. Brenci priekšgalā. 1954. g. 17. aprīļa pilnsapulcē ievēlēja kluba valdi ar Dr. P. Bārdiņu par priekšsēdi. Biedru skaits ir pakāpeniski audzis, un tagad sasniedz 125 locekļus. Tā kā tas ir klubs, biedru skaitu vairs nevar palielināt. Klubam pieder 60 akru zemes ar sabiedrisko ēku, kas izmaksāti, kādēļ klubs var būt lepns ar sasniegumiem. Ir arī jaunās audzes atbalsts, jo no kluba biedriem 15 ir jaunāki par 16 gadiem. Priekšsēdis nožēloja, ka jubilejas vakarā ieradušies tikai 80 kluba biedru un izteica vēlējumu saslēgties ciešāk kluba darbā.

Kluba valdes sekretārs K. Deklavs informēja par kluba darbību no dibināšanas laika.

Apsveikumu virkni ievadīja vietējās pašvaldības domnieks Rajs (Jack Rye), kas izteica prieku par kluba darbību, norādot, ka līdz šim nav dzirdēts, ka apkārtnes kaimiņi žēlotos. LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs izteicās, ka klubs arvien bijis atsaucīgs kopējo pasākumu sekmēšanā, kā arī nodevis velti Latvijas brīvības darba sekmēšanai, atsaucoties LNAK aicinājumam. Tā līdzējusi mūsu pārstāvjiem mērot ceļu uz Helsinkiem. No Sv. Katrīnu kluba sveicināja B. Kappa un nodeva velti (svečturis). H amiltonas kluba vārdā sveica J. Brakmanis ar velti (laika rādītājs). No DV sveicināja Toronto nodaļas priekšsēdis V. Plūdons, bet O. Zvirgzdgrauds sveica no DV šaušanas un makšķernieku sekcijas. Bija arī rakstveida sveicieni.

Kluba priekšsēža vietn. J. Amats pasniedza Dr. P. Bārdiņam albumu ar kluba biedru ierakstiem, bet P. Bārdiņa un E. Brenča dzīvesbiedres saņēma rozes. Balvu (vapeni) saņēma arī kluba dibināšanas iniciātors E. Brencis.

Priekšnesumos dziedāja Ceļinieki (Vilis Ādlers, Viesturs Brants, Raimonds Priedītis) izpelnoties klausītāju atsaucību. Feļetoniska rakstura sacerējumus par Bērzaini un kluba 20 gadiem deklamēja J. Atmata, pastāstot, ka tie esot noklausīti Bērzaines purviņā. Par gaumīgu cienasta galdu bija rūpējušies Ausma un Jānis Miķelsoni, bija arī J. Muskata pag. gadā nošautā aļņa cepeša uzgriežamie. Pie vakariņu galda jubilārus sveica Kalamazū mednieku un makšķernieku kluba pr-ks Arvīds Trālmaks, pasniedzot Dr. P. Bārdiņam velti (sēžu vadības āmuriņu). J. Atmata savukārt godināja kluba labāko šāvēju visos 20 gados, Arvīdu Zilgalvi, pasniedzot sudraba kausiņu. Dekorējumus bija veikusi Olga Jākabsone, bet mednieku un makšķernieku trofejas sakārtojis K. Šverns.

Bija dejas, ugunskurs, dziesmas un valdīja prieks līdz rītausmai.

O. K.

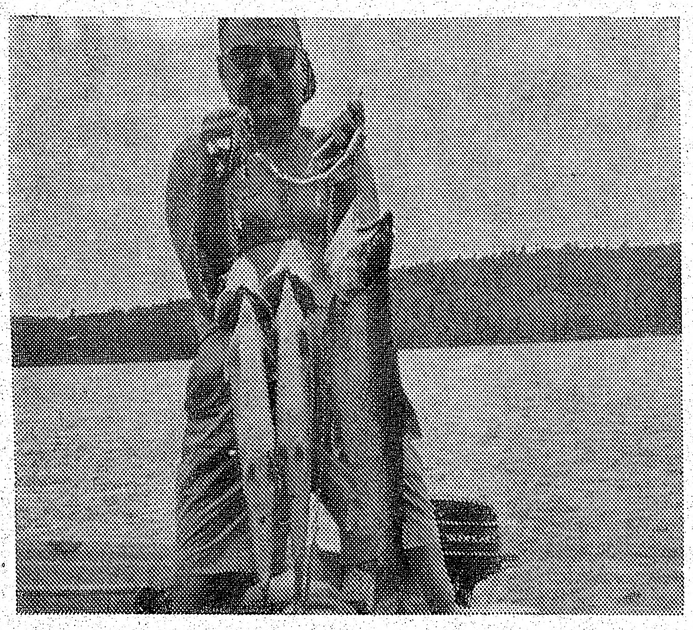

Bagātīgais loms

GOLFS

Toronto un apkārtes 35 golfa cienītāji sezonu atklāja 10. jūlijā Hornby Tower golfa laukumā, piedaloties arī 14 jauniešiem.

Dāmu klasē šādi rezultāti: Marta Dālberga (Sv. Katrīnas) 99, Anne Antmane 99, Austra Dzilna 101, Vija Grimba 102 (visas Toronto).

Rezultāti vīriešiem: Kārlis Grundulis 75, Egons Znotiņs 78 (abi Toronto), Juris Bērziņš (Dundas) 79, Varijs Vorps 80, Ivars Grimba 82, Roberts Vorps 83, Artūrs Antmanis 84 (visi Toronto).

11. un 12. augustā tanī pašā laukumā notiks Kanadas atklātas golfa meistarsacīkstes. Spēlētāji lūgti pieteikties līdz 31. jūlijam pie Arnolda Dzilnas, 71 Thorncliffe Pk. Dr., Apt. 810 Toronto, Ont. M4H 1L3, tel. (416) 421-8698 vai Rolanda Skrastiņa, 17 Chesterhill Rd., Toronto, Ont., M4K 1X4, tel. 466-7200.

Visiem dalībniekiem jābūt reģistrētiem pie Kanadas vai ASV Latviešu sporta apvienībām. Reģistrēšanās spēlēm pirms sacīkšu sākuma.

rbiniekam

šķistu šobrīd,
bez tiem mū-
u kustība 1873.
sākusies.
lielo dziesmu
adās laikā, kad
vienkopus pul-
šā simt gadu
na atjaunojumu
ī par saiti, kas
vieno mūs vi-
ām un žogiem,
un politikām.
būtu arī sava
kais pieminas
latvju mūzi-
— to ziedu
s mums, trim-
pie pieminek-
Limbažos, nedz
gā 1973. gadā
nolikt!
mplāru skaita
ū neparādīsies,
ksas cenu Lat-
gāda ekspedīci-
ēc šādas adre-
iņš, 3322 St.
lamazoo, Mich.
Pasta izdevu-
s. Cena: $3.-.
ar braucējiem
u svētkiem, kā-
līvlandes svēt-
a pataupīta arī
as dienām.
Roberts Zuika

iesmu svētku
s plakāts.

LFS
okārtes 35 golfa
atklāja 10. jūlijā
golfa laukumā,
14 jauniešiem.
šādi rezultāti:
(Sv. Katrīnas)
ane 99, Austra
ja Grimba 102

iešiem: Kārlis
Egons Znotiņš
), Juris Bērziņš
Varijs Vorps 80,
2, Roberts Vorps
manis 84 (visi

gustā tanī pašā
Kanadas atklā-
rsacīkstes. Spē-
teikties līdz 31.
olda Dzilnas, 71
Dr., Apt. 810
M4H 1L3, tel.
vai Rolanda
Chesterhill Rd.,
M4K 1X4, tel.

oniekiem jābūt
e Kanadas vai
sporta apvienī-
ēšanās spēlēm
sākuma.

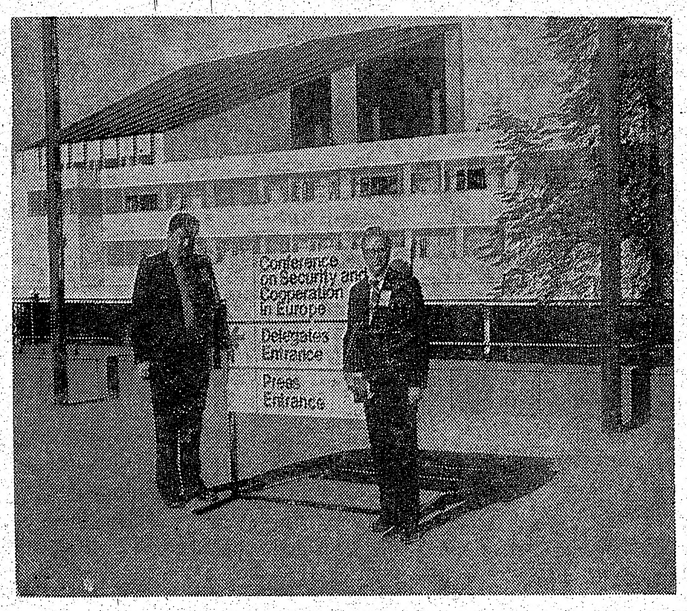

Uldis Grava un Džons Genijs Helsinkos Finnlandia Hall priekšā ar preses akreditēšanās zīmēm.

REDAKCIJU SLĒDZOT SAŅEMTĀS ZIŅAS

No ASV ziņo, ka baltiešu delegācija bija paredzējusi sestdien pl. 6 vakarā preses konferenci Interkontinentālās viesnīcas Baltijas zālē, bet viesnīcas vadība to neesot ļāvusi. Tad tika pārspriests, ka šī preses konference varētu notikt kādā privātā mājā. Līdz ziņojuma saņemšanas laikam par to tuvāku ziņu trūkst. Bet līdz 6. jūlijam pl. pēcpusdienā baltiešu delegācijai bija jāuzturas Marski viesnīcā, kaut arī viņi no apcietinājuma bija atbrīvoti.

Apstiprinājās arī, ka Uldis Grava apmeklējis pieņemšanu Austrumvācijas sūtniecībā, bet P. Reinhards un I. Freimanis tanī pašā laikā bijuši pie somu valdības pieņemšanā. Pieņemšanā U. Grava jautājis angļu delegātam, kāpēc nerunā par Baltijas valstu brīvības centieniem. Tas norādījis, lai prasot Padomju savienības ārlietu ministram Gromiko, kas netālu stāvējis. Tad U. Grava šo jautājumu atkārtojis Gromiko. Saruna ievirzījusies satraukta stāvoklī, kad abi runātāji sākuši runāt skaļās balsīs, pievēršot arī citu uzmanību, jo Grava iebildis pret Gromiko argumentiem. Kā vēlāk noskaidrojies, U. Gravam bijušas četras preses kartes.

Baltiešu delegātu apcietināšana notikusi pa vienam, lai nesaceltu sevišķu uzmanību. Igauņu delegāti I. Plērs no Ņujorkas un Juris Kahars no Toronto Helsinkos ieradušies vēlu, tomēr īstā laikā, lai viņus kā pirmos tūlīt pēc ierašanās apcietinātu.

☆

Baltiešu apcietināšana notikusi pēc Gromiko pieprasījuma Somijas valdībai, un tā, lai šo jautājumu apspriestu, sasaukusi īpašu valdības sēdi un pakļāvusies Gromiko prasībai. Kad apcietināto atbrīvošanu pieprasījuši ASV ārlietu ministrs Rodžers un un Kanadas ārlietu ministrs Šārps, sasaukta otra sēde un pieņēmusi mums zināmo lēmumu.

LNAK priekšsēdis T. Kronbergs pastāstīja, ka nosūtījis telegrammu Kanadas ārlietu ministram Šārpam, lūdzot aizstāvēt mūsu intereses un atbrīvot igauņu pārstāvi Juri Kaharu. Otrs raksts nosūtīts Baltiešu Federācijas vārdā Somijas sūtnim Kanadā, protestējot, ka bez iemesla aizturēti cilvēki (pavisam 9), jo šādu rīcību nevar sagaidīt no demokratiskas valsts. LNAK pārstāvji sazinājušies ar igauņu, lietuviešu un ukraiņu pārstāvjiem, kas arī nosūtījuši līdzīgus protestus Somijas sūtnim, kā arī min. Šārpam. No Somijas sūtņa, kā ziņo LNAK priekšsēdis T. Kronbergs, vēl nekāda atbilde nav saņemta. Par 9 baltiešu apcietināšanu daudz rakstījuši Eiropas laikraksti, bet Kanadas laikraksti tikpat kā neko. Svētdien, 8. jūlijā, 29. raidāmstacija (Bufalo) rādījusi, kā krievi iekaro Baltijas valstis. Laikraksts Globe and Mail ziņoja, gan visai īsā rakstā, ka 50 igauņi, kas bijuši nodarbināti pie kāda krievu projekta Somijā par mūrniekiem, pārbēguši uz Zviedriju.

Kara darbības rezultātā Indoķīnā bez vēsts pazuduši vairāk kā 1300 amerikāņu. Tagad, iestājoties zināmā mērā pamiera stāvoklim, Dienvidvietnamā ģenerāļa Kingstona vadībā darbojas īpaša neapbruņota meklētāju vienība. Tā strādā arī Laosā, Siamā. Meklētāji sevi pieteikuši vietējās valodās gan pa radio, gan ar lidlapām. Uzaicinājumos arī apsola atlīdzību ziņu devējiem par kapu vietu uzrādīšanu. Bet 5 mēnešu darbībā līdz šim iegūti pavisam niecīgi rezultāti. Tikai 6 gadījumos ievadīta izmeklēšana. Galvenais darbības kavēklis ir vēl pilnīgi neizbeigtā kara un partizānu kustība visās Indoķīnas valstīs.

Aculiecinieka stāsts

Kanadas sestdienas laikrakstos parādījās īsa ziņa par vairāku latviešu arestiem Helsinku Drošības Konferences laikā, pieminot Toronto igauņa Jura Kahara vārdu. Telefona intervijā no Helsinkiem, viņš tuvāk paskaidro šo notikumu.

Arestēšana notikusi ceturtdien, 5. jūlija rītā, kad viņi abi ar igauni Ilmāru Plēru braukuši pa slīdošām kāpnēm Internacionālā viesnīcā, kurā tie bijuši apmetušies. Tai laikā viņi neesot ne izdalījuši aicinājumus uz kādu preses konferenci, ne arī kādas pretkomūnistiskas lapiņas. Viņiem tuvojušies 12 somu policisti, nosaucot viņus vārdā un aizveduši uz liftu, kurā tai brīdī atradies arī ASV ārlietu ministrs Rodžers ar dzīvesbiedri. I. Plērs ātrumā pastāstījis par šo notikumu, un viņš domā, ka tam bijusi liela nozīme vēlākā situācijas labvēlīgā izkārtojumā.

Abi apcietinātie aizvesti uz Helsinku centrālo policijas stābu, pēc tam milzīgā ātrumā (apm. 100 jūdžu stundā) uz Espo cietumu Helsinku apkārtnē, mežā. Bez viņiem apcietināti vēl 7 latvieši un novietoti turpat.

Politiskā policija pamatīgi pratinājusi, Juri Kaharu pat veselas 6 stundas pats detektīvu nodaļas vadītājs. Policisti visu laiku esot bijuši pieklājīgi, un J. Kaheram radies iespaids, ka viņiem bijis kauns par uzdoto pienākumu.

„Baltijas deviņi", kā apcietinātie nodēvēti, pret šo varmācību vērsušies ar bada setreiku, pieņemot tikai ūdeni. Pratinātāju angļu valoda neesot bijusi laba, tāpēc 4 arestētie neesot parakstījuši pratināšanas dokumentu.

Visu laiku ASV un Kanadas sūtniecība sekojusi notikumu norisei, un viņu iejaukšanās pasargājusi šos 9 arestētos no krimināla soda. Piektdienas pēcpusdienā viņi atbrīvoti no apcietinājuma ar ieteikumu atturēties rīkot preses konferenci un turpmāk vairs nepiedalīties politiskās aktīvotātēs.

Juris Kahers atgriezīsies Toronto nākamās nedēļas sākumā.

„Lāču ciemā", kas šogad notiek lietuviešu skautu nometnē „Romuva", apkārtni vēro torontieši Uga Dzenis (pa kreisi) un Edmunds Lejiņš. Foto: J. Ligers

Andrejs Māris Stikuts, B.A.

beidzis Toronto universitātes filozifijas kursu ar B.A. gradu. Andrejs saistījies darbā kā nekustamu īpašumu pārdevējs pie ALFRED STIKUTS Realtor, kas ir Toronto latviešu lielākā nekustamu īpašumu aģentūra ar ilggadēju un plašu pieredzi visās nekustamu īpašumu nozarēs.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

14. un 15. jūlijā — Sidrabenē 20 g. jub. sarīkojums ar sporta spēlēm, deju vakaru un raibu pēcpusdienu.

21. jūlijā pl. 9 rītā Bērzainē, DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes. Pl. 6 vak., zaļumballe un ugunskurs.

4. augustā, pl. 7.00 vak. gadskārtējā Rudzu puķu balle Mežciemā.

13. oktobrī — DV Toronto nod. 23. gada svētku sarīkojums.

NIAGARA

21. un 22. jūlijā Jaunatnes un Draudzības dienas.

LATVIEŠU APRIŅKIS

11. aug. DV Druvas un Bramptonas nodaļa rīko šaušanas sacīkstes, pēc tam zaļumballe Kalniņu saimniecībā.

29. septembrī pl. 7.30 vakarā Šelburnā, Community Center telpās Latviešu Lauksaimniecības Biedrības 15 gadu darbības jubilejas un Plaujas svētku sarīkojums ar svētbrīdi, koncertu, vakariņām un deju.

JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENAS
NIAGARĀ (Ont.) 21. un 22. jūlijā

Sestdien, 21. jūlijā,

plkst. 6.30 Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē
SVĒTBRĪDIS — SVĒTKU ATKLĀŠANA — DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

EMIGRĀCIJAS APSKAIDROŠANA
jaunatnes uzvedums, piedaloties jaunās paaudzes aktieriem Baņutai un Baibai Rubesām, Irenai Aizupietei, Imantam Purvam, Pēterim Dzintaram un Normundam Mieriņam. Režisore — Baņuta Rubesa.

SVĒTKU BALLE
spēlēs visu iecienītie latviešu RUNČI TRIMDĀ A. Grinberga vadībā.

Svētdien, 22. jūlijā,

Garden City Beach, Arthur Str., Port Weller, Ontario ezera krastā.
Plkst. 10.00 Niagaras kausu izcīņa volejbolā vīriešu un sieviešu komandām LSAK vilejbola sekc. vadībā. Jautras sporta spēles visiem klātesošiem, sauļošanās, peldēšanās un smilšu piļu sacensības LNJAK izkārtojumā. Nobeigumā

ATVADU BALLE
dārza paviljona zālē.

Apmeklēt lūdz
JAUNATNE UN TĀS DRAUGI—RĪKOTĀJI

DV TORONTO NODAĻAS
ŠAUŠANAS MEISTARSACĪKSTES
pieaugušo un jauniešu klasēs,
sestdien, 21. jūlijā, pl. 9 no rīta
TLMM īpašumā Bērzainē.
Pl. 6 vakarā ugunskurs un zaļumballe
ATSPIRDZINĀJUMI
Visus laipni ielūdz
DV TORONTO NODAĻA

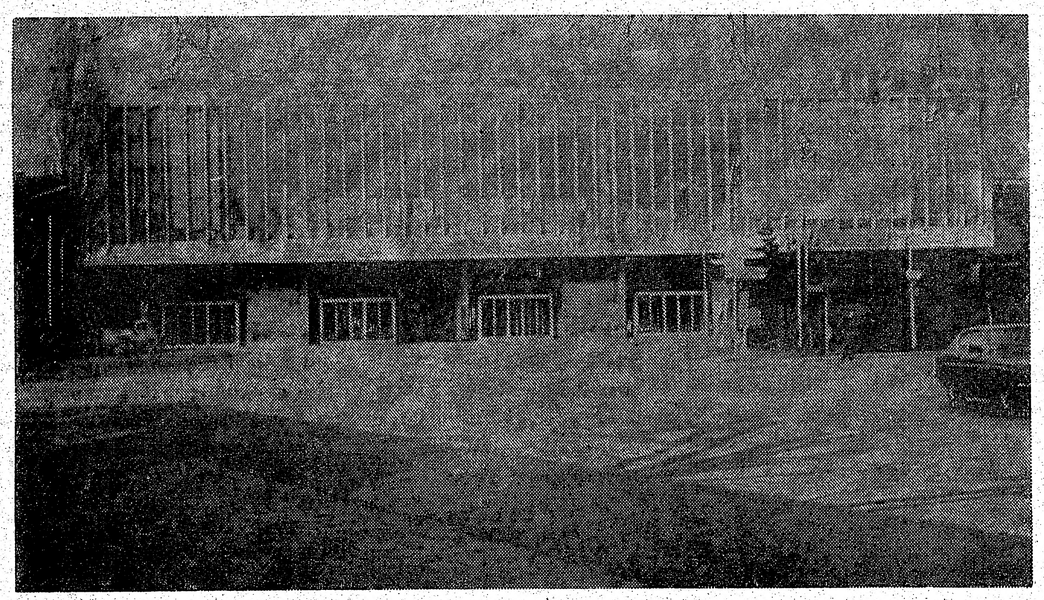

Ķelnes izstāžu un sarīkojumu astotā halle, kurā notiks Trešo Eiropas latviešu dziesmu svētku atklāšana, latviešu operu mūzikas un apvienoto koru koncerts un svētku balle.

Latviešu rūpnieka panākumi ASV

CIEMOS PIE ILMARA REŅĶA ERIE PILSĒTĀ

ASV Pensilvēnijas pavalsts robežas ziemeļos beidzas Erie ezera dienvidu krastā, ar dažu jūdžu šauru zemes joslu. Tās vidū ezera krastā atrodas vidēja lieluma Erie pilsēta, kuŗai dažs labs Ontario latvietis braucis cauri uz Klīvlandes dziesmu svētkiem. Šis caurbrauciens būtu jāpagarina, jo tā ir gleznaina pilsēta ar interesantu architektūru, ziedos un zaļumos iegrimušām celtnēm, nepārblivēti būvētām. Šo skaistumu īsti izjust varētu gan tikai kājām ejot. Pilsētā arī atrodas liela ērģeļu būvētava, kuŗā darbu pēc ierašanās atradīs J. Reņķis, sen. Viņa dēls Ilmārs Reņķis, izstudējis ķīmiju,, dabūjis darbu par ķīmijas inženieri.

Dzīve varētu turpināties bez traucējumiem un problēmām. Bet problēmas radās A. I. Reņķa paša radītā idejā. — Ķīmijas pasaule taču ir nebeidzams atradumu lauks, tikai jāatrod vajadzīgās ķīmijas formulas, lai iegūtu jaunu produktu, un tam jābūt tādam, pēc kuŗa ir vajadzība ikdienas dzīvē. I. Reņķim arī laimējās atrast formulu šādam produktam.

Sākums bija mazs, ārpus pilsētas īrētās telpās, kur I. Reņķim vajadzēja darboties kā ķīmiķim, darbinieku apmācītājam, darbu vadītājam un arī ražotās vielas pircēju meklētājam - pārdevējam. Ķīmiskā izejviela bija vispār pazīstamai PVC jeb Polyvinyl-Chlorids. No šīs izejvielas sastādāmas daudzas kombinācijas vielu īpašībās un praktiskā pielietojumā, noteicot arī beigu produkta krāsu, pretestību atmosfairas un mitruma ietekmei. Pārdodamo produktu komerciālais nosaukums ir „Duravin". To uzdevums pasargāt dažādus rūsēšanai padotus metallu ražojumus no bojāšanās. „Duravin" aplikācija sākas ar pamatkārtu, kuŗai sīksti jāpieķeŗas metallam, dodot pamatu sedzošajai virskārtai, daļēji „iedoties" pamatkārtā. Arī pamatkārta (primeri) ir 3 dažādu šķirņu, piemēroti vairāk vai mazāk komplicētām prasībām. Virskārtas pulveŗi dalās S un N Duravin serijās, pirmie dekorātīvām un iekštelpu vajadzībām, N sērija ilgstošai āra apstākļu ietekmei — temperātūras un mitruma pretestībai. B Serija papildina N seriju ar mazāk augstām prasībām kā N.

Produktu aplikācijai arī izstrādātas metodes, kas pie zināmas temperātūras gaisā plūstošās (tvertnē vai speciālā krāsnī) primera vai virskārtas daļiņas, ļoti vienmērigi nosedz metallā, pat mikroskopiskas spraudziņas 2—10 sekunžu laikā. Šīs aplikācijas, protams, izdara attiecīgu metalla produktu ražotāji.

I. Reņķa neizsmelamā enerģija uzņēmuma vadībā, pētījumos pēc jauniem produktiem to lietošana un pārdošanas vainagojusies panākumiem. — Netālu no pirmās īrētās ēkas I. Reņķis nopircis 13 akru purvainas zemes. Lai radītu pamatu jaunas rūpnīcas celšanai, nopirkts zemes smēlējs, kas izracis milzu bedri un purvaino gabalu, (gan tikai daļu no visas platības) piebēris ar izrakumiem un oļiem. Uzcelta liela vienstāvu ēka ar biroja telpām, darbnīcām un laboratoriju, tāpat laukums satiksmes līdzekļu vajadzībām un iespējamai nākotnes darbības paplašināšanai. Izrakuma vietā radies itin ainavisks ezers. Tagad I. Reņķim 4 galvenie palīgi: techniskais direktors un produkcijas vadītājs, pēdējais ir mūsu tautietis Mārtiņš Balodis. Bez tam vēl darbojas rūpnīcas vadītājs un pārdošanas lietu kārtotājs.

I. Reņķis mīl izbraukt tālus gabalus, lai lietas kārtotos sekmīgāk. Šīs nerimtīgās darbības rezultātā Erie rūpnīcai The Thermoclad Co., Inc." jau radīta filiale Losandželosā.

Nedaudz jūdžu uz rietumiem no Erie pilsētas ir īpašs māju sektors, kuŗu apdzīvo turīgāki ļaudis. Arī I. Reņķis šeit nopircis ērtu māju ar lielu dārzu, koku apstādījumiem, ērtu, gaumīgu ērtu, gaumīgu iekštelpu iekārtojumu, bet bez greznas ārišķības. Ģimenē aug dēls un meita, vēl pirmskolas gados.

The Thermoclad Co. uzņēmuma produkcija ik gadus pieaugusi par trešdaļu un patlaban sasniedz 1½ milj. dol. gadā.

J. Umbris

Pilsēta abos krastos

ALBERTA EGLĪŠA RAKSTS PAR TAUTIEŠIEM UN ĶELNI

Latviešu trimdiniekiem Eiropas brīvajās valstīs saviļņojums. Jūlija dienas paiet ceļa jūtīs. Dziesmas simtgades svētki aicina kopā. No Austrālijas, no Amerikas kontinenta māsas un brāļi ieradīsies ciemos. Iespējams, dažiem pārdrošniekiem laimēsies izkļūt līdz mums arī no okupētās Latvijas. Tautiskā pašapziņa un brīvības mīlestība atkal ziedēs. Svētku dienās ielās akmeņi līgos līdzi mūsu dziesmai. Un Reinas straume plūzdama jautās krastiem — kas tā par valodu, kas tā par tautu?

2000 gadus vecā Ķelne kļūs bagātāka ar jaunu piedzīvojumu, bet mēs būsim bijuši pilsētā, kuŗai gadā ir 1345 saulainas stundas. 860.000 iedzīvotāji apdzīvo 25.138 ha, un, lai tiem apbrauktu apkārt, vajadzīga gandrīz diena. Pilsētas slavu pauž ne tikai Ķelnes ūdens — Eau de Cologne, bet arī 7 mākslas mūzeji, daudzie tilti pāri upei un gotiskas izcilākā celtne Eiropā — Doms, kuŗam meistars Gerards lika pamatakmeni 1248. gadā, kaut gan izbūve galīgi tika nobeigta ap 1880. gadu.

Tā ir pilsēta, kuŗai vēl pirms 178 gadiem pašai bija sava nauda. Tanī atrodas ievērojamākā sporta augstskola Rietumvācijā, kuŗā ap 1950. gadiem studēja mūsu sportists Valdis Jasis. Ķelniešiem, kuŗus raksturo vīns un joki, nodarītu pāri, ja nepieminētu viņu karnevālu, kas pēc sena germāņu ticējuma notiek starp Trīs svēto ķēniņu dienu un Pelnu trešdienu, un cilvēkam nozīmēs priecāšanos, ka ir izbēgts no ļaunā un tuvojas pavasaris. Ar pilsētas šarmu vērts iepazīties, jo tas sevī glabā veco romiešu un franču krustojumu. Pašiem vāciešiem Ķelne vēl vienmēr ir viens vienīgs jaunatklājums — un, mums nebūs citādi, kad no 19. līdz 22. jūlijam viss mūsu garīgais centrs Eiropā pēkšņi atradīsies svētku izejas punktā Mārtiņa ielā — Gircenicchā 15. g. s. pirmā pusē pilsoņu saziedota, gotiski būvēta svinīgu sarīkojumu māja, Otrā pasaules kaŗā tā gan sagrauta, bet Konrada Adenauera laikā atjaunota.

1948. gadā ierodas mūsu pirmie studenti Ķelnes universitātē, citas pēdas līdz tam laikam šai pilsētā latvieši nav atstājuši. 1951. un 1952. gadā stāvoklis strauji mainās, kad Vesthofenā ierodas tautieši no likvidētajām DP nometnēm Augustdorfā, Bedburgā, Lintorfā.

Interesanta ir Ķelnes latviešu ģimeņu jaunā audze, apm. 40, jo visur, kur kaut ko tēvi vai vecākie brāļi sarīko, organizē, jaunie nepaliek malā.

Paaudžu dalīšanos te nemana. Arī citādas grupēšanās nenotiek. Vienīgā atšķirība starp sākumu un šodienu ir tāda, ka pirmajos gados kaimiņš ar kaimiņu tuvāk aprunājās, sirsnīgāk satikās. Bet gadiem steidzoties, turībai, īpašumiem vairojoties tagad tas vairs tā nenotiek. Katrs dzīvo noslēgtāki. Satiekas vienīgi sarīkojumos vai svarīgākos godos.

Par Ķelni arvien biežāk un nopietnāk sāk risināties sarunas tautiešu mājās. Ķelnē mēs būsim centrā un degunktā. Ķelnē no 24. jūnija līdz 8. jūlijam notika Baleta mākslas internacionālā vasaras akadēmija, kuŗā kā viese docente piedalījās arī mūsu Edīte Pfeifere - Frandsen no Kopenhāgenas..

Nobeidzot piezīmes, jāsaka: okupētajā tēvuzemē arī notiks dziesmu svētki, tikai ar divām daļām: Kad dziedās krievu dziesmas — klusēs latvieši; kad dziedās Maskavas atļautās latviešu dziesmas — krieviski lamāsies jaunie virscilvēki — okupanti. Bet Eiropā šogad tikai vienā vietā brīvībā pulcēsies mūsu tautieši. Un tikai vienā vietā, cik vien iespējams, kupli skanēs mūsu dziesma savai tautai — tas notiks Ķelnē.

Oaze tuksnesī

SIDRABENES 20 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKI

„Kas gan Amerikā nezina, kas ir Sidrabene?" pirms 13 gadiem no Ņujorkas man rakstīja redaktors Kārlis Rabācs, paziņodams, ka manus iespaidus, diemžēl, avīzē neievietošot.

Rakstīt par lasītājiem zināmām lietām tātad ir grūti. Šoreiz vēl grūtāk tāpēc, ka šīs avīzes lasītāji tie paši sidrabenieši un Sidrabenes apmeklētāji vien būs. Ka Sidrabenei 14. un 15. jūlijā ir jubileja — tie izlasījuši jau iepriekšējos numuros. Arī Sidrabenes tapšanas vēsturi tie visi zina — 20 gadi nav ilgs laiks, lai neatcerētos. Bet tās sākuma gadus pats zinu tikai no nostāstiem — toreiz dzīvoju Amerikas kontinenta dienvidos, audzināju bērnus un palīdzēju veidot citas, mazākas „sidrabenes". Vismaz — garīgajā nozīmē.

Jubilejas gadījumos mēdz cildināt sasniedzējus un to sasniegumus. Tos labprāt lasa cildinātie. Bet pārējie lasītāji tiem tikai pārlaiž acis. Varētu tāpēc varbūt pieminēt, ka Sidrabenes pārvaldes priekšnieki 20 gados bijuši 6: nelaikis Jānis Dreimanis, tagad kaut kur Kalgarijā dzīvojošais Pauls Būmanis, Alfreds Rāviņš, Jānis Liberis, Bruno Upāns un Pauls Plīsis. Pēdējais viens pats, gan ar pārtraukumiem, šajā amatā nokalpojis 10 gadu. Viņš, tātad, arī tur svinēt jubileju. Bet ar to vien nekas jauns un nekas pilnīgs nav pateikts. Bez tam — šim nav jābūt jubilejas rakstam.

Kas notiks Sidrabenē 14. un 15. jūlijā — arī jau zināms. Kam vēl nebūtu zināms — to var lasīt šīs pašas avīzes citā vietā. Atliek, tātad, atgriezties pie virsraksta vārdiem: oāze tuksnesī.

Arī tie nav jauni. Tādas latviskuma oazes svešuma pārpildītajos tuksnešos tagad atrodamas visās pasaules malās. Gan lielākas, gan mazākas, gan zaļākas, gan ne visai zaļas. Sidrabenei starp tām varbūt ļoti izcila vieta. Bet katrai mātei pašas bērns mīļākais. Tā arī Sidrabeniešiem Sidrabene.

Sidrabene zaļo, čalo un joprojām vēl veidojas — galvenokārt no klaušinieku darba. To vēl daudz, gan brīvprātīgo, gan mazāk brīvprātīgo, gan arī pusalgotņu un algotņu. Var teikt — 20 gados tā „pieaudzējusi" sev vienu gadu vēl klāt, un tagad ir pilngadīga. Un pilngadības zaļums, varbūt, vislabāk izteic tās šodienu. Bet tas nenozīmē, ka tai nav vairs ceļa uz augšu. Cilvēka dzīvē pēc pilngadības nāk vismaz 25 spēka gadi. Un ir pamats domāt, ka tādi paši spēka gadi stāv priekšā Sidrabenei.

Laiki, protams, mainās. Arī cilvēki. Vieni iet — citi stājas vietā. Mainās arī vārdos izteiktie mērķi un ideāli. Nemainīgs tomēr paliek dabas un cilvēces veidošanās aplis: dzimšana, augšana, nāve... Nekas nezūd — viss tikai pārveidojas. Arī Sidrabene, varbūt, kādreiz pārveidosies. Bet latviskuma oāze svešumā tā būs vienmēr — arī tad, kad tā runās kādā svešvalodā. Ceļi uz latviskumu ir dažādi. Un katram jāiet pa tādu, kāds zem kājām.

Osvalds Liepa

☆

ASV un Padomju savienības pēdējā laika tuvināšanos arabi vēro ar neuzticību. Šāds uzskats vērojams ne tikai arabu vadītājās aprindās, bet arī kompartijās, ko apliecina pat arabu komūnistu raksti. Lebanonas kompartija uzsver, ka vajadzīga nacionāla komūnistu programma, bet ne krieviskā. Tāds pats virziens vērojams Sīrijas kompartijā, kas ir vislielākā arabu pasaulē. Turpretim Maskavas radio „balss" arabiem paredzētā raidījumā slavē Brežņeva un krievu kompartijas tagadējā laikmeta politiku, un apzvēr, ka Padomju savienība vienmēr atbalstīs arabu brīvības tieksmes un Izraēlas iekaroto zemju atgūšanu.

Mūsu mīļais ilggadējais Finanču nozares vadītājs
KAPTEINIS

Pēteris Ozoliņš

dzimis 1896. g. 17. maijā Latvijā,
šķīries no mums 1973. g. 4. jūlijā Čikagā

Arī rozes nokalst, ja tā lēmis Dievs.
Bite aiziet bojā, medus paliekas.
(E. Tūters).

Par izcilo kalpošanu atmiņā paturēs
DV ASV saime

Pēteris Ozoliņš mūžības ceļā

Š. g. 4. jūlijā pēc ilgākas slimošanas no šīs zemes gaitām šķīrās DV ASV ilggadējais finanču nozares vadītājs kapt. Pēteris Ozoliņš. Apzinādamies nenovēršamo un pēdējās nedēļas pavadīdams slimības gultā,, viņš turpina, kaut arī tikai pusstundu dienā, kārtot steidzamākās finanču lietas, kas prasīja mīļzīgu piepūli. Savā pēdējā 13. maija vēstulē Ozoliņš rakstīja: „Jūs, mani tuvākie draugi, aizbraucat atvaļinājumā un nez' vai būsit atpakaļ uz manu izvadīšanu..."

Ja runā par varoņu kultu, tad Pēteris Ozoliņš piederēja šai grupai vislabākajā nozīmē. Ne tikai kaujas laukā viņš bija cīnītājs, bet vēlāk līdz beidzamajam elpas vilcienam sevi pašaizliedzīgi atdeva sabiedriskajam darbam, visu trimdas laiku tiecās palīdzēt bijušajiem cīņu biedriem, nevarīgajiem un postā pamestajiem sirmgalvjiem un bāreņiem. Nekad viņam netrūka labu vārdu un līdzekļu jaunatnes vajadzībām. Lai to mērķtiecīgi iedzīvinātu, jau ar ierašanos ASV viņš 5 gadus uzņēmās kasiera pienākumus Čikagas DV apvienībā, bet pēdējos 17 gadus DV viņu izraudzīja par ASV valdes finanču nozares vadītāju. Šai darbā J. Ozoliņš plānveidīgi panāca neticamo: pateicoties viņa pūlēm, DV ASV valdei darbības laikā izdodas palīdzēt aprūpējamiem ar 450,000 dol. un jaunatnes un kultūras vajadzībām ar 154,000 dol. Šie skaitļi paši par sevi runā skaidru valodu. Bez DV darba P. Ozoliņš bija Latviešu Palīdzības fonda Čikagas rajona pilnvarnieks un Sv. Jāņa draudzes kasieris.

P. Ozoliņam tuvas bija cietēju vajadzības, varbūt tādēļ, ka viņa paša mūža gaitas jau no bērnības iezīmējušās ar trūkumu, ciešanām un smagiem likteņa piemeklējumiem ģimenes dzīvē.

P. Ozoliņš dzimis Vidzemes augstienē. 1916. g. viņš pabeidza Pleskavas skolotāju semināru un tūdaļ tika iesaukts kara klausībā. Beidza kara skolu Maskavā, viņš mēģināja nesekmīgi tikt uz Latviešu Strēlnieku pulkiem, bet nonāca revolūcijas mutulī. Cīņā pret lieliniekiem viņu smagi ievainoja, un kopā ar Troickas pulku viņš atgriezās Latvijā, un stājās jaunās Latvijas armijas rindās Daugavpils garnizonā, veicot dažādus pienākumus stābā, vadot tieslietas, izstrādājot mozilizācijas plānu. Pēc virsnieku intendantūras kursu beigšanas viņš uzņēmās divīzijas pārvaldē sevišķu uzdevumu virsnieka pienākumus. Lieliniekiem ienākot, P. Ozoliņu demobilizē, bet 1944. g. atkal mobilizē un iedala Robežapsardzības pulkā, no kura to atbrīvo smagas saslimšanas dēļ. Par šo īso pēdējo militāro dienestu P. Ozoliņš dabūja 13 mēnešus pavadīt amerikāņu gūstā Vācijā.

Savā 65 gadu atcerē Pēteris teica šādus zīmīgus vārdus: „Pateicībā par to, ka esam dzīvi un brīvi, mums vajadzētu katram vismaz 10 gadus nostrādāt to labā, kam iet grūti . . ." Šo solījumu Pēteris veica divkārši un ar uzviju.

Krietnā mūžības ceļinieka aizsēšanu ar dziļām sērām pieminēs visa DV saime un tie, kuŗiem viņa labvēlība un atbalsts daudz palīdzējis. Vieglas smiltis, krietnais taisnības karotāj!

Edgars Peniķis

Pēkšņi Dieva mierā aizgājis mans mīļais vīrs, tēvs un vecētiņš

Jānis Grinfelds

Dzimis 1901. g. 28. septembrī,
miris 1973. g. 25. jūnijā.
Izvadīts pēdējā gaitā 28. jūnijā.

Mīlestība nebeidzas tā ar Tevi aizies dusēt,
Visām vētrām norimstot, viņa raudādama klusēs.
Paliksi Tu mūžam mums visu dārgais zaudējums . . .

Sēro

sieva, meitas ar ģimenēm Kanadā, Kalifornijā un Latvijā

Mūsu mīļā māmiņa

Olga Krūmiņš

dzimusi 1889. g. 28. augustā Latvijā,
mirusi 1973. g. 6. jūlijā Toronto

Pēc grūtām ciešanām tagad duss mūžības mierā.

Sēro

Mūža ceļus nostaigāji
Miera ceļu meklēdama.
Visur tikai sāpju ceļi,
Kur lai atrod debess sapni . . .
Laimdota

meita ar vīru un mazmeitu Ciekurzis Toronto un Margareta Ciekurs ar ģimeni Jangstaunā, ASV.

Marija Esenbergs

dz. Karaitis

dzimusi 1911. g. 6. oktobrī Rucavas pagastā,
mirusi 1973. g. 10. jūlijā Toronto.

Izvadīta pēdējā gaitā 14. jūlijā uz Alistonas kapsētu

Sēro

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Satumsa nakts . . .

vīrs, dēls un radi svešumā un dzimtenē

Kanada un Ķīna parakstīja gaisa satiksmes līniju atklāšanas līgumu, kas atļauj Kanadas lidmašīnām lidojumus starp Kanadu un Šanghaju un Pekingu un ķīniešu gaisa lidojumus uz Vankuveru un Otavu. Šie lidojumi ierobežoti ar tirdzniecības misijas un techniskiem ekspertiem.

Kanadas ārlietu ministrs Šārps paziņojis, ka Kanada atvilks savus spēkus no Vietnamas līdz 31. jūlijam. Valdība atzinusi, ka vietnamieši neuzrāda nekādas tieksmes pēc miera un, par spīti pamierlīgumam, cīņas vēl vienmēr turpinās. Ziemeļvietnamas komūnisti aprīlī nošāva Internacionālo miera pārraudzības komitejas helikopteru, nonāvējot 9 personas, starp tām arī vienu kanadiešu kapteini.

LATVIEŠU KAPA AKMEŅI

latvieša
izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Uz miera ieleju

(Turpinājums no 7. lp.)

Šovakar viņam neinteresēja dzertuve. It kā izbijies viņš tai pasteidzās garām un pagriezās uz rietumiem. Pēc pārdesmit minūtēm Alvils bija pametis Suronas centru. Viņš iegāja klusās ielās. Mājas bija iesnaudušās. Apstājies simtgadīgas gobas ēnā, viņš vērās kādas katedrāles cildenajā augumā. Pie ieejas dega spuldze, apgaismodama plašas trepes.

Kāda ziedoša gaisma nakts jūrā! Vai tā nebija domāta cilvēkiem, kam tumsa likās kā slogs?

Jāpasēž gaismā, lai izplēn domas par tumsu. Varbūt tā varēs sagaidīt rītu. Tas atdzīvina, jo nes sev līdz cerības un prieku. Ir grēks nogulēt rītu un pamosties tikai pret vakaru. Maz atliek no dienas, bet lielpilsētas naktis ir raganas, kas baro savus bērnus indīgām magoņu sēklām.

Bija patīkami sēdēt uz katedrāles kāpnēm un vērot, kā gaisma rotaļājas koku lapās. Nemanot atzagās vējš un dziedāja tikko sadzirdamas melodijas.

Kad austrumos jau sāka uzziedēt debesis, Alvilu iztraucēja rāma balss:

„Katedrāles durvis nav aizslēgtas. Dievs ikvienu aicina ciemos. Kad gaisma atdzīvina krāsaino logu gleznas, tad var satvert tik daudz skaistuma, ka līksma visa diena."

Klusēdams Alvils piecēlās un sekoja runātājam. Viņi iegāja lūgšanu telpā, kur vēl kaktos un starp solu rindām gulšņāja krēsla. Bet pēc neilga laika logi sāka ziedēt krāšņāk par ķiršu un ābeļu dārziem. Ai, cik daudz skaistuma un svētības viņš bija nogulējis, savu dzīvi atdodams nakšu ellēm! Bet nu viņš pārveidosies; nāks ik rītu Dieva tuvumā saņemt dienu.

Svešinieks atkal ierunājās — šoreiz līksmā, skanīgā balsī:

„Draugs, mēs taču esam pazīstami!"

Alvils paskatījās runātāja sejā, kas bija pārplūdusi rīta gaismas. Viņš pazina savu vakardienas vedēju.

„Jūs vēl tepat Suronā?" Alvils iesaucās.

„Jā, es pārdomāju mūsu vakardienas sarunu. Nožēloju, ka neņēmu jūs līdz uz Miera ieleju. Domāju: es jūs sameklēšu, sastapšu. Ticēju — biju pārliecināts — jo Dievs taču vada mūsu labdarīgās gaitas."

„Vai tagad ņemsit mani līdz?"

„Protams. Tikko saule būs svētījusi šo katedrāli un mūs, mēs dosimies ceļā.

Miris būvinženieris Jānis Lasmanis

Smagas kaites pievelkts, Sūfolsā, Dienviddakotā, 73 gadu vecumā miris būvinženieris Jānis Lasmanis. Viņš bija zemgalietis, un 1923. gadā sāka inženierzinātņu studijas Latvijas universitātē. Jau studiju laikā sācis strādāt finanču ministrijas jūrniecības departamentā par techniķi jūras pētīšanas darbos un darbu uzraugu pie jaunbūvējamās Papes zvejnieku ostas, bet no 1931.—1938. g. par vecāko techniķi un darbu vadītāju uz jūrniecības departamenta zemessmēlēja „Rāpulis", strādājot pie Ventas, Lielupes, Rojas un Salacas upju regulēšanas un padziļināšanas darbiem. Pēc universitātes beigšanas 1938. g. J. Lasmani iecēla par Ventas ūdensceļu rajona pārzini inženieri Kuldīgā, vēlāk par Lielupes ūdensceļu inženieri Jelgavā. Kādu laiku bijis Daugavas izbūves techniskā rajona priekšnieks Daugavpilī.

Viņa darbībā ietilpa upju pētīšana, jaunbūvju pārraudzība un ūdensceļu administrācija. Vācijas posmā strādājis amerikāņu armijas pasta cenzūrā Eslingenā, bet vēlāk kā leitnants inženieris 8252. Latviešu darba rotā pie amerikāņu armijas. ASV ieceļoja 1949. gadā, Ziemeļkarolainā, vēlāk pārceloties uz Sūfolsu, Dienviddakotā Hasenšteinas tērauda sabiedrības inženieru birojā. Piederēja pie korporācijas Fraternitas Livonica un bija tās dibinātājs. Dvēseles aizlūgumu Millera bēru namā vadīja māc. E. Kiploks un atvadu brīdim ērģeļu mūziku atskaņoja Veronika Lakstīgala un Astrīde Cepure. Atvadu sveicienus teica R. Grīķis (Fr. Livonica), A. Krastiņš (Dienviddakotas korporāciju kopa), J. Strēlnieks (Mineapoles korp. kopa), V. Karitons (Sūfolsas latviešu biedrība) un A. Zaļais (no Fr. Livonica filistriem dibinātājiem). Atvadas beidzās ar tradicionālo „Ja kādu brāli..." Par aizgājēju skumst dzīvesbiedre, māsa dzimtenē, kupls draugu pulks un visos vējos izkliedētā Fraternitas Livonica saime.

A. Sed.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
469 Eberbourne St, Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

ATBALSTIET SAULAINES BĒRNU NOMETNI
(Happy Valley Camp)
PĒRKOT LOTERIJAS BIĻETES
Lielākais laimests $500.00
Biļetes pieprasāmas:
Sv. Jāņa draudzes darbvedei
200 Balmoral Ave.,
Toronto. Tel. 921-3327
Cena 50 centi gabalā.

A. Eglītis — TV RENTALS
17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM
KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
(atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak.,
vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta).
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.
921-7121

TAUTAS TĒRPI UN DAĻAS:
jostas sākot ar 15 dol.
SAKTAS veikalā
9805 Denison, Cleveland, Ohio 44102
Tel. (216) 961-4639

WEST ARKA
PIEDĀVĀ LIELĀ IZVĒLĒ
- DĀVANAS
- SKAŅU PLATES
- ROKDARBUS
- GRĀMATAS

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ontario
Tel.762-8751

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

MĀCA
TECHNISKO ZĪMĒŠANU
un PROJEKCIJAS MĀCĪBU,
kā arī šacha spēli
Zvanīt (313) 538-9291
inž. Radziņš Detroitā, ASV

Jaunākās grāmatas

Gen. O. Dankers — No atmiņu pūra	$7.50
A. Dziļums — Kurzemes sirds vēl dzīva	$7.00
Pērla Baka — Austrumu vēji - Rietumu vēji	$5.00
A. Čaks — Matīss kausu bajārs	$6.00
I. Gubiņa — Ziema nāk pretim	$5.50
V. Biļķins — Zemgaliešu brīvības cīņas	$6.50
Teach Yourself Latvian	$3.75
V. Lesiņš — Vajātie, leģ., stāsti un nov.	$6.50
Latviešu trimdas bibliografija 1940, — 1960. II d.	16.80
A. Eglītis — Lielais mēmais	$8.00
P. Jeger - Freimane — Mainīgā dzīve	$6.50
A. Niedra — Sieva, rom.	$5.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā	$4.00
G. Janovskis — Balsis aiz tumsas, rom.	$7.00
H. Bells — Ar klauna acīm, rom.	$5.00
A. Richtere — Vētru laikā, dzej.	$5.00
Mārtiņa dziesmu grāmata ar notīm	$7.50
Janis Gailis — 30 gleznu krāsainās reprod.	$25.00
A. Voitkus — Sudraba un zelta man nav, rom.	$7.00
L. Tauns — Iesim pie manas mīļās, dzej.	$5.00

DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasūtinot pa pastu, lūdzam pieskaitīt 10% no vērtības.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese: .....
.....
Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

†

Mūsu mīļā

Valija Podnieks

dzim. 1916. g. 23. septembrī,

mirusi 1973. g. 30. jūnijā Toronto.

Mīļā piemiņā paturēs

Alberts, Aleksandra un Ilga Salnājs Toronto

Edvarts Tūters

PĒC VIŅA PRĀTA

Aiz dienas diena riet,
Bet es vēl elpoju;
Vēl nava diezgan ciests
Un brists pa nedienu.
Vēl jābrien — līdz nāks gals
Un elpa apstāsies.
Vēl joņo sapnis mans —
Kā nolicis tam Dievs.
Pēc Viņa prāta vējš
Nāk jūras izšūpot.
Viņš arī tumsu dzeš —
Nevienam nemanot.
Ja licis Dievs man brist
Pa trimdas nedienu,
Sirds nedrīkst izsamist
Par Viņa lēmumu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Mācītāju skaits pieaug

ASV nesen draudzes vēl meklēja mācītājus, tagad mācītājiem būs jāmeklē draudzes, raksta Luterāņu baznīcas Amerikā officiozs „The Lutheran". Dati rakstā vispirms ir attieksmē uz apstākļiem šajā baznīcā (bez tās vēl divas lielās luterāņu baznīcas ASV ir Amerikāņu luterāņu baznīca un Luterāņu baznīca — Mizuri sinode). Augšā minētajā baznīcas vienībā mācītāju skaits laikā no 1962. līdz 1971. g. pieaudzis no 6842 līdz 7691, draudžu skaitam samazinoties par 67 — 6129. Stāvokli saglābj fakts, ka daudzi mācītāji atraduši sev darbu baznīcas skolās, administrācijā un kā garīdznieki dažādās institūcijās. Šādu personu skaits minētā laikā pieaudzis no 767 līdz 1103. Mācītāju pārprodukciju nākotnē varbūt atvieglos arī apstāklis, ka 20 luterāņu semināros Ziemeļamerikas kontinentā semināristu skaits samazinājies minētos 10 gados no 3419 uz 3191.

Kā raksturīgu apstākļu pārmaiņai, žurnāls uzrāda, piem., Minesotas pavalsti, kuŗā augšā minētās trīs baznīcas kopā zaudējušas 70 draudzes, kamēr ordinēto mācītāju skaits attiecīgajā periodā pieaudzis par 120. Kāpēc vakances draudzēs samazinās? — Atkal piemērs: kādā Ziemeļdakotas prēriju pilsētā piecas luterāņu draudzes apvienojušās vienā! Vēl nozīmīgs faktors: netiek vairs dibinātas tik daudz jaunas draudzes. Kamēr 1950.-tos gados LCA ik gadu organizējusi pāri par 90 jaunu draudžu, pēdējā laikā šis skaits noslīdējis uz 12—15. Ir gadījumi, kad vainīga arī ienākumu samazināšanās draudzēs vai vispārēja inflācija. Dažās sinodēs vakanču tik maz, ka nevar vairs pārcelt uz citu vietu mācītājus, kam ar savu draudzi gadījušās nesaskaņas. Šie apstākļi atsaukušies arī uz ordinēto misionāru sūtīšanu uz ārzemēm: 1964. g. izsūtīti vēl 139, 1971. g. — 109. Mācītāji, kas būtu meklējuši sev darbu ārmisijas laukos, tagad to meklē draudzēs uz vietas. 1971. gadā pagaidām bez vakācijas esošo mācītāju skaits gan bijis tikai 316. Tomēr šī katēgorija kops 1962. g. pieaugusi par veseliem 173.

Līdzīgi apstākļi nav tikai minētajā amerikāņu luterāņu baznīcā, bet, kā turpina The Lutheran, arī citās konfesijās. Pēdējos 10 gados Apvienotajā presbiterāņu baznīcā klāt nākuši 1182 ordinēti mācītāji, bet draudžu skaits samazinājies par 523; episkopāļu baznīca ieguvusi 2647 jaunus mācītājus, bet zaudējusi 588 draudzes; Apvienotai Kristus baznīcai (United Church of Christ) uz 5500 draudzēm esot 6000 mācītāju, un apvienotajos metodistos mācītāju skaits pieaudzis par 9,5%, kamēr vakanču skaits samazinājies par 8,3%. (Ceļa Biedrs)

Lūgšana

Kungs, māci man klausīties! Laiki ir trokšņaini, manas ausis ir nogurušas no tūkstošām šīs pasaules skaņām, es nevaru labi atšķirt Tavu valodu no šīs pasaules valodām. Dod man tādu garu, kāds bija zēnam Samuēlam, kad tas Tev sacīja: „Runā, Kungs, Tavs kalps klausās..." (1. Samuēla gr. 3:9 — 10) Es gribu dzirdēt Tavu balsi savā sirdī. Es gribu to dzirdēt draudzes vidū. Es gribu to saprast pasaulē, kuŗā es dzīvoju. Tikai Tava balss nes mieru manai satrauktai sirdij. Āmen!

Katra draudzes locekļa ziedojums 170 dol. gadā

Amerikas latviešu baptistu kongresu 30. jūnijā apvienības nometnē pie Kvēkertaunas ievadīja māc. P. Odiņa svētbrīdis. Mandatu komisija ziņoja, ka kongresā piedalās 64 balstiesīgi delegāti no ASV un Kanadas latviešu baptistu draudzēm un kopām, kas apvieno 640 locekļu. Delegātu vidū bija 26 sievietes.

Draudžu un kopu delegāti ziņoja par savu draudžu darbību pagājušā gadā. Rakstveida sveicienus bija sūtījuši: Vispasaules baptistu apvienība, Brazilijas latviešu baptistu apvienība un māc. misionārs Kārlis Purgailis - Grūbers. Ar klusuma brīdi un

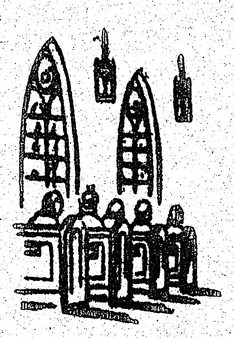

sēru kopdziesmu kongress pieminēja pagājušā gadā mirušos 15 latviešu baptistu draudzes locekļus. Pārvēlamo apvienības padomes un revīzijas komisijas locekļu vietā ar balsu vairākumu ievēlēja līdzšinējās personas.

Ziņojumā par kases stāvokli sniegtie dati rādīja, ka apvienības aktīvs ir 102.978,48 dol. Visu draudžu un kopu gada ziedojumi 107.560 dol. izdoti baptistu ārmisijas, iekšmisijas un palīdzības darbam. Katra draudzes locekļa caurmēra devums šīm vajadzībām ir 169,38 dol.

Apvienības mēnešraksta Kristīgā Balss redaktora ziņojums liecināja, ka ar pašreizējo 5 dol. gada abonementa maksu un atlikumu no iepriekšējiem gadiem, mēnešraksta izdošana varētu netraucēti turpināties. Turpretim ar apvienības izdotām grāmatām veicies gausi, un ieguldītais kapitāls ļoti lēni atgriežas kasē.

Palīdzības darba pārzinis māc. Meija ziņoja, ka gada laikā nosūtīti 34 saiņi dzimtenē esošiem ticības brāļiem.

Visus sniegtos ziņojumus kongress pieņēma ar balsu vairākumu. Par nekustamo lauku īpašumu ziņoja V. Stūrmanis, norādot, ka nometne ik gadus prasa lielas piemaksas, ko nesedz mazie ienākumi. Nometne iznomāta 6 nedēļas austrumu krasta vidus skolai. Spraigas pārrunas bija par baznīcas būvi nometnē. Lai gan jautājums ierosināts pirms pāris gadiem, tomēr bez savāktiem dažiem tūkstošiem dolaru nekas cits praktisks nav darīts. Kongress uzdeva apvienības padomei noskaidrot būves veidu un izmaksu.

Pēc 5 stundu gaŗām pārrunām, kongresu beidza ar māc. Stefenberga uzrunu un lūgšanu.

Ž. Ribenieks

Kristīgs latviešu
radio raidījums

PRIEKA VĒSTS

katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 17. gadagājumā
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētd. no pl. 9—9.30
Niagaras WHLD raidījums
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

15. jūl. pl. 6 vak. dievkalp.

29. jūl. pl. 6 vak. dievkalp.

Māc. Ā. Čops 84 John St., Weston, Ont. M9N 1J7, tālr. 249-6593. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

15. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

22. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

29. jūlijā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē. Bērnu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

22. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

22. jūlijā, plkst. 7. vakarā dievkalpojums.

5. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

12. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

26. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

9. septembrī, plkst. 11 no rīta Kapu svētki.

16. septembrī, plkst. 1.30 pēc pusd. dievkalpojums.

OTAVA

....Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latvešu ev.lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

22. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums. Prāv. A. Skrodelis.

12. augustā, pl. 11 dievkalpojums.

19. augustā, pl. 11 dievkalpojums.

26. augustā, plī 5 dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 pēsp. Walmer ielas baptistu dievnamā (ieeja no 188 Lowther Ave.,) Māc. R. Ekšteins.

Sidrabenes 20 gadu jubilejas sarīkojumam gatavojoties. Augšējā attēlā Sidrabenes pārvaldes priekšnieks Pauls Plīsis (pa kreisi) un Harijs Jansons gatavo plostu pāri upei? — Nē, tikai norobežojumu peldētājiem... Svētki sāksies 14. jūlijā ar sporta spēlēm un deju vakaru un beigsies nākošā dienā ar oficiālo daļu un raibu pēcpusdienas programmu.

Foto: J. Liģers

Indra Gubiņa

Latvisko meklējot

PIEZĪMES SIDRABENĒ

Laikam būs samērā maz latviešu Toronto un tās apkārtnē, kas nezinātu, kur ir Sidrabene. Kad tajā iegriežas, pretim smaržo tīra vasara Braucot lielceļa malā redzētā vasara, ir apputējusi, Sidrabenē — tīra, smaržīga. Un tad var staigāt pa šo smaržīgo zaļumu, staigāt, vērot un domāt. Kas ir Sidrabene?

Atbildes būs dažādas. Bērniem tā būs nometnes vieta, sportistiem — sporta laukums, jauniešiem bieži vien — vieta, kur Jāņus svinēt u.t.t. Šogad paiet 20 gadu, kopš Sidrabene ir Sidrabene. Tā nav tikai pļava, kalns, koki, upe vai nometne, nē, tā ir kaut kas vairāk. Un šis „vairāk" mums ir jākopj un jāuztur.

Upes malā sēžu un klausos, kā ūdens dunēdams krīt pāri aizsprostam. Varens spēks tādā straumes plūšanā, spēks un izturība! Arī mēs gribētu tādu straumi ar spēku, ar izturību, tādu nebeidzamu dunēšanu, kuŗā dzirdētu un justu — Sidrabene! Kalnam (tas tāds pakalniņš tikai ir!) vienā pusē skan dziesmas. Mēģinājums 20 gadu pastāvēšanas sarīkojumam 15. jūlijā. Otrā pusē, sporta laukumā, daži skrien un lec, daži tīra skrejamceļus, un mūžam nenogurstošais Paulis Plīsis brauc ar traktoru, līdzinādams, pielīdzinādams, tīrīdams, grābdams. Vārdu sakot, cilvēki darbojas, katrs dara, ko var, kas patīk. Ir svarīgi arī tas, ka citi pastaigājas vai peldas, vai sēž.

Skan skaļas balsis, pa starpām tām savu esamību skaļi un priecīgi apliecina putni, un smaržo vēl ziedošā un jau nopļautā zāle. Atlidinās arī angļu valoda, bet dīvaini — jauno angļu mēle netraucē tā, kā dažu pusmūžnieku akcentētā, pat nepareizā valoda.

Visā šajā Sidrabenes priecīgajā darbīgumā un mierā ar akcentēto valodu iekrīt sāpe. Ai, latvju tēvi un mātes, kā jūs varat ar saviem bērniem runāt svešā mēlē? Jūs, bijušie karavīri, vai tādēļ jūs cīnījāties, mocījāties gūstā un smagi nesāt pēckaŗa svešuma gadus, lai jūsu bērni augtu gan brīvi, bet neprastu latviski līgot? Un jūs, pusmūža sievas, kuŗas ar asarām acīs dziedat Daugav' abas malas — kāpēc jūs aplaupiet pašas savus bērnus? Kur tad radīsies tā 'viena mēle, viena dvēsle', ja to nemācīs? Un ticiet man, visgrūtāk jums šo runāšanu ar bērniem svešā valodā pārmetīs bērni paši. Paaugušies viņi, kas Sidrabenē bijuši vai pat dzīvojuši, grib tajā atkal būt un grib būt tās daļa, ar latviskām dziesmām un latviešu valodu. Mēs, kas allaž lepojamies ar latvisko viedumu un daudzvalodu prašanu, vai nu savus bērnus turam par garīgi neattīstītiem, ja pieņemam, ka viņi otru valodu iemācīties nevar?

Gaŗām paskrien meitenes, jaunas, skaistas, smejas un runā latviski. Mans rūgtums pagaist, un tomēr kaut kāda sāpe paliek. Varētu teikt parasto teicienu: sāp sirds, bet patiesībā sāp vairāk nekā sirds, sāp visi tie aizvadītie 29 gadi, sāp Sidrabenes 20 gadi un visu to darbs, kas šos 20 gadus te strādājuši. Vai ik darītāja sirdī nav bijusi doma: Sidrabene latviešiem! Un latvieši tie ir, tikai tādi — kaut kādā veidā apmulsuši, vērtības sajaukuši latvieši!

Varbūt tādēļ skatos O. Grebžes darinātajā skatuves ēkā. Tā — latviski silta un tuva, un krāsotās puķes saplūst ar īstajām, un uz dekorācijas jumta uzaugusi īsta sūna, un durvis — kā V. Avena gleznā — aicināt aicina ieiet. Lievenes saulaines, viss tāda miera apņemts! Sak, vēršu durvis un iešu latviskā mājā. Bet tad — nu jā, tā jau ir tikai dekorācija — un aiz šīm aicinošām latviskajām durvīm ir tukšums. Rodas atkal kāds jautājums, tāds, kas piemilzt kā negaisa mākonis. Ja nu viss tas, ko mēs te Sidrabenē darām, ja nu viss tas ir tikai tāda skaista latviska dekorācija, aiz kuŗas ir tukšums, aiz kuŗas nav būtiskā, ko tad? Vai var būt latviski būtisks trīsdesmitā svešuma gadā? Vai var svešā zemē radīt latvisku vidi, vai — rada tikai latvisku ilūziju?

Es nezinu, un droši vien neviens no mums nezina, vai aiz mūsu darinātajām latviskajām durvīm un ēkām, vai aiz tām un ar tām tie, kas nav uzauguši savā zemē, var atrast latvisko būtību? Varbūt — var. Tikai jāmeklē.

Eju gar sidrabeniešu vasaras mājiņām. Viņu koptie dārzi divdesmit gados saauguši skaisti jo skaisti. Puķes visās malās, prieks dēstītājiem, prieks skatītājiem. Man pienāk klāt divi mazi puisīši, tā apmēram gadu 3—4. Viens skatās manī un ļoti pārsteigts saka: „Zini, šitas puika neprot latviski!" — Mazā izbrīns ir tik patiess, ka to redzot gan laikam nokaunētos ikviens pieaugušais, kas latviski prot, bet bērniem nemāca.

Pat bērns brīnās, kā Sidrabenē, latviskajā vietā, var būt bērns, kas latviski neprot!

Un tad nu gribas lūgt visiem tiem, kuŗi domā latviešu valodu lieku un nederīgu esam, pārdomāt un padomāt. Mīļie vecāki, ja jau jūs bērnus uz Sidrabeni vedat, tad taču kaut kas pie šīs vietas jūs pašus saista, un jūs gribat, lai arī jūsu bērnam te labi. Lai tā būtu, mums visiem Sidrabene jāuztur skaista un latviska, un mums visiem tas jāpalīdz darīt. Ja divdesmit gadu tas ir izdevies, tad gādāsim, ja nu šeit esam, lai tās latviskās durvis patiešām neķlūtu tikai tāda dekorācijas fasāde, aiz kuŗām ir tukšums. Bet to nevar citi, tas jādara ikvienam pašam!

Dziesmu svētku pilsēta Klīvlande

...Klīvlande kā dziesmu svētku vieta viegli sasniedzama austrumu krasta iedzīvotājiem, 500 vai 600 jūdzes nav arī nekāds tālums rietumniekiem un dienvidniekiem, un pavisam tuva tā ir kanadiešiem. Klīvlandes latvieši gaida tautiešus no visas pasaules apmeklēt dziesmu svētku simtgadi Klīvlandē, kas notiek divām paaudzēm mainoties tikai reizi laika tecējumā.

Ir grūti svešu vietu saukt par savu dziesmu svētku pilsētu, jo mūsu dziesmu svētki var notikt tikai tur, kur viņu šūpulis kārts pirms simts gadiem. Mūsu dzimtene ir kļuvusi par svešumu, un savai dziesmai mēs meklējam mājas tālu ārpus tās. Tādā gadījumā mūsu tagadējā dziesmu svētku pilsēta ir Klīvlande, uz kuŗu daudzi tautieši brauks klausīties bez dzimtenes palikušā latvju dziesmā.

Klīvlande eiropieša izpratnē ir pavisam jauna pilsēta, jo tā dibināta 18. gadsimta pēdējos gados. Klīvlandes dibinātāja ir Konektikatas zemes sabiedrība (Connekticut Land Co.), kuŗas priekšgalā atradies Mozus Klīvelands. Konektikatas zemes sabiedrība nopirkusi toreiz 500.000 akru par 40 centiem akrā un šo zemi vienlīdzīgi sadalījusi pēc iemaksāto akciju skaita. Šo 35 akciju turētāju, gan vairs ne visu, pēcteči vēl vienmēr dzīvo Klīvlandē. 1946. g. precējusies viena Mozus Klīvelanda ceturtās paaudzes mazmeita Margareta Beikona.

Erija ezera osta sākta izbūvēt 1812. g., un pirmais tvaikonis tajā iebrauca 1818. g. 25. augustā pa ceļam no Bafalo uz Detroitu. 1814. g. jaunajā pilsētā bijis tikai 100 iedzīvotāju, un tā saukta par Klīvlandes ciemu. Nākošais pilsētas attīstības posms sācies ar ūdensceļu izbūvi, kad plostiem un laivām priekšā jūgti zirgi, un tie vilkti, ejot gar krastu. Pirmais kuģis ar dzelzs rūdu ienācis Gujahogas kanālī 1852. g., kad sākusies pilnīga tvaikoņu satiksme. Ar to Gujahogas ieleja izveidojusies par galveno rūpniecības centru ASV, kuŗu izbūvējuši čechu un slovaku ieceļotāji no Eiropas. Pāri ved vairāki gaŗi tilti, kas savieno pilsētas austrumu un rietumu daļas.

Ar savām priekšpilsētām Klīvlande tagad izveidojusies par lielu, miljonu iedzīvotāju pilsētu. Tuvojoties Klīvlandes centram, mūsu skatu vienmēr saistīs 52 stāvu augstais debesskrāpis — tornis (Terminal Tover) ar savu aso smaili. Zem tā atrodas Klīvlandes dzelzceļa stacija. Abās pusēs tornim celtnes: Torņa augstums ir 708 pēdas. Uzceltais tornis aizsprostojis ceļu gājputnu lidojumiem. Laizdamies pa taisno līniju, tie atsitušies pret sienu un nositušies Terminālgaražā var novietoties 2000 mašīnu.

Public Auditorium ēkā, kuŗā notiks mūsu dziesmu svētku trešais kopkoŗu koncerts. Paredzēti arī citi sarīkojumi. Šī celtne kalpo operu izrādēm un arī citiem lielsarīkojumiem. Ļelotājas mākslas cienītājiem jāzina, ka Klīvlandē atrodas Mākslas mūzejs ar ievērojamiem mākslas darbiem. Šī ēka uzcelta 1916. g., bet vēlāk papildināta ar vairākām piebūvēm.

Ievērojama ir Severence Hall, kuŗā 3. ASV dziesmu svētkos notika prof. J. Vītola 100 gadu piemiņas koncerts. Tagad tā kalpo Klīvlandes orķestŗa koncertiem. Pašā Klīvlandes centra laukumā, skvērā, redzami vairāki pieminekļi; ievērojamākais no tiem ir kaŗavīru kompozicija (Soldiers and Seilors).

Šīs īsās ziņas varētu interesēt dziesmu svētku apmeklētājus. Jāsaka, ka amerikāņi nav vēsturisku celtņu un vietu cienītāji un senu pieminekļu glabātāji: viņiem patīk pārmaiņa — veco jauc nost un ceļ jaunu.

J. Ezergailis

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5

MAKSĀ

5½% par noguldījumiem

6½% par 1 gada ilgterminā noguldījumiem

7½% par 3 gadu ilgterminā noguldījumiem

Minimālais ilgterminā noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi ir apdrošināti līdz $2000.00 procentuāli atkarībā no biedra vecuma.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $40,000.

PĀRDOD

naudas orderus un ceļojumu čekus.

Birojs pirmdienās slēgts

Birojs atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. No 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

TĀLRUNIS

924-2551

924-2552

Mūsu filistrs

AGR.

Kārlis Liepiņš

dzimis 1901. g. 13. augustā Dikļu pagastā,
miris 1973. g. 22. jūnijā Mineapolē

Sērās

Konkordijas Zelmenis saime

Eduards Freimanis

MIERA DRAUGS

Pilsētas nomalē
sastopu draugu,
kas ar mieru grib apaugt
kā purva celmi
ar sūnu.

Divus pirkstus draugs paceļ —
prasa man mieru;
tad apgulstas
nebēdādams,
ka aiz vārtiem pūlis
kaujas un trako:
savu nemieru asinīs vāra —
grib izvārīt mieru.

Bet draugs
savā pievārtu ēnā
gaida —
atplestām, nolaistām rokām
līdz Dieviņš tam klēpī
iemetīs mieru.

Aleksandra stāsta:

Kapteiņa Ādamsona spiegs

(6. turpinājums)

Pat pulkvedis pirmajā acumirklī nebija pazinis netīrajā krievu večukā Miervaldi Ādamsonu.

„Ko tu lūr uz man kā uz spok. Vai tu neredz, ka es ir dzīvs," Ādamsons bija aizmirsis savu bataljona komandieri uzrunāt ar jūs. „Kapitāns Gorovs sav inspekcij ir nobeidzs. Apskatās paši, pulkveža kungs," un Ādamsons sāka vilkt laukā no krekla un biksēm lielus papīra vīstokļus. Lietpratēja acs jau pirmajā mirklī varēja nemaldīgi pateikt, ka papīri ir sarkanarmijas apvidus kartes, pavēles un rīkojumi. Baltkrievijas, Latvijas un Lietuvas pierobežu topografiskās kartes. Sarkanas bultas norādīja uz Baranovičiem, Viļņu, Daugavpili, Rēzekni un pat Igaunijas pierobežu. Iztukšojis visas apģērba vīles, Ādamsons steidzīgi rausās ārā no netīrā, piesvīdušā krievu zemnieka apģērba.

„Es jums izstāstīs, cik es varēs atminēt. Un man liekas, ka es zin, kas ir Begomi spiegs!"

„Nu, kas tad viņš ir," uztraukumā jautāja kapteinis Vichmans, kas starplaikā bija iesaukts bataljona komandiera pieticīgajā kancelejā.

„Kāpēc tu pats neaizgāj un nepaprasīj biedrim partizānu komandierim Pestrikovam," Ādamsons viltīgi raudzījās vācietim sejā. „Varbūt es vēlāk pateiks, bet tagad es ir izsalcs kā vilks, un es cer, ka jūs ab nav pa to laik, kamēr es bij projām, izdzēruš visi man kantīns šķab."

Pat pavirša Ādamsona atnesto dokumentu pārbaude lika Gredzenam ar Vichmanu nekavējoties nosūtīt slepenu radiogrammu uz Minsku. Nākamajā dienā virs Begomi lēni rūkdams lidināja vācu štorchs. Neparasts bija apstāklis, ka lidmašīnu, kas varēja nolaisties kaut uz delnas, pavadīja divi jaunākā modeļa iznīcinātāji. Pēcpusdienā virspavēlniecības sakaru virsnieks, atkal abu iznīcinātāju pavadībā, līdz ar Ādamsona pie partizāniem savākto dokumentu kollekciju aizlidoja atpakaļ uz Minsku.

Cik bieži Marokas Baigais savās kollekcionāra gaitās kā sarkanarmijas kapteinis Gorovs bija stāvējis par matu no nāves, paliks noslēpums.

Viņš ziemeļos no Bicholinas bija nonācis Staļina vārdā nosauktās partizānu brigādes komandpunktā; tur neatskanēja neviens šāviens, bet kad Maskavas inspektors biedrs kapteinis Gorovs nakts melnumā pazuda, līdz ar viņu pazuda arī viss, kas Ādamsonam bija nepieciešams. Līdz ar dīvainā kārtā mirušiem vadoņiem partizānu komandpunktā atrada arī asinīs samirkušu sarkanarmijas kapteiņa formas kreklu. Fašistu izpletņu lēcēju neģēlīgs iebrukums pašā partizānu territorijas sirdī, uz Maskavu ziņoja rezerves komandieris Saša Vasijka. Biedinājumam viņš pavēlēja tūliņ nošaut pusduci sārgu, kas laikā nebija sacēluši trauksmi.

Virspavēlniecības ziemeļu frontes stāba operātīvā daļā nākamajās dienās sarunu degpunktā bija neticami svarīgi dokumenti, ko kāds latvietis „. . . ein unglaublich tapferer Lette mitten der Front von den russischen Terrortrupen in seinem Bezitz gewonnen hat . . ."

Kad Ādamsona dokumenti bija sakārtoti, izrādījās, ka Baltijas valstu pierobežā vien Staļins bija jau paspējis saorganizēt jau vairāk nekā 30.000 partizānu. Barākina komandai bija padoti 300 partizānu, Ivanovam klausīja 400 vīru, Lučina bandā bija jau 500 galvu. Grigorjevs savā pulkā skaitīja jau 800 labi apmācītu terroristu. Lielākā un labākā apbruņotā bija Janovska grupa ar 1000 vīriem, bīstamiem uzdevumiem vienmēr bija sagatavojies Vorobjovs ar 200 durkļiem. Turpretī Minskas pievārtē Krasnij Vojevoda terroristu brigādē bija 500 partizānu: Pestrikova banda operēja abās pusēs Berezinas krastiem un savās rindās skaitīja 500 labi apmācītu trieciennieku. Vasijka brigāde vienmēr varēja sūtīt svaigas rezerves. Uz ziemeļiem no Minskas gandrīz netraucētas operēja 2., 4., 6., 8., 9., 10., 12. un 13. partizānu kavalerijas brigāde, kopā ar pāri par 4000 labi apmācītiem terroristiem.

No Ļeņingradas līdz Volchovai vāciešiem smagus zaudējumus nodarīja ne mazāk kā 14 partizānu brigādes, kas apvienoja turpat 15.000 vīru.

Partizānu apkarošanai vācu virspavēlniecība bija iesaistījusi 19 bataljonus, 187 rotas un 87 mazākas vienības. No šī skaita igauņi, somi un latvieši deva tajā laikā 2 bataljonus, 18 rotas un 3 mazākas vienības, pārējie partizānu apkarotāji bieži vien bija vecāku gada gājumu vācu karavīri, kas diendienā nebeidza šķendēties par nolādēto likteni, kas tos iedzinis tādā briesmu peklē kā partizānu rajonā, ar to salīdzinot fronte esot tīrā paradīze.

Ādamsona iegūtās kartes rādīja arī daudzus partizānu izbūvētos lidlaukus. Starp papīriem bija tikko Maskavā izdotā Staļina Rokas grāmata partizāniem. Tur bija daudz noderīgu ziņu: kā šķērsot ienaidnieka fronti, kā ierīkot slepenu apmetni, kā pavadīt dienas un nedēļas sniega kupenās, kā izpostīt ienaidnieka sakaru tīklus, kā vērst terroru pret aizdomīgiem ciematu iedzīvotājiem, kas šaubās par kaŗa iznākumu, kā atrauties no ienaidnieka partizānu apkarošanas vienībām, kā lietot ienaidniekam atņemtus ieročus, kā maskēties un kā apgūt politisko modrību.

Atsevišķas nodaļas rokas grāmatā bija veltītas pamācībām, kā uzspridzināt tiltus, noliktavas un tankus. Tankus Maskava ieteica partizāniem iznīcināt ar suņu palīdzību, tāpat kā to jau sekcīgi frontes pirmajās līnijās darījušas sarkanarmijas tanku iznīcinātāju vienības.

Tā bija nežēlīga, bet nenoliedzami atjautīga taktika: suņus dienām turēja badā, tad, barošanas brīdim pienākot, aizfrontes apmācību laukumos suņus baroja ar barību, kas piestiprināta tanku apakšējām bruņām. Ar laiku izbadējušies suņi bez mazākām bailēm metās virsū arī kustībā esošiem tankiem, lai pie tiem atrastu kumosu izsalkuma apmierināšanai. Un lūk, kad parādās ienaidnieka tanki, izbadinātiem suņiem jāpiestiprina nelielas, bet spēcīgas kontakta mīnas. Suņi metīsies uz fašistu tankiem un, barību meklēdami, tos uzspridzinās.

Par šāda veida tanku iznīcināšanu Austrālijā dzērumā lielījās arī latviešu čekists Platkājis, kas cita čekista — pulkveža Petrova dezertēšanas laikā bija tālajā aizjūras zemē TASS pārstāvis pie turienes padomju sūtniecības.

Īpaša nodaļa grāmatā bija veltīta izlūkošanas dienestam ienaidnieka aizmugurē, sieviešu, pusaudžu un bērnu izmantošanai sakaru dienestam. Protams, ka Ādamsona iegūto dokumentu kaudze nebija pirmais vai vienīgais svarīgais lielākais atklājums par partizānu spēku stiprumu un viņu lietotajām metodēm, bet Ādamsona slepenie partizānu papīri nenoliedzami bija pilnīgākie un jaunākie, kas jau 1942. gadā ļāva ieskatīties krievu tālākās stratēģijas plānos demorālizēt ar terroristu vienībām frontes aizmuguri, lai brīdī, kad laiks būs pienācis, sarkanā lavīna varētu velties uz Baltijas valstīm un, kas zina, pārpludināt visu Eiropas kontinentu.

Ādamsons par partizānu vidū pavadīto laiku nestāstīja ne vārda pat vistuvākajiem draugiem. Vakaros viņš sūca paša darinātu apšaubāmas garšas un smaržas šķidrumu un, uz grīdas paklātā šineļa atlaidies, dziedāja savu arabu dziesmu — dziesmu par nokauto kamieļmāti.

Pēc kāda bīstami liela partizānu iebrukuma no prettrieciena Ādamsons atgriezās līdz nepazīšanai drūms. Tuvējā purvā bija krituši divi viņa puiši. Partizāni bija savu uzbrukumu virzījuši tieši uz šķietami drošāko un vismazāk nosargāto sādžas pierobežu.

Uzbrukumu sagatavot nenoliedzami bija palīdzējis nodevējs, spiegs, kas, kā to pagaidām zināja vienīgi Ādamsons, prot rīkoties ar radioraidītāju un, pats nelādzīgākais, partizāniem savas ziņas raida latviešu valodā. Spiega atklāšanu Ādamsons uzskatīja par savu personisko pienākumu.

Liktenim bija labpaticies, ka Ādamsona spiega atmaskošanai acu liecinieki bija ne vien bataljona kaŗavīri, bet arī negaidītie ciemiņi no Rīgas.

Kādā agrā rīta stundā Begomi raidāmstacija saņēma ziņojumu, ka Minskā ieradies Latviešu frontes teātris. Kopā ar teātri ieradies arī ģenerāļa Dankera pārstāvis kaŗavīru organizācijas pilnvarotais kapteinis Augstkalns. Viņš bataljona vīriem atvedis veselu kravu dzimtenes dāvanu un vēlas satikties ar pulkvedi Gredzenu.

Jūs varbūt būsit pārsteigti, redzot kaŗa laikā Latvijas armijas kapteini tik nemilitāru uzdevumu veikšanā kā pavadot frontes teātri un dalot latviešu vīriem dzimtenē tautiešu saziedotās zeķes, kamzoļus, grāmatas un varbūt pat šņabi. Stāstījuma sākumā es ar nolūku pakavējos ilgāk pie frontes teātŗa tapšanas, jo līdz pat Leģiona nodibināšanai frontes teātris bija vienīgā iespēja, kā Kaŗavīru organizācijas komiteja varēja nosūtīt savus pārstāvjus. Toreiz kapteinis Augstkalns bija pirmais latviešu virsnieks, kas vāciešiem nezinot inspicēja 26. Tukuma bataljonu, un viņa ziņojums vēlāk palīdzēja izvilkt bataljonu no purvājiem uz Latviešu leģionu, lai saglabātu latviešu vīrus nezināmai nākotnei un savas tēvzemes robežu tuvumā un aizsardzībai. Tas nekas, ka oficiālos šrēdera izdotajos transporta papīros kapteiņa Augstkalna vārds bija ierakstīts tūdaļ aiz žonglieŗa Stunka vārda un viņa amats frontes teātrī it kā būtu bijis dekorāciju uzstādīšana un rekvizīšu pārzināšana. Minskā viņš ieradās Latvijas armijas formas tērpā un to godbijīgi militāri sveicināja vācu kareivji un virsnieki. Pēc mēneša pulkvedis Veiss līdzīgā inspekcijas braucienā kopā ar frontes teātri apmeklēja visā plašajā Ukrainā un Polijā izkaisītos vāciešu patvarīgi aizsūtītos latviešu bataljonus, bet pulkvedim Veisam kabatā bija arī ģenerāļa Dankera pilnvara runāt paša ģenerāļa vārdā ar kuŗu katru vācu kaŗakungu, lai nekavējoties atsauktu atpakaļ uz Latviju mūsu vīrus no Žitomiras, Dņepropetrovskas, Stalino un citām vietām.

(Turpinājums sekos)

Pie Čikagas Sv. Jāņa ev. lut. draudzes nodibinātais Bēŗu fonds mainījis nosaukumu, turpmāk saucoties par Pašpalīdzības kopu, kāds lēmums pieņemts fonda gada sapulcē, ko atklāja māc. G. Straumanis un vadīja draudzes priekšnieks E. Venters. Fondā pašreiz 252 dalībnieki. Pagājušā gadā bijuši 8 miršanas gadījumi, mirušo piederīgajiem izmaksājot ap 4000 dol. Augšējā attēlā fonda valde, no kreisās: sekretārs N. Krievs, biedrzine M. Liepa, valdes priekšsēdis E. Freimanis un grāmatvedis K. Vītols: aizmugurē priekšsēža vietniece A. Bērziņa un kasiere M. Ķezbere.

Jūlijs Popelis

Zeme, kur cilvēki neapgrūtina

PORTUGALES UN SPĀNIJAS IMPRESIJAS

(5. turpinājums)

Torremolinos ir tūristu vajadzībām izveidota pilsētiņa. Centra ielu veco māju pirmie stāvi pārbūvēti par veikaliem, restorāniem un krodziņiem. Dažām ielām virsū jumts, lai staigātājus pasargātu no lietus. Ir veikali visādām precēm, bet to cenas nav neko lētākas kā Kanadā par līdzīgas kvalitātes preci. Lēti ir ādas cimdi. Diezgan daudz mākslas veikaliņu, kur pārdod vietējo mākslinieku gleznas. Dažā tirgojas pats autors vai kāds viņa palīgs.

Kādā citā galerijā pārdod mākslinieku kooperatīva darbus. Pavisam kooperātīvā esot ap 50 cilvēku. Daži darbi augstas kvalitātes, bet lielais vairums stereotipi ražojumi. Tie ļoti atgādina Toronto bieži redzētas, par lētu naudu pērkamas ainavas: priekšā tekošs ūdentiņš, tālāk cēlas egles vai nenosakāmas šķirnes koki, tālumā stāvi, augsti kalni, zilganā dūmakā, aiz kuriem bāli zila debess ar baltiem mākonīšiem. Visā braucienā pa Spāniju nekur neredzēju tādus skatus. Vai tie gleznoti „no galvas" vai importēti no kādas citas zemes? Žēl, ka izšķiesti gleznošanas materiāli mākslas ziņā tik mazvērtīgām gleznām, kad turpat visapkārt redzami tik brīnišķi īpatnēji, ierosinoši vietējās dabas skati! Vienam autoram izstādītas 2 līdz 3 gleznas. Kopējais iespaids, ka gleznots katrai gaumei, katra pircēja makam. Daudz vietās gleznas izstādītas zem klajas debess, bet autori sēd tuvumā esošās kafejnīcas krēslos.

GRANADĀ

No Malagas, Vidusjūras piekrastē, ceļš ved uz ziemeļiem. Tas kļūst arvien līkumaināks un šaurāks. Ceļa cilpas visdažādākās variācijās. Kalni apauguši ar priedēm, ziedošiem krūmiem un neparasta izskata, vēl neredzētiem kokiem. Mežiem cauri, taisnās līnijās, izcirstas stigas ugunsgrēku apkarošanai. Dažās vietās gar ceļu akmens stabi, aiz tiem stāvas nogāzes, kam nevar saskatīt dibenu. Tuvojoties Granadai, ceļa labajā pusē izaug sniega klāti kalni: Sierra Nevada.

Sākumā nesaprotu, vai mākoņi ir sastinguši, vai zeme ieaugusi debesīs. Formu pastāvība tomēr apliecina, ka atklājas viena no iespaidīgākām kalnu grēdām Spānijā. Sniegainās kalnu virsotnes saplūst ar mākoņiem aizklāto debesi. Varbūt šis zemes un debess saskaņa ir tā, kas atšķir Eiropas dienvidu iedzīvotāju pasaules uzskatu no mūsējā? Mums, Eiropas ziemeļniekiem, debess un zemes robeža vienmēr bija skaidra.

Pēc reibinošā un līkumainā brauciena atmostos Granadā. Tā ir viena no Spānijas vēstures izcilākām pilsētām. Turpat 800 gadus Granada bijusi mūru valsts galvaspilsēta, viņu kultūras centrs. Pilsēta veidojusies islama ideju ietekmē. Granadas pils Alhambra ir islama atmiņu mūzejs. Tas jāredz, lai izprastu spāņu tautas raksturu.

Granadas slavenākās celtnes novietotas uz diviem kalniem. Uz viena Alhambra, uz otra — Generalife. Alhambra būvēta turpat simts gadus. Senos laikos tai esot bijuši 30 torņi. Zemestrīces un vēlāko laiku Granadas valdnieki ir kādus sagrāvuši. Ir arī piebūvēti jauni, cita stila torņi. Torņu un seno mūru apjostās ēkas, dārzi un parki ir mainījušies, pieskaņojoties katra laikmeta stilam. Gar ceļiem aug slaikās cipreses, kas stādītas arabu valdīšanas laikos, un to zaros dzied lakstīgalas tāpat kā pirms 1000 gadiem. Nav mainījies arī zemnieku ciemu un pilsētas iedzīvotāju māju stils. Tās ir vienkāršās, kvadrātiskās formās celtas 1 — 2 stāvu ēkas ar lēzeniem, brūnganiem māla kārniņu jumtiem. Arabu valdīšanas laikā iemītnieki bijuši muhamedāņi. Katoļu ķēniņu laikā tur dzīvoja kristīgās ticības piekritēji, tagad spāņi, kuŗi audzē kazas, kopj laukus un uzklausa Franko režīma diktātus. Zemnieku māju stils nav mainījies 1000 gados! Spānijas zemes kopēju stabilitāte varbūt novērsīs pilsoņu kaŗu pēc Franko nāves!

PA HAREMU PĒDĀM

Granadā visvairāk iepriecināja visās malās tekošais ūdens. Tas nākot no Sierra Nevadas sniega klātiem kalniem, pa dabiskas teces vadiem. Ūdens piegādes iekārtu esot izbūvējuši arabi. Alhambrā redz daudzus ūdens baseinus. Divpadsmit lauvu atbalstītā strūklaka „Lauvu pagalmā" ir slavenākā. Staigājot pa Alhambras telpām, pagalmiem un balkoniem, iedomājos par plīvuros tītām valdnieka sievām, skatoties caur logu koka režģiem. No harema balkoniem atklājas brīnišķīgi skati ielejā, ap pili uzbūvēto pilsētu, un rozēm apaugušiem iekšējiem pagalmiem.

Alhambras skaistumu jau pirms simts gadiem apdzejojis angļu rakstnieks Vašingtons Irvings savās pasakās par Alhambru (Tales of Alhambra). Ātrajā gājienā caur Alhambru biju apmulsis no mauru stila. Nekad agrāk to nebiju redzējis tādā izteiksmes spēkā. Viena telpa cenšas pārspēt otru rotājumu dažādības un greznības ziņā. Marmora kolonnas, atvērumu graciozie loki, sienu un griestu rotājumi un to apdare apžilbina acis. Tomēr nevienā vietā neesmu projām no saules gaismas, no dabiskā apgaismojuma. Nekur neredz stiklotus logus. Ir atvērumi sienās, caurumi griestos un pret debesīm atvērti pagalmi. Pārsteidz celtņu īpatnība; cik niecīgs ir aiļu pārlaidums, cik vāji ir struktūrālie balsti, cik zema ir lietoto materiālu pretestība. Gribas noliekt galvu tā laika būvkungu — inženieru priekšā. Viduslaiku tumsā viņi šinī Eiropas stūrī īstenojuši progresīvas idejas: tekoša, tīra ūdens piegādi neaprobežotā vairumā no desmitiem kilometru tāliem kalniem!

Jāšaubās, vai tagad izkoptie daiļdārzi tādi paši bijuši arī mūru valdnieku laikos, bet varenās papeles, kas rindojas gar ceļiem un alejām, droši vien redzējušas arabu valdniekus, tērptus sarkanās ķēnišķīgās drānās, padomnieku, kalpotāju un vergu pavadītus, staigājot koku ēnā. Resnās, savītās saknes atgādina cilvēka dzīslu mezglojumus. Vecajiem kokiem apkārt izaudzēto krūmu taisni apcirstās līnijas liecina par spāņu tautas vēlēšanos turpināt šādu dzīves veidu, kas harmoniski saskan ar iepriekšējo.

SPĀŅU FLAMENKO

Viesnīcas Melia Granda, kuŗā biju apmeties, pirmais stāvs pāri ietvei veidots Alhambras stilā. Atšķirība no Alhambras ir tā, ka Melia Granda kolonnas daudz spēcīgākas, jo tām jāatbalsta četri stāvi. Granadā piedzīvoju flamenko. Vakarā, kad iedegās pilsētas gaismas, aizbraucu uz „Neptuna dārziem", kaut gan dārzus nekur neredz. Patumšā un zemā pagraba telpa ir cilvēku piebāzta. Bālajā gaismā, starp tabakas dūmiem, tikko var saskatīt sēdētāju sejas. Ienāk pieci vīri un atmodina savus instrumentus: trompeti, saksaksofonu, ģitaru, klavieres un bungas. Ātri, ugunīgi ritmi mainās ar lēnām, romantiskām ģitaras melodijām.

Sulaiņi apnēsā šampanieti. Kad viesi ir „atspirdzinājušies", uz īsu brīdi nodziest ugunis. Tad pēkšņi uzliesmo spēcīgi starmeši un apgaismo dejotāju pāri telpas vidū. Sieviete koši raibā tērpā ar platiem brunčiem. Vīrietis gludi pieguloša uzvalkā ar īsu vestīti. Lēni sāk dejot sieviete viena pati. Dejas ritmu viņa akcentē ar kastaņetām. Dejas soļi un roku kustības kaut ko stāsta, tēlo. Pēc tam dejo vīrietis, ļoti izteiksmīgi, ar papēžiem sitot ritmu, ātru vai lēnu. Orķestris pieskaņojas ritmiem klusinātās skaņās. Pēc dejotāju pāŗa dzied vīrietis smalkā balsī. Tad nāk grupa dejotāju, vīrieši un sievietes. Kamēr viens no viņiem dejo, pārējie plaukšķina rokas un piedzied. Raiti mainoties dejotājiem un dziedātājiem, temps kļūst arvien ātrāks. Iesilušie skatītāji mudina dejotājus, sitot taktī plaukstas. Spāniskā mūzika, izteiksmīgās dejas, smeldzošās melodijas nevienam neļauj palikt vienaldzīgam.

Iebaudītais šampanietis laikam palīdzējis „nogatavoties" arī vakara degpunktam: flamenko meistara — „zvaigznes" priekšnesumam. Viņš ir viens pats, spilgtas gaismas aplī. Zili violetais tērps ir tik piegulošs, ka neslēpj ne mazāko ķermeņa pozu un kustību. Nav iespējams vārdos aprakstīt, ko izcils flamenko dejotājs izsaka. Tas jāredz un jāpārdzīvo pašam, tāpat kā nevar aprakstīt meistarīgi veidotu gleznu vai skulptūru.

Pusnaktī, kad atgriežos savā pārnakšņošanas vietā, ir sajūta, ka pats bijis aktīvs līdzdalībnieks flamenko pārdzīvojumā.

(Turpinājums sekos)

20 GADU JUBILEJAS SARĪKOJUMS SIDRABENĒ

14. jūlijā pl. 16:00
Paplašinātā basketbola laukuma atklāšana ar basketbola spēli starp Kanadas latv. jaunatnes meistaru YMCA un jaunatnes sastādīto vienību.

pl. 21.00
Deju vakars
Spēlēs E. Bones deju orķestris

15. jūlijā pl. 11.00
Dievkalpojums brīvdabas baznīcā
Mācītājs Ā. Čops

pl. 13.00
Futbola sacensības starp Hamiltonas SPARTAs jaunatnes vienību un Toronto jaunatnes sastādīto komandu.

pl. 15.00
Svētku oficiālā daļa un raiba pēspusdienas programma, kuŗā piedalās: vīru ansamblis KALVIS J. Dzeguzes vadībā, deju kopa DIŽDANCIS Z. Miezīša vadībā un DAUGAVIŅA E. Kalviņa vadībā, komponists J. Norvilis, dziedoņi — M. Bērziņa, A. Cers, Sk. Darkēvica, Alma Skudra-Kārkliņa, A. un Ž. Vītoli, Ž. Zentiņš, aktrises E. Bencone un Maija Ķuze un „Silmaču" sievas: V. Alksne, E. Dāboliņa, E. Sniķere, G. Upīte (Trīne) un E. Dāvidsons.

Ieejas maksa abām dienām 3 dol. no personas, skolniekiem un studentiem (ar apliecībām) un pensionāriem 2.00 dol. Tikai svētdienai — 2.00 dol., skolniekiem, studentiem un pensionāriem 1.00 dol.

Visus laipni ielūdz
SIDRABENES PĀRVALDE

SĪKĀS ZIŅAS

Pagājušajā gadā Ņujorkas 3 lidlauki apkalpojuši 41,6 miljonus pasažieŗu savās 3 lidostās: 6,7 miljonus Ņuarkā, 20,7 milj. Kenedija un 14,2 Lagardija lidostā.

☆

Ielaists ūdenī un nokristīts lielākais ASV tirdzniecības preču kuģis eļļas pārvadei. Tas varēs uzņemt 1,5 miljonu mucu jēleļļas, izmaksājis 80 miljonu dol., un ar modernām ierīcēm to varēs izlādēt 14 stundās. Ir 1094 pēdas gaŗš, ar 225.000 lielu tonnāžu. Tā lielākais ātrums 26 jūŗas mezgli. „Supertankers" nokristīts par T. T. Brooklyn.

☆

Lielu skandalu sacēlusi 2500 gadu veca vāze. Pag. gadā par apaļu miljonu dol. to iegādājās Ņujorkas Metropolitana mūzejs, bet tagad Italijas valdība pieprasījusi vāzes pārdevēju arestēt. Bijušo Amerikas pavalstnieku Hechtu apsūdz nelikumīgā vāzes pirkšanā, un pret likumu arī bijis to no Italijas izvest. Gauži neērtā stāvoklī arī mūzejs, jo miljonu dolara rašanai tam pat nācās pārdot vecmeistaru gleznas.

Tīka mēbeles tieši
tētāja noliktavas.
ēdam-- un guļamis
tas. Atvērts no
svētd. no pl. 1—
CLAUSEN Ltd.,
nedaudz austrum
malea. Tel. 459-0

PIEMINE
Igauņu uzņēm
YONGE MEMOR
2019 Yonge St.,
Starp Eglinton un
487-2147, vakaros
Kvalitātes dar
eiropiešu m

TRANSPO
UZŅĒMU
BALTIC MOV
TĀLR. 534-1403,

VISĀD
TĀLR. (4

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam-- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN Ltd.,** Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea. Tel. 459-0760.

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

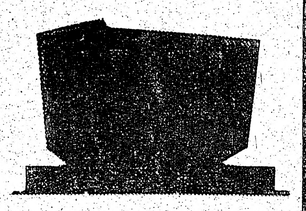

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
KATRU NEDĒĻU KAUT KAS SEVIŠĶS

tip-top MEATS
DELICATESSEN

1727 BLOOR ST. WEST
(petim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave / Don Walley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON SQUARE SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 and 5

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

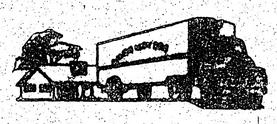

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti

Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai.

Tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

PAVASARA **LE 1-7353**
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-3447

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTULU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9

TĀLR. (416) 466-1514

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

KALUPE

ĶIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

ALUMINUM SIDING

- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

Illūziju konference

ULŽA GRAVAS VĒSTULE
LATVIJAI AMERIKĀ
NO EIROPAS DROŠĪBAS
KONFERENCES PRESES
ISTABAS HELSINKOS

Ap mani sēž 100 pasaules korspondenti, kas steidzas ziņot savām avīzēm, žurnāliem un raidāmstacijām tikko beigušās Drošības konferences atklāšanas sesiju, kurā īsas atklāšanas runas teica Somijas prezidents Kekonens un AN ģenerālsekretārs Valdheims. Pēcpusdienā pirmo ministru runu teiks Gromiko. Kādēļ viņš? Tādēļ, ka aizvakar Somijas ministrija izgudroja, ka ministri runās pieteikšanās kārtībā. Pad. savienība pieteicās piecos no rīta ...

Iebraucām Helsinkos vakar 4.30 ar lietuviešu delegācijas locekli no ASV, kas satiksmes un miglas traucējumu dēļ ilga 30 stundas (dabūjām pārgulēt Londonā). Mani līdzbraucēji Džons Genys un Egle-Žilionis. Mūs jau sagaidīja Imants Freimanis, Pauls Reinhards un Baltiešu pasaules apvienības priekšsēdis Jouzas Valiunas. Igauņi vēl nav ieradušies.

Pirmais uzdevums: kā tikt konferencē. Dabūt preses akreditācijas. Mēģinājumi ar etniskās preses kartēm, AN darbinieku kartēm, ASV kongresa rekomendācijām nesekmējās. Neatlika nekas cits kā lietot latvisko izdomu, cīņas garu un pārliecību, ka jātiek iekšā. Ir savs laiks būt pieklājīgam, savs laiks pazemīgam, bet nopietnas lietas prasa arī mazliet uzdrīkstēšanos. Vēlāk par to pastāstīšu, bet dabūju četras preses kartes, no kurām vienu atdevām lietuviešu kollēgām.

Ko deva preses akreditācija: delegātu sarakstu, korespondentu sarakstu, apmešanos delegācijām.

3 latvieši, 3 lietuvieši, gaidot igauņus un ZLCP sekretāri Ainu Teivenu, stājās pie darba. Pārrediģējām attiecīgu Pasaules baltiešu apvienības memorandu (citu nekā jums piesūtīju), sadalījām uzdevumus, kurš apmeklēs kuras sūtniecības, kurš kuŗus korespondentus: Valiunas, Grava, Žilidonis pie memoranda teksta. Reinhards pie pavadvēstules, Freimanis, Genys pie korespondentiem un techniskā izkārtojuma. Pārrakstīšanas darbus veic Teivene un Žilionis — 29 oriģinālkopijas, katra 3 lapas

Pēc atklāšanas runām pieņemamās telpās iznāk oficiālie delegāti iedzert šampanieti. Jūtamies, ka arī mēs to esam nopelnījuši, un ieņemam pa malkam. Zāles vidū runājas Gromiko, Rodžers un Aleks Hjūms. Reportieŗi, TV vīri drūzmējas apkārt. Cīņa ar drošības sargiem, gan somu, gan krievu (pāris collas gaŗāki par pārējiem), gan amerikāņu. Somu galvenais aizsardzības līdzeklis izmisīgs „please, please", kam pretim kliedz rūdītie starptautiskie korespondenti ar argumentiem par preses brīvību. Saruna angļu valodā, bet saklausīt to nevaram. Vēlāk dzirdu šādu sarunu:

Dānijas ārlietu ministrs Andersens: „Cik ilgi jūs palikst?"

Rodžers: „Krievi te grib ilgi būt, bet es braukšu mājās tūlīt."

Somu iestādes Helsinku pilsētu tiešām apbruņojušas. Lidlaukā stāv kaŗavīŗu mašīnas. Pieraksta katru iziešanu un ienākšanu no istabas. Jau laikus bijām nodrošinājuši baltiešu delegācijai lielākā viesnīcā (Intercontinental) mums istabas. Rezervē arī turam privātu dzīvokli. Mūsu viesnīcā apmetušās vairākas delegācijas. Tieši virs galvas dzīo ASV ārlietu ministrijas Eiropas daļas vadītājs Stosels. Vēl daudz daudz darba. Šodien vēl izmantojam iespēju izpētīt, kā vislabāk izmantot preses iespējas.

IMANTA FREIMAŅA
VĒSTULE
LATVIJAI AMERIKĀ NO
HELSINKIEM

Baltiešu pasaules apvienības pirmie pārstāvji jau 30. jūnijā ieradās Helsinkos, lai sagādātu delegātiem nepieciešamās darba iespējas. PBLA valdes priekšsēža vietnieks I. Freimanis un ZLCP valdes sekretāre A. Taivena, pazīdami Somijas apstākļus, sāka nepieciešamos priekšdarbus. Gaisotne šajā skaistajā ziemeļu pilsētā bija īpatnēja. Jau lidlaukā katram braucējam sekoja vērīgas acis, kas pie krūtīm nesa dzeltenu zīmi ar burtiem etyk, kas somiski nozīmē angļu tekstu:

Conference on Security and Cooperation in Europe — Helsinki 1973 — Drošības un sadarbības konference. Šie teksta burti pavada iebraucēju, palīdz arī tikt gaŗām muitai ar materiāliem, ko sagatavojusi Pasaules brīvā apvienība un kas šeit nav gaidīti.

Patiesi, ja izvēlas ceļu šo burtu rādītam virzienam, muitnieki laipni ar roku rāda brīvu ceļu.

Pēc ātras biroja iekārtošanas kādā privātā dzīvoklī, tiek pārbaudīta gaisotne lielajā hotelī Intercontinental, tikai 5 minūšu gājienā no kongresa vietas — Finnlandia halles.

Hotelī katrā stāvā pie maza galdiņa gaitenī sēž vīrs ar dzelteno zīmi pie krūtīm un vērīgi seko katra viesa izdarībām, jo tur dzīvo 12 valstu delegācijas ar saviem ārlietu ministriem, starp tiem arī ASV un nav slikta vieta arī baltiešu delegācijai.

Draugs Evalds — tā saucam somu ar soma sirdi un draudzīgu baltiešiem — vestibilā roku spiezdams: „Aprunāsimies labāk šeit. Nav veselīgi lietot hoteļa telefonu."

Satieku divus lielu somu laikrakstu redaktorus, aina kļūst vēl skaidrāka. Liekas, jāsaprot viņu doma — Mēs savu brīvību pērkam par cenu, ko nosaka Maskava. Jūtam jums, baltiešiem, līdz, bet šajās konferences dienās jūs nepieminēsim. —

Kāds cits soms saka: „Esiet šeit gaidīti, bet ne no oficiāliem kungiem. Variet darboties, bet bumbas gan nemetiet."

Tā nu strādāt varam, bet kongresa oficiālie darbinieki nekustina ne pirkstu.

Nākamā dienā arī četriem baltiešiem (starp tiem Gravam, Reinhardam un Freimanim) ir rokās cita maģiska zīme zaļā krāsā, kas paveŗ visas durvis uz konferences sēžu telpām.

Atsauksmes presē:

Kreisā prese gavilē. Līdz ar Pad. savienības „miera gribu" sākusies jauna ēra Eiropā. Centra un sociāldemokratu prese lepna, ka Somija ir pasaules uzmanības centrā. Labā un liberālā prese ir savos tekstos atturīgāka. Tiek runāts par Vīnes kongresa atkārtojumu. Daži laikraksti domā, ka jaunās valša skaņas izskanēs bez praktiskas nozīmes. Citi ceŗ vairāk.

Šodien oficiālā Eiropa runā par mieru un sadarbību — bet Baltijas valstis nepiemin. Par tām klusē.

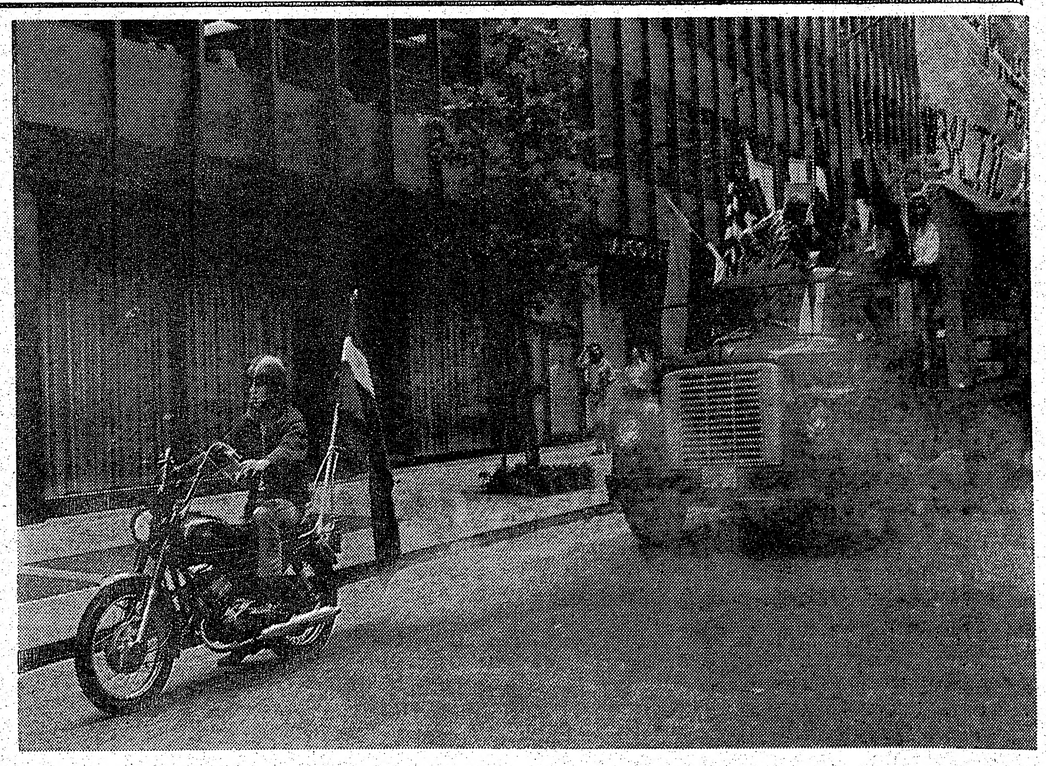

Smagais auto un motocikls, kasvadīja baltiešu protesta gājienu Ņujorkā.
Foto: Br. Rozītis

U. Grava apcietināts

(Turpinājums no 1. lp.)

līdzi bija latviešu sastādītais memorands un pašnoteikšanās tiesību atjaunošanas dokuments, ko parakstījis J. Valiunas.

Bet baltiešu žurnālisti pārrunāja arī citas apcietināšanas iemeslu variācijas.

Ticamākā izklausījās versija, ka baltiešu delegāti Helsinkos piedalījušies krievu sasauktajā preses konferencē 4. jūlijā. Kāds zināja stāstīt, ka vismaz dažiem no baltiešu delegācijas locekļiem bijušas žurālistu apliecības. Nobeiguma posmā baltieši prasījuši krievu runātājam, kā esot ar Baltijas valstu brīvības tieksmēm, vai šīm tautām neesot tiesība uz brīvību. Krievu runātājs atbildējis, ka trijās Baltijas valstīs cilvēki esot tik laimīgi, ka viņi neesot prasījuši atdalīšanos no Padomju savienības, tādēļ par šo jautājumu vairs neesot jārunā. Līdz ar to konference esot pārtraukt, jo telpas vajadzīgas angļu sasauktajai preses konferencei. Angļi par to tomēr neko neesot zinājuši.

Baltiešu žurnālisti bija norūpējušies, kā šo notikumu jo plašāk izziņot amerikāņu presē. D. Vallena jau dienā bija apzvanījusi trīs ziņu aģentūras, tomēr ar vājiem panākumiem. CBS solījās šo ziņu pārdomāt un izšķirties divas stundas pirms vēlajām nakts ziņām. ABC domāja, ka šī ziņa ir menozīmīga, tāpēc viņiem neatliekot laika. Uz iebildumu, ka par baltiešiem ne avīzes, ne televīzija nekā negrib ziņot, ABC pārstāvis norādīja, lai kādu atbildi viņš dotu, tā tomēr baltiešus neapmierinātu. NBC no noteiktas atbildes izvairījās.

Kādam citam igauņu laikraksta loceklim bija pazīšanās lielākajā ASV laikrakstā Daily News Ņujorkā. Šī laikraksta nostāja bija labvēlīga, un redaktors prasīja arī uzņēmumus. Otrā dienā par baltiešu apcietināšanu laikrakstā parādījās 23 rindas, kas bija apmēram 5 reizes vairāk nekā New York Times.

Baltieši pie dažādām amerikāņu iestādēm mēģināja noskaidrot Helsinkos apcietināto likteņus, bet arī te bija pretrunīgas ziņas. Nacionālitāšu komiteja bija ieinteresēta lietu kārtot, Ņujorkas senātors Baklijs 6. jūlijā telefoniski bija zvanījis Valiunas dzīvesbiedrei un ziņojis, ka apcietinātie Helsinkos atbrīvoti. Tiešas telefona sarunas ar baltiešu delegātiem Interkontinentālā viesnīcā Helsinkos no Ņujorkas nevarēja dabūt, jo neviens neatbildēja. Arī U. Gravas dzīves vietā Ņudžersijā telefona sarunu nebija iespējams dabūt. Mazliet informēti bija ALAs priekšsēdis I. Spilners un G. Meierovics Vašingtonā. Nav arī zināms, kad U. Grava atgriezīsies ASV, jo viņš bija paredzējis pēc konferences uzturēties Zviedrijā, kur 14. jūlijā bija paredzēts sarīkojums.

Kaut arī baltiešu vēlēšanās bija dabūt iespējami vairāk ziņu amerikāņu presē, tam tomēr nebija sekmju, jo šie ziņojumi prādījās tikai nedaudzos izdevumos dažās rindās bez lieliem virsrakstiem. Visu triju tautu sadarbība šinī jautājumā bija vienprātīga, domājot arī par tuvākās nākotnes plāniem, kad baltiešu delegāciju locekļi varētu atgriezties ASV.

V. Irbe

APELĀCIJA EIROPAS ...

(Turpinājums no 1. lp.)

rezultāta. Tas nozīmē, ka Baltijas valstu stāvoklis nav tikai padomju iekšējais, bet tieši pretēji — starptautisks jautājums. Arī Apvienotās Nācijās aicināts cīnīties par cilvēka tiesību un brīvības pamatprincipiem, pašnoteikšanās tiesībām, pulcēšanās, reliģijas, pārliecības un vārda brīvības ievērošanu, tāpat par rasu diskriminācijas aizliegšanu.

Norādīts, ka Pad. savienībai kaimiņos esošās valstis cietušas lielus zaudējumus ar padomju terroru un genocīdu, kas sasākās 1941. gada 14. jūnijā ar masveidīgām deportācijām Baltijas valstīs. Baltijas valstis vissmagāk cietušas, bet no padomju terrora cietuši arī poļi, rumāņi, ungāri, čechoslovaki un citas Centrāleiropas un Austrumeiropas tautas, pret kuŗām vērsta krievu koloniālisma un rusifikācijas politika.

„Mēs apsūdzam Kremļa valdniekus par cilvēka pamattiesību apspiešanu un pārkāpšanu Baltijas valstīs, Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī pašā Pad. savienībā," teikts apellācijā.

— a —

Baltiešu un ukraiņu demonstrācijas ASV

Baltiešu un ukraiņu demonstrācijas Leonīda Brežņeva apmeklējuma laikā ASV notikušas Bostonā, J. F. Kenedija nama Government Centrā, kā ziņoja arī radio un televīzija. Starp daudziem saukļiem lai pieminam zīmīgākos:

Mēs apsūdzam padomju vadītājus par lietuviešu, latviešu un igauņu iznīcināšanu, rusifikāciju un citām metodēm viņu pašu dzimtenē.

Ja padomieši vēlas iegūt maizi no Amerikas tautas, Brežņevam jādod brīvība baltiešiem un ukraiņiem. Krievi ir izsalkuši un vienmēr būs izsalkuši komūnistu sistēmā. Brežņevam jāatdod brīvība apspiestām tautām.

Mēs brīdinām, ka nekad nevar būt sekmīgu tirdzniecības darījumu ar Pad. savienību, pat ja ASV prezidents parakstītu tirdzniecības līgumu. Padomieši reti respektē savus līgumus un tos lauž katrā izdevīgā gadījumā.

Amerikai ir lielas vēsturiskas iespējas nodibināt bez asins izliešanas brīvību Anstrumeiropā, tāpēc ka padomiešiem mēs esam vajadzīgi, mums nevajaga padomiešus.

Nepadarat kamp Davidu par otru Jaltu.

Demonstranti nosūtīja telegrammas prezidentam Niksonam un Brežņevam uz Kamp Davidu. Mēs lūdzam atdot brīvību padomju apspiestām Baltijas un Ukrainas tautām. Šīs jūnija dienas nosauktas par genocīda dienām Baltijas jauno laiku vēsturē. Vairāk nekā 40 ASV pilsētās vadīti pieminas dievkalpojumi, lai pieminētu pirmos komūnistu agresijas upuŗus.

■ Kanadas liberāļu un progresīvi konservātīvās partiju valdības locekļi parlamentā vienojās paplašināt Kanadas piekrastes zvejas robežu līdz 200 jūdzēm tagadējo 12 jūdžu vietā 1974. g. Jūras likumu konferencē Čīlē. Šis priekšlikums, ar kuŗu galvenos vilcienos jau iepazīstināja zvejniecības ministrs Džeks Dēviss, ir mēģinājums aizsargāt zvejošanas tiesības kanadiešu zvejniekiem ar zivju bagātības samazināšanos Kanadas piekrastes ūdeņos.

■ Indijas ministru prezidente Indira Gandi ieradās 8 dienu Kanadas apmeklējumā no 17.—24. jūnijam. Indira Gandī apspriedās ar Kanadas ministru prezidentu Pjeru Trudo, runāja parlamenta sesijā un piedalījās dažādās funkcijās Toronto, Niagarā, Montrealā, Kalgarijā, Banfā, Vankuverā un Viktorijā.